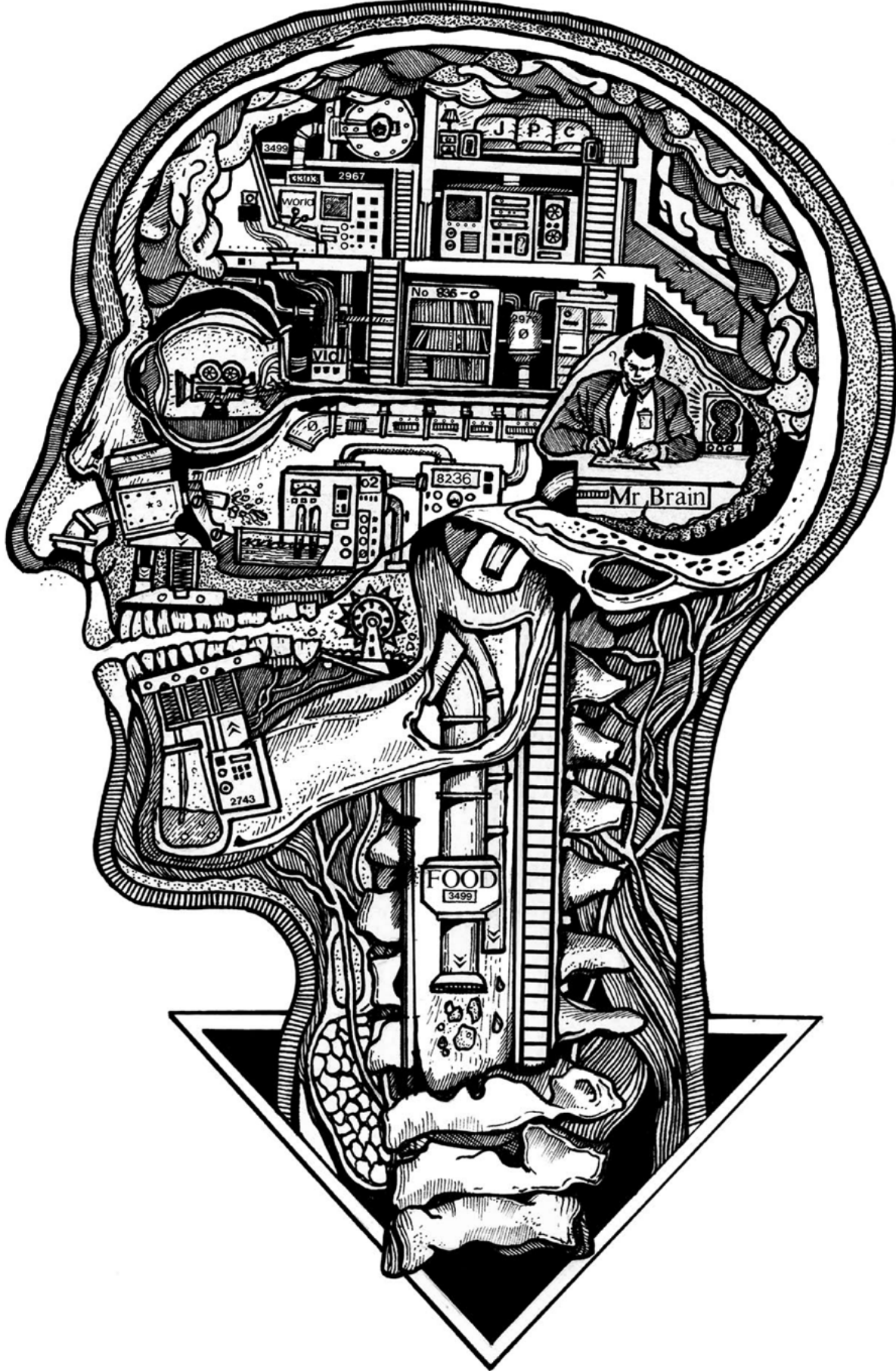

AGU Hayat

YİNE, YENİDEN

SAYI: 2
30 HAZİRAN 2018

“KÜLTÜR; OKUMAK, ANLAMAK, GÖREBİLMEK, GÖREBİLDİĞİNDEN ANLAM
ÇIKARMAK, DERS ALMAK, DÜŞÜNMEK VE ZEKAYI GELİŞTİRMEKTİR”

M. KEMAL ATATÜRK

AGUHayat...

Merhaba değerli okuyucularımız!

AGUHayat’ın geçtiğimiz haziran ayında yayınlanan ilk sayısından sonra sizlerden aldığımız pozitif geri bildirimler için teşekkür ederiz.

“Bir sen var senden içeri!” dedik, inandık ve bugün ikinci sayımızla karşınızdayız. Daha ilgi çekici, daha sürükleyici, daha samimi ve dopdolu bir AGUHayat için çok çalıştık. Sizlerden gelenleri kâh gülerek, kâh gözlerimiz dolu dolu okuduk. Anladık ki, AGUHayat bir ihtiyaçmış, büyük bir boşluğu özenle doldurmuş.

Bir yılda ne çok şey değişti. Kim bilir ne hayaller kuruldu, ne anılarla doldu sepetler. Bu dergi, bir hekimin, zannedildiğinin aksine, çok kuvvetli bir sosyal yanının olduğu ve bunun paylaşılması gerektiğine inanıldığı için var! Bu dergi, bir hekim, yalnız tıp değil, edebiyat, resim, müzik, tiyatro, sinema, mizah gibi sanatın diğer dallarıyla da ilgilendiği için var! Bu dergi, sen olduğun için, ben olduğum için var! Ve sen varsın bu dergide! İşte bu yüzden, AGUHayat’ın 2019 Haziran’da çıkarılması planlanan üçüncü sayısı için şimdiden yazmaya başlamalısın, aguhayat@yahoo.com adresine göndereceğin yazıları okumak için elimde kahvemle bekliyor olacağım. Dergimizin önceki sayılarına ulaşmaksa çok kolay! Tek yapman gereken dernek sekreterliğimizle iletişime geçmek.

Bazen yetmez. Siz ne kadar isteseniz de hayalden öteye geçiremedikleriniz, tüm çabalarınıza rağmen ilerletemedikleriniz, çoğu kez yarım bırakmak zorunda kaldıklarınız olur. Bazen de şans yanınızdadır, sizin inandıklarınıza belki de sizden daha çok gönül verenlerle karşılaşsınız. İşte o zaman, dile gelir tüm şiirler, resimler çerçeve bulur ve yazılar dans eder ahenkle. AGUHayat’a can veren, emeğini ve yüreğini ortaya koyan, başta Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği Yönetim Kurulu’na, derneğimiz Asistan ve Genç Uzman Hekim Komisyonu’nun birlikte aynı gemide yol almaktan büyük keyif duyduğumuz tüm üyelerine, “Ben de varım.” diyen ve

katkılarını esirgemeyen tüm hocalarımıza, hikâyemizin başladığı ilk günden ikinci sayımızı elimize aldığımız bugüne dek yanımızda olan, kapak ve içerik tasarımında emeği geçen Ali PEKŞEN’e ve heyecanımızı paylaşan herkese bir buket minnet sunuyor ve sizleri AGUHayat’ın sayfalarıyla baş başa bırakıyoruz.

Keyifli okumalar dileriz.

AGUHayat ekibi

EDİTÖR EKİBİ

İrem AKDEMİR KALKAN
Ceren ATASOY TAHTASAKAL
Okan DERİN
Semiha ÇELİK EKİNCİ
Ezgi GÜLTEN
Şiran KESKE

DENETİM EKİBİ

Güle ÇINAR
Yeşim UYGUN KIZMAZ
İnci SEZEN
Asiye YİR

RÖPORTAJLAR

Eyüp ARSLAN
Güle ÇINAR
Yelda ÖĞÜTMEN

BASKI, DİZAYN, TASARIM EKİBİ

Mustafa DENİZ
Emine Kübra DİNDAR DEMİRAY
Gamze DOĞAN
Altan GÖKGÖZ
Şafak GÖKTAŞ
Zeynep MEMİŞ
Ümit REZZUKOĞLU
Gülten ÜNLÜ

Kapak illüstrasyonu: Joseph Crisp

Fatma Ulutan
fatma.ulutan@gmail.com

Yaşamda ve Tıpta Etkili İletişim

Birbirimizi anlamak için bilgi edinmiş olmamız, bunun için de birbirimizi dinlememiz, empati yapabilmemiz, doğru olmayan algılamalar ve önyargıların bizi yanıltmasından kurtulmamız gerek. Bunlar etkili iletişimin yapılabilmesi için en önemli noktalar. Bunları yaparken beden dilimizi ve sözcükleri en uygun şekilde kullanmak ise etkili bir iletişimin olmazsa olmazları...

*En uzak mesafe ne Afrika’dır
Ne Çin ne Hindistan
Ne seyyareler
Ne de yıldızlar geceleri ışıldayan...
En uzak mesafe iki kafa arasındaki mesafedir
Birbirini anlamayan*

Can Yücel

İletişim nedir? Etkili iletişim kurabilmek neden önemlidir?

Türk Dil Kurumu sözlüğünde iletişim “Duygu, düşünce ve bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması” olarak tanımlanmaktadır. Her iletişimde bir verici bir de alıcı vardır. Bunlar birer insan olabileceği gibi, bir insan-bir grup, karşılıklı iki grup da olabilir. Duygular, düşünceler, bilgiler gider gelir. Bir de bir ben var içimizde ihmal edilmemesi gereken. En sık olarak da onunla iletişim halindeyiz. Kısaca yaşamımızın her anı iletişimle geçiyor. Bu iletişim; kimi zaman bilginin artması, sevginin artması, duygunun paylaşılması, düşüncelerin zenginleşmesiyle sonuçlanıyor, kimi zaman da çatışma gibi bir iletişim kazasıyla. Çünkü; karşıdakinin ne yaptığı, ne düşündüğü, ne söylediği, nasıl etkilendiği düşünülmeden davranılırsa tıpkı trafikte olduğu gibi kaza kaçınılmazdır.

Tüm canlılar yaşamda doyum ister. İnsanoğlu da özel ve iş yaşamında başarıya, doyuma ulaşip mutluluğu yakalamak ister. İletişim becerileri adeta bir anahtar gibi kapıların açılmasında rol oynayabilir. Bu nedenle iletişim becerilerini geliştirerek iletişim sorunlarını çözmeden doyumlu bir yaşam sürmek pek mümkün değildir. İletişim becerilerini geliştirmek için etkili iletişim kurallarının öğrenilmesi ve uygulanması gerekir. Ancak unutulmamalıdır ki gönül zenginliği, sevgi, saygı, anlayış ve hoşgörüyle desteklenmeden bu kuralları bilmek yetersiz kalacaktır.

Etkili iletişim nasıl kurulabilir?

Her tür etkili iletişimin temelini karşıdakini anlamak oluşturur. Anlamak; dinlemeden, empati yapmadan mümkün olmaz.

İletişimde doğru algılama ve ön yargılardan kurtulma önemlidir.

Beden dili: İletişimde beden dili %55 oranıyla en önemli rolü oynar. Sözcükler %7, sözcüklerin kullanım şekli (Ses tonu, vurgu şekli) ise %38 oranında önemlidir. Kısaca; **bedenimiz farklı bir şey söylüyorsa dilimizle söylediklerimiz bir anlam ifade etmez.** İlk izlenimde olduğu gibi iletişimin ilerleyen döneminde de etkili iletişim için beden dilinin uygun kullanımı yanında, karşımızdakinin beden diliyle verdiği sinyalleri (Endişe, kızgınlık gibi) değerlendirmek de iletişimde önemlidir. Göz teması kurma, gülümseme ve gerektiğinde dokunma; beden dili kullanımında önemli araçlardır. Beden dilinin uygun zaman ve uygun şekilde kullanılması önemlidir. Örneğin, ciddi bir sorun söz konusu olduğu durumda (kötü haber, ciddi bir sağlık sorunu) gülümseme çok uygun olmayabilir.

Etkin dinleme ve empati: Dinlemek önemli ama dinlediğimizi karşımızdakinin anlaması da bir o kadar önemli. Bunu sağlamak için bazı noktalara dikkat etmek gerekiyor. Bunlar; göz teması kurmak, başka bir şeyle ilgilenmemek (Örneğin saate bakmamak), kısa geri bildirimler vermek (Kaygınızı anlıyorum...), kapı aralayıcılar (Örneğin...) kullanmak, açık uçlu sorular sormak (Nasıl? vb.) olarak özetlenebilir. Karşıdakinin düşünce, beklenti ve endişelerini fark edebilmek, empatik dinlemeyle mümkündür. Unutulmamalı ki iletişimde, iletilenler sadece veriler, bilgiler, öneriler değildir. Duygular da iletilmektedir. Adam Fawer’in söylediği gibi **“İnsanlar söylediklerinizi ve yaptıklarınızı unutabilir ama onlara neler hissettirdiğinizi asla unutmaz.”**

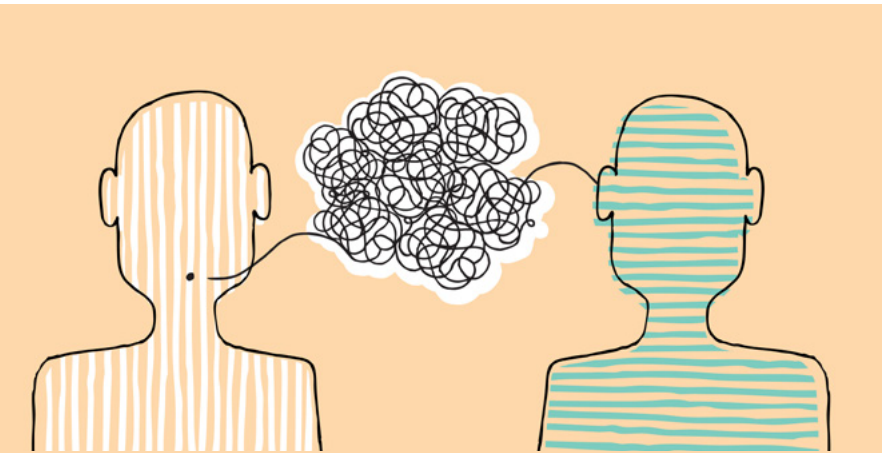
İletişim engellerini kullanmama: İletişim engelleri olarak adlandırılacak ifadelerin kullanımından kaçınmak etkili bir iletişimin temel kurallarındandır. İnsanlar çoğu kez iletim engeli olabilecek cümleleri doğru bir şey yaptıklarını sanarak kullanırlar. Öğüt vermek, eğitmen rolü oynamak, başka benzer sıkıntıları anlatarak, yaşanmış veya yaşanabilecek daha kötü durumları hatırlatarak ya da kıyaslamalar yaparak teselli etmek bunların en sık yapılanlarıdır. Bu tür cümleler, duygusunun anlaşılmasını ve paylaşılmasını bekleyen insanın beklentisi olan duygudaşlığı karşılamak bir yana, kişide anlaşılma ve önemsenmediği duygusunu da uyandırır. Kaçınılması gereken diğer iletişim engelleri şöyle sıralanabilir: Emir vermek,

uyarmak, gözdağı vermek, ahlak dersi vermek, suçlamak, yargılamak, eleştirmek, alay etmek.

Sözcükleri doğru şekilde kullanma: Etkili bir iletişimde ben dili olarak tanımlanan ifadenin kullanımı bir diğer önemli noktadır. Suçlayıcı bir dil olan sen dilinin kullanılmasından, savunmaya ve çatışmaya yol açması nedeniyle kaçınılmalıdır. Tedaviye uyum göstermeyen bir kişiye sen diliyle “Çok sorumsuzsunuz.” demek yerine “İlacı düzenli kullanmazsanız (davranış), hastalık ilerleyecek (sonuç) diye endişeleniyorum.” (duygu) şeklinde ben dili ifadesini kullanmak çok daha etkilidir. Anthony Rubins’in dediği gibi *“Kelimeler duvar da olabilir, köprü de.”*

Tıpta etkili iletişim

Tıpta iletişim denilince her ne kadar akla ilk gelen hasta hekim iletişimi olsa da, hekimler hasta yakınları, diğer meslektaşları, yardımcı sağlık personeli gibi çok farklı kesimlerle de devamlı iletişim halindedirler. Meslek dışı veya meslekle ilgili olsun, her tür ilişkide yukarıda özetlenen temel etkili iletişim kurallarının uygulanması esastır.

Geçmişten günümüze hekim hasta ilişkisi: Hekim hasta ilişkisi, çağlar boyunca hastalık, hasta, hekim kavramlarındaki farklılıklar ve dönemin özelliklerine bağlı olarak değişmiştir. Hipokrat ilk defa hasta haklarından söz ederek, hastaya zarar vermeme, hastanın sırrını saklama, hekimin bilgi ve becerisini kötüye kullanmaması ve hekimler arasında dayanışma sağlama gibi etik ilkeleri ortaya koymuş ve bunlar hekimlik andının esasını oluşturmuştur. Günümüzde, bilgi, teknolojik gelişmeler ve tedavi alternatiflerinin artışıyla birlikte, Hipokrat zamanında belirlenen hasta haklarına, hastaların bilgilendirilme ve fikir belirtebilme talepleri de eklenmiştir.

Günümüzde hasta hekim ilişkisinde saptanan sorunlar: Hekim hasta iletişiminde yaşanan sorunlar çeşitli çalışmalarda gösterilmiştir. Hekim hasta ilişkisiyle ilgili sorunlar, yaşanmış örneklerden yola çıkarak hazırlanmış bazı filmlerde (The Doctor; oyuncu William Hurt, yönetmen Randa Haines, 1991 ve Patch Adams; oyuncu Robin Williams, yönetmen Tom Shadyac, 1998) dile getirildiği gibi ülkemizde ve dünyada yapılan çeşitli araştırmalarla da bu sorunlar ortaya konmuştur. Bu araştırmaların sonuçlarına göre ***hastaların en fazla dile getirdiği şikayet bilgilendirilmemeleridir.*** Hastalar bilgilendirmenin sadece ilaç ve tedaviyi kapsadığını oysa kendilerinin hastalığın seyri, sonucu, yaşayacakları olumsuzluklar gibi konularda endişeli olduklarını ve hastalıkla ilgili duygu ve endişelerinin dikkate alınmadığını ifade etmişlerdir. Kimi zaman tıbbi deyimlerin kullanılması da belirtilen bir başka iletişim sorunu olmuştur. Günümüzde öykü alma ve iletişimin önemli bir ritüeli olan fizik muayenenin ikinci

plana düşmesi kimi zaman hastaların insan değil de bozulan ve onarılacak bir nesne olarak hissetmelerine yol açabilmektedir. Hasta hekim ilişkisinin insani boyutunun kaybolmaması için hastaya ismiyle hitap edilmesi önemlidir. Çalışmalardan çıkan sorunlardan bir diğeri hastaların %54 oranında rahatsızlığını ifade edemediğidir. Çalışmalarda hekimlerin görüşme sırasında hastalarının konuşmasını ortalama 18 saniye sonra kestiği saptanmıştır.

Hekim-hasta ilişkisinde etkili iletişimin yararları: Etkili iletişimin hekimlik uygulamalarında sağladığı yararlar çalışmalarla gösterilmiştir. İletişim becerileri eğitimlerinden sonra hastalarda oluşan önemsenme ve güven duygusuyla tedaviye uyumun arttığı, doktor değiştirme oranının azaldığı, hastaların daha erken taburcu edilebildiği, hekimlerde mesleki tatminin arttığı saptanmıştır. Etkili iletişim sayesinde hekimler, zor hasta, ölüme yaklaşan hasta, kötü haber verme, kronik hasta gibi özel durumlarla baş etmede daha etkili olabilmektedir. Hastaların hekimler aleyhine açtığı davaların %70 oranında iletişim sorunlarıyla ilgili olduğu ve eğitim sonrası davaların sayısında azalma olduğu çalışmalarda gösterilmiştir.

Etkili iletişim için hekimin dikkat etmesi gerekenler: İletişim becerilerini etkili kullanabilmesi, hekime mesleğini uygulamada en büyük desteği oluşturacaktır. Hastanın adını öğrenip ona da adıyla hitap ederek, hastanın mesleğini öğrenip hastaya hitap ederken bunu da kullanarak (müdür bey, doktor hanım gibi) olumlu ilk adımları atmış olur. Adı ve kimi zaman da mesleğiyle hitap edilen bir hasta, kendinin bir nesne ya da bir olgu değil, bir birey olarak algılandığını ve önemsendiğini hissedecektir. Hekimin, yukarıda söz edilen temel etkili iletişim kurallarını hastayla olan mesleki ilişkisine uygulaması esastır. Etkili iletişim kurabilen bir hekim, hastasını empatik dinleme yaparak, mecbur kalmadıkça sözünü kesmeden dinler, iletişim engeli cümleleri kullanmadan, ben dili kullanmaya özen gösterir, hastanın duygusal tepkilerini fark eder ve onlara yanıt verir, hastayı bilgilendirir, hastayı yapılacaklar ve tedaviyle ilgili kararlara katar, kötü bir durumda bile hastanın ümidini korumasını sağlar, aile fertleriyle iyi iletişim kurarak onları da tedavi sürecine katar.

Hekimlerin etkili hekim-hasta iletişimi için beklentileri: İletişim tek yönlü olmayıp hekim hasta ilişkisinde, hasta özellikleri, hastalığın ne olduğu, hekimden beklentilerin ne olduğu gibi faktörler de iletişimi etkilemektedir. Hekim hasta ilişkisinde tüm sorumluluğun hekimde olduğunu düşünmek haksızlıktır. Tanı ve tedavideki teknolojik gelişmeler, hastaların bilgi edinmede internet kullanımı gibi nedenler, hekimin hasta tarafından geleneksel saygın konumunun dışında bir teknik eleman gibi algılanmasına, örneğin ısrarla hastanın gereksiz tetkikleri isteme hakkını kendinde görebilmesi gibi durumlarla karşılaşılabilmesine yol açabilmektedir. Ülkemizde ayrıca hekimin yoğun iş yükü, olumsuz sağlık hizmeti koşulları, finans sorunları gibi sağlık sistemindeki bozukluklar da iletişimi olumsuz etkilemektedir. Hekimin sorumlu olmadığı bu olumsuzlukların yarattığı problemlerden hekimin sorumlu tutulması da bir diğer haksızlıktır. Dolayısıyla hasta hakları kadar hekim haklarının da olduğu her kesim tarafından dikkate alınmalıdır.

Kaynaklar:

- Cüceloğlu, Doğan. Yeniden İnsan İnsana, İstanbul, , Remzi Kitabevi 29. Baskı.2002
- Ulutan, Fatma. Hekim hasta ilişkisinde etkili iletişim.Türkiye Klinikleri:Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi.2015;1(3):1-5.

Onur Ural
onurural64@yahoo.com

Çatalhöyük’te Yaşamın Farklı Yönleri

Çatalhöyük, Konya’nın 65 kilometre kadar güneydoğusunda, Çumra ilçesinin sınırları içindedir. Günümüzden 376 nesil önce, MÖ 7400-6000 yılları arasında 3.000-8.000 kişinin bir arada yaşadığı, bugüne kadar bulunmuş en eski ve en büyük neolitik şehirdir. Gelin şimdi bu şehirdeki yaşamı birlikte keşfedelim.

Çatalhöyük’e nasıl gidilir?

Çatalhöyük, Konya merkezinden yaklaşık bir saat mesafededir. Konya’dan Karaman yoluna girilir, Çumra’ya ulaşıp Çatalhöyük levhasını görünce sola dönülür. 12 km sonra Çatalhöyük ören yerine ulaşılır. Alana giriş ücretsizdir (Harita-1 Çatalhöyük).

İnsanlar neden Çatalhöyük’e yerleştiler?

Konya Ovası yaklaşık olarak MÖ 16.000 yıllarına kadar bir çanak gölüydü. Tahmini 12 bin yıl önce göl kurudu, kururken ardında kireçli beyaz balçık birikintisi (marl) bıraktı. Kazıları yapan Ian Hodder’in görüşüne göre; Çatalhöyüklülerin ilgisini çeken işte bu zengin kireçli kil oldu. Onu hem siva, hem heykelcik yapmak için, hem de boya badana için kullandılar. Toros Dağları’ndan Konya Ovası’na akan Çarşamba Çayı Çatalhöyük’te ikiye ayrılıyordu. Bu bakımdan eski göl alanındaki verimli alüvyonlu tarım arazileri, uygun otlaklar, konut yapımında kullanılan ahşap için gerekli ağaçların olduğu ormanlara yakın olması, Çarşamba Çayı’nın suyu-sazları-balıkları insanların yerleşime uygun bir ortam sağladı (Resim-1 Çatalhöyük illüstrasyonları). Böylece MÖ 7400 yılında başlayan yaklaşık 1400 yıl boyunca 3.000-8.000 kişinin bir arada yaşadığı Dünya’daki ilk yerleşim (ilk kasaba, ilk kent) yeri ortaya çıktı.

Çatalhöyük nasıl bulundu?

Çatalhöyük, 1958 yılında James Mellaart tarafından Konya Ovası yüzey araştırması sırasında bulundu. 1961-65 yılları arasında İngiliz Arkeoloji Enstitüsü’nün desteğiyle, yine Mellaart yönetiminde, kazıldı. 1993 yılındaysa İngiltere Cambridge Üniversitesi’nden Ian Hodder başkanlığında uluslararası bir ekip kazı çalışmalarına başladı ve 2018 yılında kendi dönemine ait kazıları tamamladı (Resim-2. Çatalhöyük’te 1961-65 kazılarını

yapan James Mellaart-sağda ve 1993-2018 kazılarını yapan Ian Hodder-solda ve kitapları).

Çatalhöyük birisi doğuda diğeri batıda yan yana iki höyükten oluşur. Doğudaki Neolitik Çağ’da, batıdakiyse Kalkolitik Çağ’da iskân görmüştür. Çatalhöyük yaklaşık 450x275 metre boyutlarında büyük bir höyüktür. Bugüne kadar yapılan kazılarda toplam 14 yapı katı/tabaka ortaya çıkartılmıştır.

Çatalhöyük’te evlerin mimarisi-yapısı nasıldı? Evde neler yapıyor ve nasıl besleniyorlardı?

Çatalhöyük’te başta evlerin kapıları vardı. Yaklaşık 60-80 yılda bir evdeki eşyalar temizlendikten sonra, yan duvarlar evin içine doğru yıkılarak yeni evler yapıldı. Sonuçta 1400 yılda 21 metre yüksekliğe ulaşan höyük ortaya çıktı. Evler her birisi kendi duvarını yapmak şartıyla, bitişik olarak yükseldiğinden, zamanla girişler çatıdan oldu. Evler kerpiç ve ahşaptan yapılmıştı, yaşam alanı ve kiler (depo) olmak üzere iki bölümden oluşuyordu (Resim-3. Çatalhöyük evi ve Ana Tanrıça Kibele). Yaşam alanı 25-30 metrekareydi. Çatıdan merdivenle eve iniliyordu. Merdivenin altında, çoğunlukla

binanın güney duvarında, ocak vardı. Ocak ısıtma-aydınlatma amaçlı ateşin yakıldığı, sepet örüldüğü, aletlere şekil verildiği (obsidiyen-vulkanik cam gibi), çanak çömlek ürettiği ve yemek yapıldığı ana odanın en önemli bölümüydü (Resim-4. Çatalhöyük evi kazı alanı). Bu alan dışında, oda içinde yerden 10-15 cm yüksek sekilerin olduğu oturma, dinlenme alanları ve bunların duvarlarındaysa inanılmaz resimler, figürler ve geometrik desenler vardı.

Beş-on kişinin yaşadığı varsayılan evdeki depodaysa (kiler) kurutulmuş et, bezelye, küçücük turp tohumları, mercimek, Emmer buğdayı, arpa, fıstık, palamut, kabuklu yiyecekler saklanırdı. Bu depolarda kazılar sırasında küçük heykeller

Resim 1. Çatalhöyük illüstrasyonlar

(Resim-3. Çatalhöyük evi ve Ana Tanrıça Kibele) ve figürinler (ilk oyuncaklar) bulunmuştur.

Çatalhöyük'ün ilk yerleşimcileri geldiklerinde yanlarında evcilleştirilmiş koyun, keçi ve köpek vardı. Ava çıkıldığında yabani siğir, yabani at, eşek, domuz ve geyikle dönülürdü. At ve siğir özel törenlerin, ziyafet sofralarının vazgeçilmez yiyeceğiydi.

Çatalhöyüklüler hastalandı mı? Savaş yarası var mıydı? Ortalama ömür kaç yıldı?

Son çalışmalarda Ian Hodder, “Altmış, yetmiş, seksen yaşına kadar yaşadıklarını” belirtmektedir. Yeni bulgular, yumrulu bitkiler ve baklagillerin, tahıla kıyasla beslenmede daha fazla yer tuttuğunu gösterdi. Balıkçılığın tahmin edilenden daha önemli olduğu ortaya çıktı, balık ağı olarak da kullanıldığı sanılan dokuma parçaları bulundu. Bulaşıcı hastalıkların yaygın olmayışının, temizlik alışkanlıklarıyla ilişkili olduğu öneri sürüldü.

Sert taneli besinlerin tüketilmesiyle, dişlerde kırılma ve aşınma oranı arttı. Diş çürümesini ve apse oluşumunu kolaylaştıran karbonhidratlı besinleri tüketmedikleri görüldü. Hodder, “Bulunan dişlerin çok sağlam ve sağlıklı” olduğunu belirtti. Doğum sırasında anne ve bebek ölümlerinin çok olduğu, kazılarda bulunan anne-bebek veya bebek kemikleriyle görüldü (Resim-5. Konya Arkeoloji Müzesi bebek iskeleti) .

Kazılarda çıkan kemikler ayrıntılı incelendiğinde ok ve bıçak yarası bulgusuna rastlanmaması Çatalhöyüklülerin barış içinde yaşadıklarını göstermektedir. Ayrıca kadın ve erkeklerde

kasların yapıştığı kiriş yerleri incelendiğinde ağır işleri birlikte yaptıkları görülmüş ve iş paylaşımında eşitlikçiliğin (egaliteryanizm) hakim olduğu düşünülmüştür.

Ölüm hakkında ne biliyorlardı? Ölü gömme adetleri nasıldı?

Ölülerini önce evin damına çıkararak, etlerinin vahşi hayvanlar, özellikle akbalar, tarafından yenmesini sağlamışlar ve daha sonra kemiklerini keten veya bir dokumaya sararak yaşam odasında bir sekinin altına gömmüşlerdi. Ayrıca ölülerini cenin pozisyonunda (hocker) ev içine gömdükleri de bilinmektedir. Kısacası aile mezarlığı evin içindeydi. Aynı ev içinde DNA analizleriyle aynı aileye ait 30-40 arasında iskelet bulunmuştur.

Ev içinde neden sanat yaptılar, neler çizdiler? Hangi süs eşyalarını kullandılar?

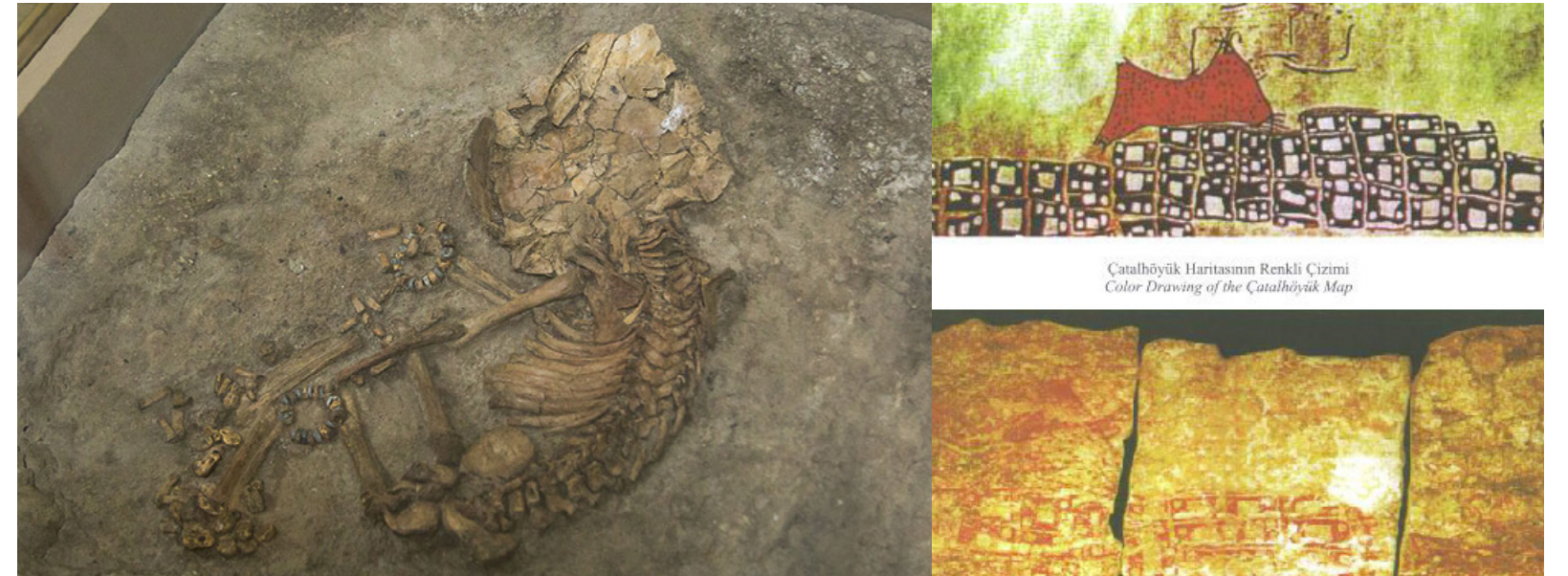
Duvarlardaki olgunlaşmış bir hayal gücünü gösteren resimlerde, günlük yaşam, ölümlerin damlarda akbalarca yenmesi, av sahneleri, doğa manzaraları (Resim-6. İlk manzara, şehir planı, volkanik patlama resmi) ve geometrik desenleri çizdiler. Bu figüratif resimlerde en sık kullandıkları renk olan kırmızı, Çatalhöyük için sanatın rengiydi. İnsan bedenleri üzerinde ketenden dokunmuş kumaşlar ve hayvan derisinden (Anadolu Leoparı derisi) giysiler çizdiler. Ayrıca hazırladıkları derileri aidiyet belirtisi olabilecek damga mühürleriyle süslediler.

Çatalhöyük'te göreni şaşkına uğratan, dahası bugünün modasına, aksesuar tasarımlarına ilham olan sanatı da yaşam odasında yarattılar. Renkli taşları, kemikleri, obsidiyeni,

Resim-3. Çatalhöyük evi ve Ana Tanrıça Kibele

Resim-4. Çatalhöyük evi kazı alanı

Resim-5. Konya Arkeoloji Müzesi bebek iskeleti.

Resim-6. İlk manzara, şehir planı, volkanik patlama

deniz canlılarından kabukları kolye-halhal-bilezik yapımında kullandılar. Obsidiyeni muhtemelen o dönemlerde aktif olan Aksaray yakınlarındaki Hasan Dağ bölgesinden getirdiler, ocak başında işleyerek ok ucu, bıçak ucu ve yüzeyini düzleyerek ayna olarak kullandılar.

Hiyerarşik bir yapı, inançla ilgili bir yapı ve şehir düzeni var mıydı?

Çatalhöyük kazılarında merkezi otoriteye ait bir yapıya rastlanmadı. Bu alanda 3.000-8.000 kişinin bir arada 1400 yıl boyunca hiyerarşik bir yapı olmadan nasıl yaşadıkları, hem heyecan verici hem de yanıtı bulunmamış bir sorudur. İnançla ilgi ayrı bir yapı bulunamadı. Evin içinde gücün simgesi olarak boğa başlarını (bucrania) astıkları tespit edildi. Evler arasında sokak olmayan şehirde, yan yana yapılan bütün evlerin duvarları ayırdı. Bu kadar kalabalık nüfusun ürettiği çöpleri nasıl yok ettikleri veya nereye taşıdıkları halen bilinmemektedir. Çatalhöyük neden bu kadar önemli sorusuna yanıt ararken şunlara ulaşabiliriz;

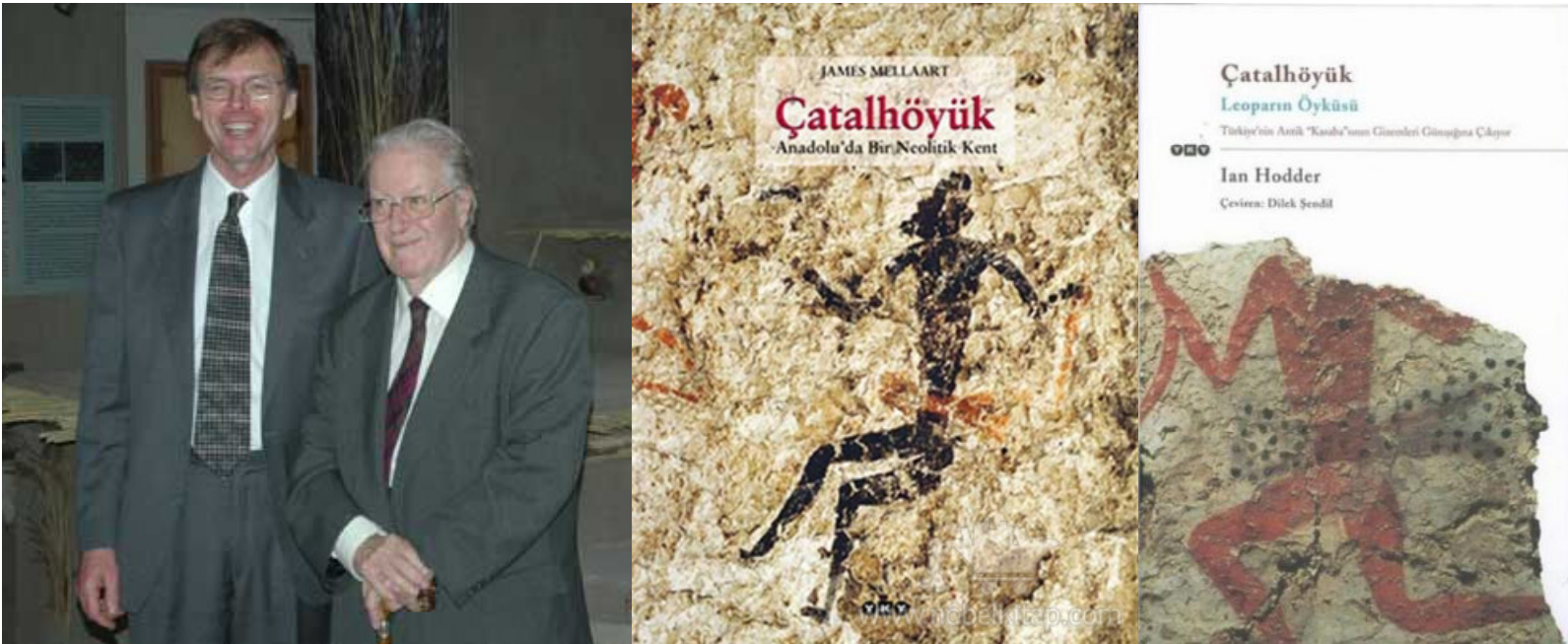
1. Dünyanın en eski şehir yerleşkesidir.
2. Yüksek yetenek ürünü sanat eserleri üretilmiştir.
3. Karışık mimari yapısı göstermektedir.
4. Son derece gelişmiş ve karmaşık sosyal yapıya sahiptir.
5. Buğday ilk defa burada ıslah edilmiştir.

6. İlk ayna, Çatalhöyük'te kullanılmıştır.

7. Bilinen en eski dokuma parçaları burada bulunmuştur. Bu nedenlerle “Dünyada korunmaya en muhtaç 100 arkeolojik alan” listesine alınan ve çok önemli bir kültür mirası olan Çatalhöyük daha iyi tanıtılmalı, anlatılmalı, duyurulmalı, korunmalı ve gelecek nesillere aktarılmalıdır.

Kaynaklar

1. Hodder I. Çatalhöyük Leoparın Öyküsü. Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, İstanbul. 2006, 1-295.
2. Mellart J. Çatalhöyük : Anadolu'da Bir Neolitik Kent. Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2003. 1-218.
3. Balter M. Tanrıça ve Boğa. Çatalhöyük Uygarlığın Doğuşuna Arkeolojik Bir Yolculuk. Holmer basımevi, 1. Baskı, İstanbul. 2008.1-352.
4. <http://pangev.com.tr/tr/sayfa/detay/48/neden-catalhoyuk->
5. Farid S. Çatalhöyük comes Home. Archaeology International No. 13/14, 2009-2011, 36-43.
6. <http://www.catalhoyuk.com/sites/default/files/Catalhoyuk-Guidebook-TURKISH.pdf>
7. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/18/796/10182.pdf>
8. https://www.researchgate.net/publication/289527168_Reconstruction_of_the_Neolithic_people_of_Catalhoyuk
9. http://212.174.161.8/kudeb_dokuman/catalhoyuk.pdf
10. http://www.catalhoyuk.com/sites/default/files/Catal_SMP_TR_Revised.pdf

Resim 2. Çatalhöyük'te 1961-65 kazılarını yapan James Mellaart-sağda ve 1993-2018 kazılarını yapan Ian Hodder-solda ve kitapları

Asiye Yir
dryirasiye@hotmail.com

Göbeklitepe

Göbeklitepe keşfi sayesinde, atalarımızın düşündüğümüz gibi sadece at üstünde koşturup, avcılık ve tarımla uğraşan bir toplumdan çok öteye geçmiş olduğunu görüyoruz.

1983 yılında tarlasını karasabanla sürmekte olan Şanlıurfalı bir çiftçinin, toprak altında bulunduğu küçük bir taş heykel, dünyanın gelmiş geçmiş en gizemli arkeolojik kazılarından birinin başlamasını sağladı.

1994 yılında Şanlıurfa Müze Müdürlüğü’nün başkanlığında Alman Arkeoloji Enstitüsü ile birlikte yürütülen araştırma projesi kapsamında Harald Hauptmann danışmanlığında çalışma başlıyor. Klaus Schmidt yüzeyde görünen şekilli taşların Prof. Harald Hauptmann ile birlikte çalıştığı Fırat Vadisi’ndeki Nevalı Çöri Höyüğü’nde bulunan eşsiz taşlara benzediğini fark ediyor. Prof. Schmidt Göbeklitepe’nin olağanüstü önemini farkedebilecek nadir arkeologlardan biri. Kazı devam ettikçe elde edilen bulgular soru işaretlerini gidermek yerine kafa karıştırmaya başlıyor. Ortaya çıkan yapılar, heykeller ve simgeler insanlık tarihiyle ilgili bilinenlerle uyuşmuyor.

2008’de The Guardian’ın attığı “Arkeologları Sersemleten Kazı Alanı” başlığıyla Şanlıurfa’nın 17 kilometre doğusunda yer alan Göbeklitepe’nin ünü bir anda dünyaya yayıldı.

Klaus Schmidt’in Göbeklitepe kitabının sunumunda Mehmet Özdoğan, “*Son 10-15 yıl içinde, arkeolojide devrim sayılabilecek kadar önemli gelişmeler olmuştur; bunlar yalnızca görkemli ve güzel buluntularla sınırlı değildir. Düşünce sistemimizde, geçmişe bakış açımızda köklü değişiklikler yapacak kadar önemli olan bu sonuçlar öylesine yenilikler içermektedir ki, bunların tam olarak algılanması ve insanlığın geçmişiyle ilgilenenlere aktarılması için herhalde uzun bir süre gerekecektir.*” sözleriyle Göbeklitepe’nin bulunması sonucunda arkeologların o zamana kadar bildiklerinin altüst olduğunu anlayabiliyoruz. Göbeklitepe keşfi sayesinde, atalarımızın düşündüğümüz gibi sadece at üstünde koşturup, avcılık ve tarımla uğraşan bir toplumdan çok öteye geçmiş olduğunu görüyoruz.

İlk uygarlık olarak bilinen ve taş yapılar yapabilme kapasitesine sahip ilk topluluk olduğu düşünülen Sümer Uygarlığı’nın İÖ 4000 yılında ortaya çıktığı düşünülürse Göbeklitepe 12.000 yaşındaydı. Göbeklitepe’de devasa büyüklükte kayaların ayağa dikilmesiyle oluşturulmuş, özenle inşa edilmiş ve süslenmiş 8-30 metre çapında 20 adet mabet bulunmuştu. İbadethanelerde 3-6 metre büyüklüğünde, 60 ton ağırlığa ulaşabilen T biçiminde dev heykel benzeri yapıtlar yer almaktaydı. Sümerler’den 7.000 yıl önce, insanlığın henüz ok ve zıpkınlarının ucuna keskin taşlar bağlamayı bile yeni öğrendiği düşünülen bir çağda, bu büyüklükte yapılar nasıl inşa edilebilmişti?

Şanlıurfa’da ortaya çıkarılan tapınaklar, Stonehenge’den 7000, Piramitler’den 7500 yıl eskiydi. Bazı taşlar Stonehenge’dekinden çok daha iriydi ve Stonehenge taşları kabaca oyulmuş, özelliksiz kayalardan oluşurken, Göbeklitepe’dekiler ince resim ve işlemlerle donatılmıştı.

İnsanlığın Sümer ve Mısır yazısını daha yeni çözdüğü ve bu toplumları anlamak için bu yazılı metinleri kullandığı düşünülürse, yazılı hiçbir bulgunun olmadığı Göbeklitepe’nin daha uzun süre gizemini koruyacağı anlaşıyor. “Neye inanırlardı, nasıl yaşarlardı ve ne düşünürlerdi?” gibi soruların henüz cevabı bilinmiyor. Kayalar üzerine işlenen motiflerin anlamını çözmek bu nedenle oldukça zor.

T şeklindeki sütunların tümü insan şeklinde resmedilmiş. Ellerini kasıklarının üzerinde birleştiren dev insanlar. Göbeklitepe’de bulunan ve dünyanın en eski heykeli kabul edilen heykel figürü de ellerini kasıklarında birleştirmiş bir insanı betimliyor. Bu ve buna benzer sembollerin ne anlama geldiği henüz bilinmiyor. Yirmi tapınak, inşa edilmelerinden tam 1000 yıl sonra tonlarca toprak taşınarak örtülüyor ve üzerleri tamamen kapatılıyor. Bu tapınakların neden daha sonra büyük bir emekle gömüldüğü anlaşılabilmiş değil. Tabii biz bunlardan tapınak diye bahsediyoruz ama belki de tapınak değildi. Klaus Schmidt, Göbeklitepe’nin “ölüler kültü”ne adanmış bir “kutsal” mekân olduğu düşüncesindedir.

Schmidt’e göre Göbeklitepe, yüz millik bir çapta yaşayan avcı-toplayıcıların ayinlerini gerçekleştirmek üzere bir araya geldiği ve olasılıkla rahiplere ve zanaatkârlara armağanlar sunduğu kutsal bir mekândı. Onun bu söyleminden yola çıkarak, bu mekânlar bilimsel ortamlarda da tapınak olarak kabul edildi. Şüphesiz ki; çalışmalar ilerledikçe şu anda bildiklerimizden çok farklı gerçeklerle karşılaşacağız. Ama şu göz ardı edilemez bir gerçektir ki; atalarımız binlerce yıl öncesinde onları hayal ettiğimizin çok ötesinde bir hayat yaşamaktaydılar. Arkeolog Prof. Sibel Özbudun’un Göbeklitepe ile ilgili sözlerini burada hatırlayıp, tarihimizi bu farkındalıkla değerlendirmemizde fayda olacaktır: “Onu “insanlığın ilk tapınağı”, “dinin maddi hayat üzerinde belirleyiciliğini imleyen post-seküler bir anıt” olarak ele alan ideolojik söylemlerin aceleci cazibesine kapılmaksızın, bu hâliyle ele almakta ve avcı-toplayıcı atalarımızın toplumsal ve teknik yeti ve becerilerini küçümseyen, onları ilkel teknikleri ve sınırlı imgelemleriyle doğayı yağmalayarak yeryüzünde dolaşan küçük takımlar olarak görme alışkanlığımızı sorgulamakta sonsuz fayda var.”

Deniz Gökengin
deniz.gokengin@ege.edu.tr

“Motswediwatsepo” (Umut Çeşmesi) ve Fark Yaratmanın Büyüleyici Gücü Nerede kalmıştık?

“Sıkıntılı günlerim bitecekmiş gibi görünmüyör. Bu sefer de hastanenin demir kapısına arabamı çarpıyorum. Şirketin yol yardım numarasını aradığımda polisi arayıp rapor tutturmam, sonra da rapor numarasını ofise bildirmem gerektiğini öğreniyorum: ‘İşte şimdi ayvayı yedim.’ Suç oranının yüksek olduğu bir yerde, nerede olduğu hakkında en küçük bir fikre dahi sahip olmadığım karakola kendim gitmem gerektiğini duyuyorum. Yardımına koşan Liesel önde, ben arkada, Brits sokaklarını arşınlayıp karakola ulaşıyoruz. Zar zor anlaşabildiğimiz polis memuru arabayı inceleyip raporu doldurduktan sonra karakoldan koşarak uzaklaştığımı ve korkudan kapıları kilitleyip hızla yola koyulduğumu hatırlıyorum sadece, kendimi dayak yemiş gibi hissediyorum.

Ertesi gün ne kadar oyalansam da saat sekizde kliniğe varıyorum, alışkanlık işte. Güya, hastanenin sorumlu hemşiresi Sr. Sopeng, beni alıp oradaki doktorlarla tanıştıracaktı. Birkaç saat çalışmama rağmen gelen giden yok. Evimi, ailemi, arkadaşlarımı bırakıp buraya onca yolu yardım etmeye geldim; şu yaptıklarına bak. Neyse ki akşamüzeri isteğim üzerine kliniğin tüm ekibi toplanıyor. Önce kısa bir giriş yapıp bana gösterdikleri yakınlık ve misafirperverlik için teşekkür ediyorum. Sonra geçen hafta içinde yaptığım gözlemler sonucunda, klinikte düzeltilmesi gereken konulara ilişkin bazı izlenimler edindiğimi söylüyorum. Bunları değiştirmek için birlikte çalışmamız gerektiğini ve onların fikirlerinin önemli olduğunu söylüyorum. Klinikte yürümediğini düşündükleri ve acilen değişmesi gerektiğine inandıkları üç konuyu bir kâğıda yazmalarını istiyorum. Ancak değiştirilmesi şu anda mümkün olmayan, eleman sayısı, maaş miktarı, doktor sayısı, mekân özellikleri gibi unsurları yazmamalarını rica ediyorum. Buna rağmen sanki hiç söylememişim gibi neredeyse hepsi maaşlarının miktarının az olduğunu, doktor ve eleman sayısının yetersiz olduğunu ve yeni bina yapılması gerektiğini yazıyorlar. Bunları raporumda yazacağımı, ancak ne cevap alacağımı bilmediğimi belirtiyorum. Esas CD4 sayısı düşük olup, haftalarca kliniğe başvurmak için bekleyen hastaların durumunun acil olduğunu, bu konuya çözüm getirmek gerektiğini ifade ediyorum. Tek çözüm önerileri ikinci bir doktor oluyor. Bir günün tamamen bu tür hastalara ayrılması önerime sıcak bakmıyorlar. Kayıt görevlisi hastaları nasıl ayıracağını bilmediğini, bunun için yeterli bilgiye sahip olmadığını ifade ediyor. Onu bu konuda eğitebileceğimi, kritik durumdaki hastalara öncelik vermesi gerektiğini belirtiyorum. Daha sonra kliniğe ilk kez başvuran hastalara yapılan grup seansının uygunsuzluğundan söz ediyorum. Birebir danışmanlığın daha uygun olacağını ifade ediyorum. Şiddetle karşı çıkıp, hastaların grup terapisinden çok yararlandığını iddia ediyorlar. Hepsî iş yükünün artmasından çok korkuyor. Tam bir pasif direniş içindeler. Danışmanlık konusunda eğitim verme önerimiyse memnuniyetle kabul ediyorlar. Toplantıdan buruk ayrılıyorum. ‘Bunca eziyet, bunca masraf bunun için miydi?’ diye

soruyorum kendi kendime.

Bir sonraki gün ayaklarım geri geri gitse de yine saat sekizde oradayım. Ortalık sakin. Danışmanlar hiç renk vermiyorlar. Sadece kayıt memuru Lucy, dünkü konuşmadan sonra randevular konusunda uykularının kaçtığını söylüyor; duyarlı bir insanmış demek ki. O sırada danışmanlar benimle görüşmek istediklerini söylüyorlar. Şaşıriyorum ama renk vermiyorum. Toplandığımızda dün yaptığım öneriyi dikkate aldıklarını, birebir danışmanlığı bir kez denemeye karar verdiklerini söylüyorlar. Kulaklarıma inanamıyorum; mutluluktan uçuyorum. Sister Sopeng ile tüm hastaneyi dolaştığımda 26 ilçeden hasta kabul eden doğum servisinde yalnız iki doğum masası ve beş yatak olduğunu görüyorum. Bazen hastaların bir yatakta üçer üçer yattıklarını öğrendiğimdeyse içim burkuluyor. Acil servis ise bir başka hikâye. Özellikle hafta sonlarında klinik kapalıyken kronik hastaların, özellikle de HIV pozitiflerin buradaki sedyelerde yattığını söylüyor görevli. ‘Sizin için yapabileceğim bir şey var mı?’ diye soruyorum. Görevli kadın acı acı gülümseyerek, ‘Sadece daha fazla yere ihtiyacımız var.’ diyor. Verecek cevap bulamıyorum ve yutkunuyorum. Hastaların yatırıldığı koşullardaysa manzara daha da ağırlaşıyor. Kadın, erkek ve çocuk koşullarında her tür hasta yatıyor. Hepsî bir deri bir kemik görünüyor; içeride ağır bir koku var. Hastaların gözlerinde hiçbir ümit ışığı göremiyorum.

Öğleden sonra danışmanlara birebir danışmanlıkta çok iyi bir iş çıkardıklarını, danışman olmak için gerekli tüm becerilere sahip olduklarını söylüyorum. Hepsinin yüzünde güller açıyor. İstisnasız hepsi, bu tür bir çalışmanın çok yararlı olduğu konusunda hemfikirler. Üstelik işlerinin de daha erken bittiğini söylüyorlar. Yani yeni uygulamadan memnunar. Çok mutluyum; yüreğim ferahlıyor. Eksik oldukları yönler konusunda geribildirim yapıyorum ve önerilerde bulunuyorum. Kendileri de çözüm önerileri getiriyorlar; son derece katılımcı ve konuşkanlar. Şakalaşıp gülüyoruz.

Klinik çalışanlarıyla ilişkilerim her gün biraz daha iyiye gidiyor. Baştan beni epeyce bir tarttılar; neyin nesidir bu kadın, nerden çıktı, ajan mıdır nedir dediler herhalde. Ama sonra iyi niyetimi anlayınca çözüldüler. Yalnız bir şeylerine çok imreniyorum; birbirleriyle son derece iyi geçiniyorlar. Ne birbirlerinden şikâyet, ne sen az yaptın ben çok yaptım kavgası, ne surat asmak, ne ters bir söz. Her gün açıklarını arıyorum ama bulamıyorum. Bizimkilerin ibret alacağı çok şey var.

Daha önce tanıştığım genç doktor fırtına gibi içeri dalıp vizite başlayacağını söylediğinde sevinerek hazır olduğumu belirtiyorum. Tıp fakültesinden üç yıl önce mezun olmuş; bir yıldır da bu hastanede çalışıyormuş. Yani gencecik, çıtı pıtı bir pratisyen. İlk durağımız erkek koşu. Hastaların çoğu, kendinde

olmayan, kaşektik görünümlü, zavallı insanlar. Hastaların yanına tek tek gidip konuşuyoruz. Enfeksiyon hastaları için ne doğru dürüst laboratuvar testi istenebiliyor, ne film, ne de mikrobiyolojik inceleme. ‘Sonuçlar birkaç hafta sonra geliyor.’ diyor kız, onlar geldiğinde de hasta ya iyileşmiş ya da ölmüş oluyor. Akciğer filminde yaygın infiltrasyon veya sıvı varsa tüberküloz tedavisi başlanıyor, beyin omurilik sıvısında adenozin deaminaz düzeyi yükselse de aynı şekilde. Pnömoni varsa seftriakson ya da ampicilin, CD4 düşüğe Bactrim veriyorlar. Başka bir şey yok! İçer acısı! Ölüm son derece sıradan bir durum! Mesela bu sabah kadın koşuşuna girdiğimizde hastalardan biri ölmüştü; ‘Ölmüş bu hasta’ dediler; üzerini örttüler, bitti gitti. Eczanede ilaç bitiyor; hastane yönetimi yazı gönderiyor, şu ilaç bitti bunu kullanacaksınız diye. Artık enfeksiyona etkili mi değil mi bakan yok. Ne varsa o. Oturup kalkıp halimize şükrediyorum. Hayat boyu çekilecek bir şey değil. Zaten o yüzden doktorlar kalıcı değil; birkaç yıl çalışıp daha iyi koşullar bulunca ayrılıyorlar.

Öğleden sonra fazla bir iş yok. Klinikte oyalanıyorum. Bir ara danışman Lucia ile sohbet ediyoruz. Benden çok şey öğrendiğini, olaylara daha farklı bir gözle bakmaya başladığını söylüyor. ‘Bugün ayakta gezen bir hasta yarın ölmüş olabilir’ demiştiniz ya onun için artık hastalarımın gözlerinin içine bakıyorum.’ diyor. Ben de onlardan çok şey öğrendiğimi söylüyorum. Bunları duymak yüreğimi ferahlatıyor. Denizde bir kum tanesi, gölde bir su damlası kadar bile olsa bir fark yaratabilmiş olmayı yürekten diliyorum.

Birkaç gün sonra dokuz-on yaşlarında bir çocuk geliyor kliniğe. Bir deri bir kemik; her tarafı yara bere içinde. Artık ileri evre AIDS. Dosyasında ilacına uyumsuz olduğu açıkça görünüyor; belli ki annesinin ihmali. Yüreğim paramparça. Çocuğun gözleri bütün yüzünü kaplamış neredeyse. Dibi olmayan kapkara iki kuyu gibi iki göz. İçinde hiçbir pırıltı ve hatta yardım çağrısı bile olmayan iki kara göz. Ona baktıkça canım acıyor; o da bana boş bakışlarla bakıyor. Çaresizce gözlerimi kaçırıyorum; onun

gibi daha binlercesinin olduğu geliyor aklıma. Gözlerime yaşlar hücum ediyor; onları geri itiyorum.

Birkaç gün sonra, klinikte daha önce üç buçuk yıl çalışmış olan ve hakkında çok iyi şeyler duyduğum Dr. Nxumela ile tanışacağım için heyecanlıyım. İçimden bir ses, bu doktorla birlikte iyi işler yapacağımızı söylüyor. Çok sık, zarif ve genç bir kadın. Kliniğin sorunlarını çok iyi biliyor. Hastalara karşı son derece nazik ve şefkatli. Uzun uzun konuşuyor, sorular soruyor, açıklamalar yapıyor, ilaçlarını nasıl kullanacaklarını anlatıyor, onları elleriyle danışmanlara götürüyor. Mesleğini ve yaptığı işi çok sevdiği her halinden belli. HIV ile özel olarak ilgilendiğini söylüyor. İçimden bir ses ‘Bu kıızı kaçırma!’ diyor sürekli. Bir yandan hasta bakıyor, bir yandan sohbet ediyoruz.

Foundation for Professional Development’ten Dalene, kliniğe beş odalı bir vagon ekleneceği ve kliniğin önündeki avlunun yan taraflarının kapatılacağı müjdesini verdiğinde çocuk gibi seviniyorum. Dalene’e klinikte yapılması gerekenleri, bugüne kadar yapabildiklerimi ve yapamadıklarımı anlatıyorum. Kliniğin bir yöneticiye gereksinimi olduğunu, herkesin başıboş çalıştığını, bu koşullarda bir düzen sağlanamayacağını ve verim elde edilemeyeceğini ifade ediyorum. Koşullar değişmedikçe bu klinik için ümit olmadığını söylüyorum. ‘Şimdi tam zamanı’ deyip Dr. Nxumela’dan övgüyle söz ediyorum. Onu klinikte bir yarım gün daha çalıştırmanın mümkün olup olmayacağını soruyorum. Yönetici sıfatı taşımadan da yöneticilik görevi yapabileceğini söylüyorum. Dalene bundan mutluluk duyacaklarını, Dr. Nxumela’nın çalışmasından çok memnun olduklarını belirtiyor.

Dr. Sibeko, hasta olduğunu, o gün işe gelemeyeceğini bildirmiş. Hastaneden doktor isteniyor ama durum ümitsiz görünüyor; hastanede sadece üç doktor var. Mawele ve Lucy hastalara durumu açıklıyorlar; fazla tepki yok gibi görünüyor. İnsanlar burada her şeyi kanıksamışlar, olduğu gibi kabul ediyorlar; beklemeye o kadar alışıklar ki. Son derece sıkıntılı bir durum, hastalarla göz göze gelmemeye çalışıyorum. Kendi hastalarım

aklıma geliyor; onları bekletmemek için gösterdiğim özeni düşünüyorum. Yüreğim burkuluyor; ayrımcılık insanın doğduğu yerde başlıyor. Aradan yarım saat daha geçiyor, ne gelen var ne giden. Hastalar gözümün içine bakıyorlar, gözlerimi kaçıyorum ama dayanılır gibi değil. Sonunda başhemşireye en azından stabil hastaları Sr. Ruth ile birlikte görebileceğimizi, reçeteyi Ruth'un yazabileceğini söylüyorum. Kabul ediyor. Ruth ile doktor odasına yerleşip, hasta dosyalarını önümüze yayıyoruz. Bu onu eğitmek için de bulunmaz bir fırsat aslında. Ruth çok hevesli ve istekli. Her bir hastanın dosyasını gözden geçiriyor, test sonuçlarına bakıp tartışıyoruz. Daha sonra hasta için ne yapılması gerektiğine karar veriyoruz. Trajikomik bir durumdayız; Ruth reçete yazıyor, ben yanında oturuyorum. Burada hemşireler de reçete yazabiliyor; çaresizlikten tabii. Zaten yazacak da toplanan beş on kalem ilaç var. Neyin var? Başım ağrıyor. Al parasetamol. Senin neyin var? Kolumda yara çıktı. Al sana kortizonlu krem. Doktorların da yaptığı bundan farklı bir şey değil. Tanı manı hak getire. Neredeyse tamamen semptomatik. Gülsen mi ağlasam mı bilemiyorum. Hafta sonu, iki buçuk saatlik uçuşun ardından oradayım: Cape

Town. Havaalanından şehre giden yol boyunca 'township' adı verilen yoksul bölgelerden geçiyoruz. Oluklu saçtan yapılmış, çamurun üzerine konurulmuş, tek göz odadan ibaret derme çatma barakalar. Şehir Table Mountain adlı dağın eteğine kurulmuş. Ertesi gün, şiddetli yağmura rağmen rehberimiz Khutsula ile şehir turuna çıkıyoruz. Bir saati aşkın bir yolculuğun sonunda uzakta, bir tepe üzerinde Ümit Burnu'nu aydınlatan deniz fenerini görüyoruz. Hava çok bulutlu, fener bulutların arasında bir görünüp bir kayboluyor.

Yükseldikçe baş döndürücü bir manzara sunuyor bize bu güzel coğrafya. Üç yanımız göz alabildiğine deniz. Şansımıza rüzgâr da yok. Tepeye vardığımızda tüyler ürpertici manzarayla karşılaşıyoruz. Kıtanın en uç noktasındayız ve yüzlerce metre aşağıda iki büyük okyanusun suları birbiriyle harmanlanıyor. Çok garip, tüylerimi diken diken eden bir duygu. Evrene bana bu güzellikleri görme fırsatını sunduğu için teşekkürlerimi gönderiyorum.

Kliniğe döndüğümde Dr. Nxumalo'nun klinikte çalışmaya

başlamış olduğunu görüyorum. Neredeyse bütün gün hiç başımızı kaldırmadan çalışıyoruz. Kılavuzlar, akış şemaları, fotokopiler, bilgisayar çıktılarıyla boğuşuyoruz. Tanı ve tedavi akış şemalarını güncelliyor, hasta randevusu ve hasta sevgi için yeni akış şemaları geliştiriyoruz. Stabil hastalar için hazırladığımız değerlendirme şemasıyla tedavi uyumu yüksek olduğuna karar verilen hastalara üç aylık ilaç verilmesini sağlayarak, günlük poliklinik sayısını azaltmayı ve ağır hastaların daha erken randevu almasına olanak tanımayı hedefliyoruz. Kliniğe geldiğimden bu yana ilk kez bir muhatap buldum ve ilk kez doğru dürüst iş çıkarabiliyorum. Söylediğimi anlayan ve uygulamaya istekli birini bulduğum için kendimi şanslı sayıyorum.

Altı haftanın sonunda kliniğin geldiği nokta inanılmaz derecede iyi. Klinik çalışanları, rutin işlerini yaparken eğitim alma şansını elde ettiler ve HIV hastalarına sağlık hizmeti verme konusunda daha kendine güvenli ve daha donanımlı hale geldiler. Hastalığın ileri evresinde olan hastaların bekleme listesinde geçirdikleri zaman kıaldı, antiretroviral tedaviye daha erken başlanır oldu, hastalar daha dikkatli izlenmeye başlandı, tedavi başarısızlıkları daha erken saptanır oldu ve başarısızlıklara uygun şekilde müdahale edilmeye başlandı. Bütün bunlardan daha da önemlisi, çalışmanın sonunda elde edilen en büyük başarı, kliniğin tüm çalışanlarının, iletişim becerilerinin artması, işbirliğine daha yatkın ve hevesli hale gelmeleri ve daha iyi sosyal ilişkiler kurmaya başlamaları oldu.

Bu görev, HIV enfeksiyonuna madalyonun diğer tarafından bakabilmem, farklı bir kültürle tanışmam, yeni dostluklar kazanmam ve işbirliği içinde çok çalışarak klinikte ve klinik çalışanlarında elde edilen gelişmeye tanık olmam açısından unutulmaz bir deneyimdi. Tebrikler! ESCMID üyeliği kazandınız! Bu sayfaya çekilmiş resminizi Klimik AGUH iletişim grubumuza ilk gönderen siz olun ve

üyeliğinizi alın!" Gelişmekte olan bir ülkede çalışma açısından ilk deneyimim olsa da, kliniğin tüm çalışanları kendimi evimde ve kliniğin bir üyesi olarak hissetmem için ellerinden geleni yaptılar. Her birine, beni yaşamlarına dâhil ettikleri, bilgi ve deneyimlerini benimle paylaştıkları için şükran borçluyum. Görevim boyunca, yeni bir çevreye ve kültüre uyum sağlamak, küçük bile olsa bir fark yaratmanın şaşırtıcı gücünü fark etmek gibi pek çok şey öğrendim. Yaşamımdaki en zorlu ama bir o kadar da büyüleyici altı haftayı Umud Çeşmesi'nde geçirdim ve fark yaratmanın şaşırtıcı gücüne tanık oldum. Yaşadığım tüm zorluklara rağmen içim buruk ayrılıyorum Afrika'dan. Umarım çabalarım sonuçsuz kalmaz ve umarım bir fark yaratabilmişimdir diye düşünüyorum."

Bizimle bu ilham verici deneyimi, son derece samimi bir dille paylaştığı için hocamız Prof. Dr. Sn. Deniz GÖKENGİN'e teşekkürlerimizle...

Cansu Çimen
cansucmn@yahoo.com

Lancet Infectious Diseases Editörü John McConnell ile Samimi Bir Röportaj

KLİMİK bu yıl ilk defa uluslararası kongre olma özelliği kazandı. KLİMİK derneğiyle ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Aslında her yıl gerçekleştirilen bu kongreden ilk kez haberim oldu, bu da Önder Ergönül'ün daveti sayesinde gerçekleşti. Açıkçası beklentilerimin çok üstünde buldum ve dün yemekte Avrupa'daki en büyük enfeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji derneği olduğunu öğrendim. Bu da, bu kongreyi daha önemli bir hale getiriyor bence.

Uzun yıllar hakem-editörlük yaptınız ve ardından 2000 yılında Lancet Dergisi'nin ilk web sitesi editörü oldunuz. Bu görevle birlikte elbette yükümlülükleriniz arttı, sizi en çok zorlayan şey ne oldu?

Bunun en zor tarafının insanları yönetmek olduğunu söyleyebiliriz, bu da aslında kişiyi geliştiren bir durum oluyor. Editör olduğunuzda bazı devrim niteliğindeki yenilikleri de beraberinizde getiriyorsunuz. Örneğin 2000'li yılların başında henüz açık erişimle ilgili bir deneyim yoktu ve bunu her yönüyle tartışmaya başladık. Bunun dışında değerlendirilmesi gereken birçok makale alıyoruz ve hızlı karar vermek zorunda olduğumuz için maalesef bazen değerli olan bazı makalelere şans veremediğimiz endişesine kapılıyorum.

Bir bilim insanını aynı zamanda dergicilikle uğraşmasının pozitif katkıları nelerdir?

En önemlisi kişinin müthiş bir iletişim becerisi geliştirmesini sağlıyor. Bir kere seçtiğiniz kelimeler, gerçekte ne anlatmak istediğiniz, karşı tarafta yarattığı etki... Bunların hepsini teker teker düşünmek zorundasınız. Ortaya koyduğunuz bilgi ve bunun yolu çok önemli; çünkü insanlar bunu günlük pratiklerinde kullanacaklar, bunun bilincinde olmak gerekiyor.

Dergiye makale kabulü için birçok koşul arandığını biliyoruz. Bilim insanı gözüyle baktığınızda olmazsa olmaz nedir?

"The Lancet Infectious Diseases" daha çok klinik temelli bir dergi. Bir makaleyi değerlendirirken ve onun kabul edilip edilmeyeceğine karar verirken bu araştırmanın insanlık üzerine olası etkisi/yararını önemsiyoruz. Hem hastalar için olası faydası hem de sağlık çalışanları için pratik bir bilgi sağlayıp sağlamayacağı üzerine düşünüyoruz.

Bir dergiye makalenizi yollayıp ret aldığınız oldu mu? Bu sizi nasıl etkiledi?

Kendi araştırmalarımı yaptığım yılların üzerinden çok zaman geçti. Yaklaşık 25 yıl önceden bahsediyoruz. Birçok çalışma için liderliği üstlendim; fakat sorumlu yazar değildim. Bu yüzden herhangi bir ret kararını karşılama deneyimim de olmadı. Elbette böyle bir deneyim yaşamak güzel olabilirdi. (Gülüyor)

İnfeksiyon hastalıkları için dinamik bir bilim dalı denir, sizce günümüzde biz hekimler bunu ne kadar gerçek kılabiliriz?

Evet, tüm medikal disiplinler arasında en dinamik bilim dalının enfeksiyon hastalıkları olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Birçok beklenmedik olayla karşılaşıyoruz: Salgınlar, spontan gelişen ilaç dirençleri... Ve enfeksiyon hastalıklarını sürekli haberlerde görmek de mümkün, bu onun doğasında var çünkü yaşayan organizmalarla uğraşıyoruz. Öte yandan tatmin edici de bir alan (tabii burada antimikrobiyal direnci ayrı tutuyorum), çoğunlukla verdiğimiz tedaviler sonucu başarıya ulaşıyoruz. Örneğin onkolojiyle kıyaslayacak olursak, çok daha kısa süreli tedavilerle insan hayatını kurtarabiliyoruz.

İhtisasınızı klinik mikrobiyoloji dalında tamamladınız ve uzun yıllar septik şokla ilgili araştırmalar yaptınız. Tartışmaların sürdüğü 'The Third International Consensus Definitions for Sepsis and Septic Shock' ile ilgili kişisel fikrinizi sorabilir miyim?

Bu soruya detaylı cevap verecek kadar yetkin değilim aslında. Sepsis ve septik şoku tam anlamıyla tanımlayabildiğimizi düşünmüyorum. Benim yaklaşık 30 yıl önce bu alanda çalıştığımı göz önüne alırsak, şimdilerde sepsisi yönetmek konusunda elbette daha başarılıyız; ama yapılan onca araştırma, çalışma ve harcanan onca paraya rağmen hala elimizde tanımlayıcı bir test ve spesifik bir tedavi yok.

Derneğimizin genç üye sayısı oldukça yüksek, iyi bir klinisyen olmanın yanında araştırmacı yönünü de pekiştirmek isteyen meslektaşlarınıza öneriniz ne olur?

Ben bir klinisyen değilim, bu sebeple bu soruya tek yönlü bir cevap vereceğim. İyi bir araştırmacı olmak için öncelikle iyi bir rehber (akıl hocası) ihtiyacınız var ve ardından iyi bir araştırma konusu/sorusu bulacak kadar şanslı olmalısınız. Bilim insanının kariyeri fazla ya da az bilmekle belirlenmiyor. İlgilendiğiniz konu üzerinde çok çalışmalı, uzunca vakit ayırmalısınız. Elbette beklenmedik sonuçlar ve sürprizler de sizi yıldırmamalı.

Hayatı daha yaşanılır kıldığını düşündüğünüz bir hobiniz, uğraşınız var mı?

Yaptığım birinci ve ikinci evlilikler sonucunda geniş bir aileye sahibim. Üç çocuğum ve bir kız torunum var ve aile hayatı zamanımın çoğunu alıyor aslında. Beni hem çalışma hem de günlük hayattan uzaklaştıran ve epey büyüleyici bulduğum bir uğraşım var: Kürek çekme. Londra'da bir kulübe üyeyim ve haftada bir (yazları daha sık oluyor) antrenman yapmak için oraya gidiyorum. Eğer bir hobi edinebilmişseniz bu hayatınızdaki diğer tüm şeylerden kaçabildiğiniz bir alan yaratıyor size ve bunun bir bilim insanı için çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Şiran Keske
doktorsiran@yahoo.com.tr

Konstantinople'den Madagaskar'a Veba

Yıl: MS 541

Yer: Konstantinople, Palacio Bukoleon

İmparator Justinyen, yardımcısı Narses ile günlük toplantısını yapmaktadır.

J: Ne o Narses, bir problem mi var?

N: Evet majeste, aslında var. Önce önemsemedik ama giderek yaygınlaşıyor. Sanırım bir veba salgınıyla karşı karşıyayız.

Veba üç büyük salgınla dünya tarihinde yer edinmiştir. İlk salgın yukarıda geçen konuşmada da görüldüğü gibi Justinyen vebası olarak adlandırılan birinci veba salgınıdır.

1. Justinyen Vebası (Büyük Veba Salgını)

Bizans imparatorluğu en parlak dönemlerinden birindeydi. Justinyen, dayısı 1. Justin'den koltuğu devralalı 14 yıl olmuştu. Uzakdoğu'dan başlayan veba salgını, ticaret yolları (ipek yolu) ve savaşlarla hızla batıya doğru ilerliyordu. Konstantinople hayatın 24 saat yaşandığı, eğlencenin bitmediği, döneminin en parlak şehirlerinden biriydi. Narses haklıydı, veba ülke sınırlarına dayanmıştı. Önlemler alınsa da salgın sınırdan geçti ve özellikle de gemiler aracılığıyla Konstantinople'ye

ulaştı. Kentte ölümler başladı ve sokaklar cesetlerle doldu. Saray koruma altındaydı ve giriş çıkışlar kapatılmıştı. Ancak bu durumu kabullenemeyen, ülkesinin düştüğü durumdan büyük üzüntü duyan Justinyen bir gece kimsenin kendisini tanımayacağı şekilde giyinerek çıktı ve hipodromun alt tarafında tiyatro sokağında saatlerce gezindi. Sadece iki gün sonra veba belirtileri onda da başladı. İmparator veba olmuştu. Başından hiç ayrılmayan imparatoriçe Theodora ise umudunu kaybetmemiştir ve yedi ay sonra imparator komadan çıkmış, dokuz ay sonra da yeniden görevinin başına geçmişti.

MS 542'de veba Konstantinople'de zirve yaptı. Günde 5-10 bin ölüm görülyordu. Bu salgın kenti terk ettiğinde Konstantinople'nin nüfusu yarı yarıya azalarak 250 bine geriledi. Tüm dünyada dört yılda toplamda 100 milyon ölüm görüldü. Salgın, aralıklı olarak 200 yıl boyunca devam ettikten sonra sona erdi.

2. Kara Ölüm

Veba salgınları içerisinde en büyük etkiye yol açtığı kabul gören salgındır. Rönesansın ortaya çıkmasına yol açan sosyal, tarihsel,

ekonomik ve dini olayların temelinde yatan önemli faktörlerden biri olarak kabul edilmektedir. Sanata doğrudan etki etmiş, tıp alanında ortaya çıkan ardı ardına gelişmeler bu dönemde görülmüştür. Veba doktoru kavramı da ilk olarak bu dönemde ortaya çıkmıştır.

Bu salgın da Justinyen salgını gibi Uzakdoğu'dan 1320'li yıllarda başlamış, ticaret yollarıyla bir taraftan Avrupa'ya diğer taraftan Nil nehri boyunca Kuzey Afrika'ya yayılmıştır. 1347 yılı bu salgının önce İstanbul'a oradan Sicilya ve Avrupa'ya yayılımında önemli bir tarihtir. Altınorda Devleti hükümdarı Cani Bey, 1347'de o dönemde Cenevizlerin hakim olduğu Kefe'de (Kaffa) şehrin surlarını günlerce geçememiş ve büyük bir dirençle karşılaşmıştır. Kendi ordusunda ölümler başladıktan sonra, Cani Bey ölen askerlerin bedenlerini mancınıkla surların diğer tarafına atarak aslında vebadan ölen askerlerini ve dolayısıyla veba mikrobunu surların diğer tarafındaki Cenevizlilere bulaştırmıştır. Tarihte bilinen ilk biyoterörizm eylemi olan bu eylemle veba önce Cenevizlilere onlardan da İstanbul'a ve sonrasında tüm Avrupa'ya yayılmıştır.

Bu dönemin en ilginç ve önemli sanat eserlerinden biri de Boccaccio'nun 1349-1353 yılları arasında yazdığı başyapıtı Decameron'dur. Veba salgınından kaçmak için bir araya gelen yedi genç kadınla üç genç erkek 'gönüllerince yaşayarak gülüp eğlenmek, aklın sınırları dışına taşmayan zevkler tadabilmek' amacıyla, önce Fiesole dolaylarında bir evde, sonra da bir şatoda konaklarlar. Cumartesi ve pazar dışında her gün öğleden sonra, her biri bir öykü anlatır. Öykünün konusunu günün yöneticisi (kral ya da kraliçe) belirler. Böylece yüz öykü anlatılmış olur. Yazar, Decameron'un önsözünde kitabın özelliklerini açıklar, sevenlerin, özellikle de seven kadınların acılarını hafifletmeyi amaçladığını belirtir. Decameron,

gelişmekte olan Floransa burjuvazisinin, işleri nedeniyle sık sık uzak ülkelere giden kocalarının dönüşünü beklemekle ömür tüketen kadınları için yazılmıştır.

Kara Ölüm'ün Yahudiler'den kaynaklandığı düşüncesi de bu dönemde ortaya atılmış ve Yahudiler'in bu nedenle yakıldığına dair eserler bulunmuştur. Öyle ki Papa 6. Clement Hristiyan dünyasına Yahudiler'in lanetlenmemesi gerektiğini söylemesine rağmen bu durumun önüne geçilememiştir.

Kara Ölüm'den günümüze kalan ilginç uygulamalardan biri de karantindir. Bugünkü Dubrovnik'te 1377'de hastalığın bulaşmasının önüne geçmek için, limana yanaşmadan önce gemilerin 30 gün açıkta bekletilmesi kararlaştırılmıştır (trentena). Ancak Venedik bu süreyi kısa bulmuş ve 1403'te 40 güne çıkarmıştır. Karantina kavramı ilk olarak bu şekilde ortaya çıkmıştır.

Hastalığın nasıl bulaştığının hala bilinmediği bu dönemde Girolama Fracastoro 1546'da yazdığı "De Contagione et Contagiosis Morbis" (Bulaşma ve Bulaşıcı Hastalıklar Üzerine) adlı kitabında hastalığın bulaştırıcı tohumlar (germs) ile bulaştığını iddia etmiştir. Sfilsile ilgili de kitabı olan Girolama, Papa tarafından da çok değer verilen bir insandır ve onun önerisiyle Papa 3. Paul Trento konsilini Bologna'ya nakletmiştir. Sık banyo yapmakla derideki gözeneklerin açıldığı ve vebanın kolay bulaştığı düşüncesiyle insanların haftalarca duş almama geleneği de bu dönemin ilginç özelliklerindendir.

Vebanın sanat üzerine etkileri genelde tablolarlarda resmedilmiştir. Hollandalı ressam Pieter Brueghel'in 1562'de çizdiği Ölümün Zaferi (*De Triomf van de Dood*) adlı resim bazı yorumlara göre 1568'de başlayan Seksen Yıl Savaşı'nın öncesindeki gittikçe kötüleşen politik durumdan etkilenerek ortaya çıkan, kimilerine göre veba salgını nedeniyle karşılaşılan ölümlerin yarattığı ruh halini yansıtan bir eserdir. Bu eser Madrid'deki Prado Müzesi'nde sergilenmektedir.

Tarihte "Büyük Londra Yangını" olarak bilinen olayın vebanın Londra'da haftada 7000 ölüme yol açtığı 1665-1666 dönemine denk gelmesi de ilginç bir tesadüftür (!). Çünkü bu yangından sonra salgın sona ermiştir.

Kara Ölüm'ün Etkileri

Hayatın birçok alanına önemli etkileri olan Kara Ölüm'ün en önemli etkilerini şu şekilde sıralayabiliriz.

Din: Kilise bu salgından tanrıyı sorumlu tutmuştur. Dua eden rahipler arasındaki ölümlerle kiliseye itibar azalmış din etkisini yitirmeye başlamıştır.

Tip: Veba doktoru diye bir doktor tipi ortaya çıkmıştır. Vücudunun tamamını kapatan giysiler giyen, burnunda gaga benzeri bir aksesuar olan doktorlar hastalara müdahale etmişlerdir. Veba doktorları arasında ölüm oranlarının yüksek olması nedeniyle doktora güven azalmış, berberlerin itibarı artmıştır. Genç doktorlar kliniklere yönelmiş, branşlaşma artmıştır. Otopsilerin artması sonucunda anatomide ciddi ilerlemeler görülmüştür.

Eğitim: Seyahatin kısıtlanmasıyla insanlar uzak üniversitelere gidememiş ve yerel üniversiteler kurulmuştur. Eğitime ulaşmak kolaylaşmıştır.

Ticaret: İşçi sayısı azalmış, işçi ücretleri artmıştır. Orta sınıf güçlenmiş, feodalite artan işçi maliyeti nedeniyle zayıflamıştır. Sıcak parayı elinde tutanlarsa güçlenmiştir. Özetle servetin yeniden dağılımı bu dönemde söz konusu olmuştur.

Kuşkusuz ki; bu olayların tamamı Rönesans'a giden süreci hızlandırmıştır.

3. Üçüncü Büyük Salgın

Çin'in Yunnan bölgesinde 1855'te başlayan bu salgın hastalık ve etkeniyle ilgili bilinmeyenlerin aydınlatıldığı dönem olmuştur.

1894'te Louis Pasteur'un laboratuvarında çalışan Alexandre Yersin, Hong Kong'ta ölen bir denizciden bakteriyi izole etmiş ve bir mektupla durumu Pasteur'e iletmiştir. Bilim Akademisi, bu bakterinin vebanın etkeni olduğunu kabul etmiş ve bakterinin adını *Pasteurella pestis* olarak belirlemiştir. Aynı dönemlerde vebanın etkenini araştıran Robert Koch da çok kısa bir süre bakteriyi izole etmiştir. 1898'de Paul-Louis Simond ünlü Kafes Deneyi ile bakterinin sıçanlardan pireler aracılığıyla bulaştığını kanıtlamıştır. Paul-Louis Simond 1911-1913 yılları arasında da o zamanki adıyla Bakteriyolojihane-i Şahane'de (Osmani) müdür olarak görev yapmıştır. 1940 yılına gelindiğindeyse vebanın etkeni olan bakteriyi ilk gören kişi olması nedeniyle bakterinin adı *Yersinia pestis* olarak değiştirilmiştir.

Bu salgın da azalarak etkisini kaybetmiştir. Modern dünyanın sağlık sorunu olması artık beklenmeyen veba maalesef çok kısa bir süre önce Madagaskar'da 2417 kişide ortaya çıkmış, 209 kişinin ölümüne yol açmıştır.

Veba, dünya tarihinin en eski hastalıklarından biridir ve milyonlarca insanın ölümüne yol açmasının yanında sosyal, dini ve ekonomik etkileriyle dünya tarihini derinden etkileyen bir hastalık olmuştur. Mikrobiyoloji alanındaki ilerlemeler sayesinde hastalığın etkeni ve bulaşma yolları tanımlanmış, böylece hastalık birçok yerde kontrol altına alınabilmiştir. Buna rağmen veba, günümüzde hala kitlesel ölümlere yol açabilme potansiyeline sahip bir hastalıktır.

Melis Demirci
melis1084@yahoo.com

Stephen Hawking'in Evreni

‘Bilginin en büyük düşmanı bilgisizlik değildir. Bildiğini zannetmektir...’

Bir fizikçi, evrenbilimci, astronom, teorisyen ve yazar sıfatlarına sahip bu sözün sahibi Prof. Dr. Stephen William Hawking! 8 Ocak 1942'de Oxford'da doğdu. Fizik bölümünden mezun olduktan sonra doktorasını Cambridge Üniversitesi'nden aldı. 21 yaşındayken ALS (Amyotrofik Lateral Skleroz) tanısı aldı. Henüz hastalık teşhisi konulmadan önce tanıştığı Jane Wilde ile, 1965'te dünya evine girdi.

‘Zeka değişime ayak uydurabilme yeteneğidir.’

Matematikçi Roger Penrose ile çalışan Hawking, karadelikler üzerindeki çalışmalarıyla o döneme damgasını vurdu. 1979'da Lucasian Matematik Profesörü oldu, düşünün ki; bu ünvanın ilk sahibi Isaac Newton'du! Bu nedenle Newton'un varisi olarak da anılmaktadır Hawking.

Stephen Hawking zamanda yolculuk konusunda da çeşitli teoriler ortaya attı. En çok satan popüler bilim kitabı unvanına sahip ve 40 dilde çevirisi olan ‘Zamanın Kısa Tarihi’ kitabında bu konudan ayrıntılı bir şekilde bahsetti. Mesela; Einstein'ın tanımladığı uzay zamanın farklı bölgelerini birbirine bağlayan köprüleri ele aldı. Bu solucan deliklerinin belirli koşullar sağlandığında açık tutulabileceğini belirtti. Böylece galakside hızlı yolculuklar yapabilmemiz veya zamanda geriye doğru seyahat etmemiz mümkün olabilecekti. Bu çarpıcı kuram birçok dizi ve filme de ilham verdi.

Hawking bu yıllarda artık yürüyememeye, kendi başına yemek yiyememeye başladı. Kısıtlı sayıda kas kontrolünü sağlayabiliyordu.

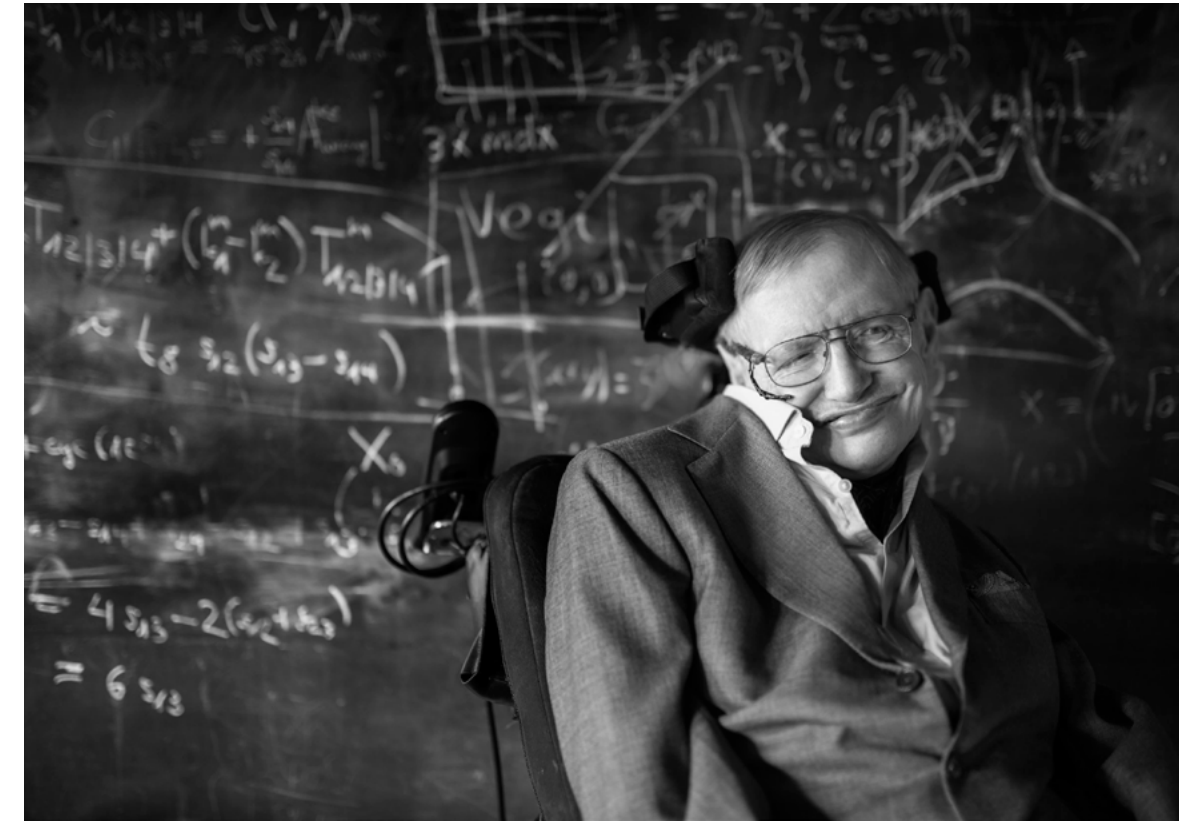
‘Hayat varsa umut da vardır...’

PNömoni olduktan sonra geçirdiği hayatı tehlikesi olan bir ameliyatla sesini yitirmesine rağmen yaşama sevincini ve araştırma isteğini yitirmedi Hawking. Koltuğuna yerleştirilmiş olan yazıları sese dönüştürebilen ‘synthesizer’ aracılığıyla sentetik bir sesle konuşmaya devam etti.

‘Kusurluluk olmasaydı ben ve siz var olamazdınız.’

Hawking'in fiziksel kusurlarının olması düşüncelerini kısa ve net cümlelerle ifade etmesine, bu sayede iyi bir iletişim dili

geliştirmesine olanak sağladı. Böylece geniş kitlelere hitap ederek popülerliği yakaladı ve bu tanınmışlık sadece bilim alanıyla da sınırlı kalmadı. ‘Simpsons’ dizisinde, ‘Uzay Yolu-The Next Generation’ filminde rol alarak, Pink Floyd'un ‘The Division Bell’ albümüne özel sesiyle katılarak popülerliğini medyaya da taşıdı.

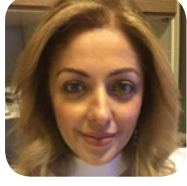
Uzun yıllar boyunca anlaşılması güç karanlık evren sırlarının peşinde olan bilim insanı beş yıl olarak biçilen ömrünü dolu dolu tam 55 yıl yaşadı ve 14 Mart 2018'de 76 yaşındayken, tam da pi sayısı gününde, hayatını kaybetti.

Gerisinde bize bir dizi söz/ öğüt bıraktı:

‘Medeniyeti, insanlığın en büyük kusuru olan saldırganlık yok edecek.’

‘Din ile bilim arasında temel bir fark var: Din otoriteye dayanıyor, bilim ise gözlem ve mantığa. Sonunda bilim kazanacak, çünkü işe yarıyor.’

‘Gördüklerinizden bir anlam çıkarmaya çalışın, evrenin nasıl var olduğunu düşünün. Merak edin. Hayat ne kadar zor gelirse gelsin her zaman yapabileceğiniz ve başarabileceğiniz bir şey vardır. Önemli olan vazgeçmemektir.’

Gökçe Demir
fgokcedemir@yahoo.com

Cinselliğin İnfeksiyonla İmtihanı: Sifilis

Girolamo Fracastoro 1530 yılında, o zamanlar “Büyük Çiçek” denen hastalığa, Apollo’yu lanetlemesine çok kızan Tanrı’nın yeni bir hastalıkla cezalandırdığı hayali çobanın adını vermiştir: Syphilis (Sifilis).

Veneryan frenginin kökenleri yüzyıllar boyunca tartışma konusu olmuştur. Orta Avrupa’da, savaş dönemlerinde askerlere moral olması amacıyla kışlalara gönderilen fahişelerin şehirlere dönüp hastalığı yaydığı fikri uzun bir dönem kabul görmüştür. Kolomb teorisi olarak adlandırılan en yaygın teoriye göre, hastalık Avrupa’ya Kristof Kolomb’un denizcileri tarafından Yeni Dünya’dan getirilmiştir. Bu teorisinin en güçlü kanıtı MS 1500’den önce yaşamış Amerikan Kızılderilileri’ne ait iskeletlerde frengide görülen kemik lezyonlarına rastlanmasıdır. Oysa, Avrupa ve Çin’de MS 1500’den öncesine ait iskeletlerde bu lezyonlara rastlanmamıştır. Yazık ki; 15. yüzyılda insanlık bu bilgiye sahip değildi ve Kolomb’un denizcilerinin Avrupa’da bir ülkeden başka bir ülkeye savrulan makus talihi (!), hastalığın orijini hakkında

ciddi bir kafa karışıklığına yol açmıştı. Denizciler 1493’te İspanya’ya vardıklarında, bu adamlardan bazıları 1494’te İtalya’ya bir sefer düzenleyen ve 1495’te Napoli şehrini kuşatan Fransa Kralı VIII. Charles’in ordusuna katıldı. Kuşatma sırasında birliklerde frengi, o zamanki adıyla büyük çiçek hastalığı, baş gösterince geri çekilmek zorunda kalındı. VIII. Charles’in Napolili kadınlardan hastalığı kaptığını düşündüğü askerleri terhis etmesi ve bu askerlerin dört bir yana dağılmasıyla hastalık hızla tüm Avrupa’ya yayıldı. Avrupa’ya ulaşmasının ardından beş yıl içinde hastalık salgın halini almıştı. Rusya, Afrika, Ortadoğu, Hindistan, Çin, Avustralya ve Japonya derken 16. yüzyıl ortalarında Antarktika dışındaki tüm kıtalarda sifilis görülmekteydi. Hastalık, mizahi bir şekilde, sevilmeyen ve kirli olarak kabul edilen insanların milliyetlerine atfedilmeye başlanmıştı. Ruslara göre Leh, Japonlara göre Çinli, İngilizlere göre İspanyol hastalığı oluvermişti. Fransızlar, hastalıktan İtalyanları sorumlu tutarak “Napoli Hastalığı” olarak adlandırmış, İtalyanlar altta kalmamış ve hastalığa “Fransız Hastalığı” adını vermişlerdi.

Frengiden sorumlu olan özgül etken beş yüzyıl boyunca bilinmemiş, kökenine ilişkin tahminler yürütmek için de bolca zaman olmuştur. Kimileri astrolojik bir açıklama öne atmış; 1484’te Mars, Jüpiter ve Satürn’ün, cinsellikle ilişkilendirilen akrep burcunda sıralandığı üzerinde durmuşlardı. O yıllarda Tanrı’nın insanları cinsel aşırılıkları için cezalandırdığı fikri de epey taraftar topladı. Bu fikir rehberliğinde hamamlar kapatılmış, fuhuş azalmış ve sevgililer birbirine daha az güvenir olmuştu. Hastalığın neden olduğu döküntü ve yaraları gizledikleri için, eldiven ve peruk modasının da frengiyle ilişkili olduğu öne sürülür. Sonuçta bir infeksiyon hastalığı dünyanın göbeğine oturarak, insanların sosyal yaşamlarını, cinsel alışkanlıklarını ve hatta modayı ele geçirmişti.

İnsanoğlu, merak eden, araştıran ve sorgulayan bir varlıktı. Bilim insanları da yaşadığı çağın koşulları elverdiğince araştırıyor, gözlemleri ve tecrübelerini kayıt altına alıp, bunları bilimsel bir hipotez ve hatta mümkünse teori haline getirmek için bazen akıl almaz yöntemlere başvuruyorlardı: “Yıl 1748’di ve Londra evrenin merkezidi. John Hunter frengili bir hastanın karşısında durmuştu. Hastanın penisinin ucunda küçük pürülan bir damla asılıydı. John’un elinde sadece bir sağlıklı penis vardı, o da bunu kullandı. Damlayı neşterle aldı ve kendi penisine sürdü. İşini garantiye almak için damlayı sürdüğü yeri neşterle kesti. Kısa bir süre sonra iki şankrı olmuştu. O dönemde hastalarına tedavi olarak uyguladığı gibi kendi kasıklarına da civa sürdü. Primer, sekonder, latent ve tersiyer evre derken John Hunter 1793’te sifilisten hayatını kaybetti”

Günümüzdeyse DNA tarihi yeniden yazıyor. Beethoven’ın neden sağır olduğu hep merak konusu oldu. Beethoven’dan geriye kalan 582 saç teli Danimarkalı bir ailenin elindeydi. Amerikalı ürolog Dr. Guevera, analiz etmek amacıyla bu saçları satın aldı. Bir yayıncılık şirketiyle anlaşma imzalayan Guevera, eğer saç tellerinde yüksek oranda civa saptarsa, o dönemde sifilis tedavisinde civa kullanıldığından, bestecinin sifilis hastalığından sağır kaldığı ve öldüğünün ortaya konulacağı konuşuluyor. Guevera, anlaşması gereği analiz sonuçlarını sadece bu şirkette yayınlayabilecek. Bilim; idrar koklayan ve hatta idrarı tadarak şeker analizi yapan, mikroorganizmaları kendi vücuduna inoküle eden zamanlardan geçip, yaklaşık iki yüzyıl öncesine ait saç tellerinin genetik ve kimyasal analizlerini yapar hale gelmiştir. İtiraf ediyorum; tüm bu hikayelerden sonra bilim üretebilmek adına birazcık tahrik oldum ben. Siz olmadınız mı?

KAYNAKLAR:

1. Irwin W. Sherman, Twelve Diseases That Changed Our World (Washington, DC, USA, 2007)
2. Werner Schrebier, Infectio. Infectious Diseasesin the History of Medicine (F. Hoffmann-La Roche@Co. Limited Company, Basle, Switzerland, 1987)
3. www.hurriyet.com.tr/amp/gundem

Burak Şeker
burakseker91@gmail.com

Tarihte Yolculuk

Birinci Dünya Savaşı'nda Bir Grip: İspanyol Gribi

1918-1920 yılları arasında H1N1 virusunun ölümcül bir alt türünün yol açtığı grip salgınıdır.

İspanyol Gribi, 18 ay içinde yaklaşık 50-100 milyon arası insanın (Toplam nüfusun %5'i) ölümüne sebep olarak, insanlık tarihinin bilinen en büyük salgını olmuştur. İlk kez 11 Mart 1918'de, ABD'nin New Mexico eyaletinde tespit edilmiştir. Salgın ilk olarak ABD'de görülmesine rağmen İspanyol gribi olarak adlandırılmasının nedeni, İspanya'nın, Birinci Dünya Savaşı'nda yer almamış olması ve askeri sansür nedeniyle diğer Avrupa devletlerinde salgından söz edilmezken İspanyol basınının salgın konusunu ilk kez gündeme getirmiş olmasıdır.

Birinci Dünya Savaşı'nın son aylarında tüm dünyayı etkisi altına alan grip, kimi tarihçilere göre dört yıl süren savaşın sona ermesinde önemli bir etken olmuştur.

Salgın 1918 Eylül-Kasım aylarında zirve noktasına ulaşmış ve Türkiye dahil tüm dünya ülkelerini etkilemiştir. Hindistan'da 17 milyon kişi, ülke nüfusunun yaklaşık olarak %5'i bu hastalıktan ölmüştür. ABD'de nüfusun yaklaşık %28'i hastalığa yakalanmış ve 675 bin kişi hayatını kaybetmiştir. Britanya'da 250 bin, Fransa'da 400 bin kişinin öldüğü tahmin edilmektedir. Hastalığa dönemin önemli isimlerinden Max Weber, İspanya Kralı XIII. Alfonso ve Sophie Halberstadt Freud da yakalanmıştır.

İspanyol gribi bütün dünyayı kasıp kavurduğu gibi İstanbul'u da etkilemiştir. Mustafa Kemal Atatürk Samsun'a hareket etme hazırlıkları içerisindeyken bu hastalığa yakalanmış ve hastalığı Beşiktaş'taki evinde atlatmıştır. İspanyol gribine yakalanan ünlü şair Nâzım Hikmet dizelerinde İspanyol gribine şöyle yer verir:

“Biz ki İstanbul şehriyiz, Seferberliği görmüşüz: Kafkas, Galiçya, Çanakkale, Filistin, Vagon ticareti, tifüs ve İspanyol nezlesi, bir de İttihatçılar, bir de uzun konçlu Alman çizmesi 914'ten 918'e kadar yedi bitirdi bizi.”

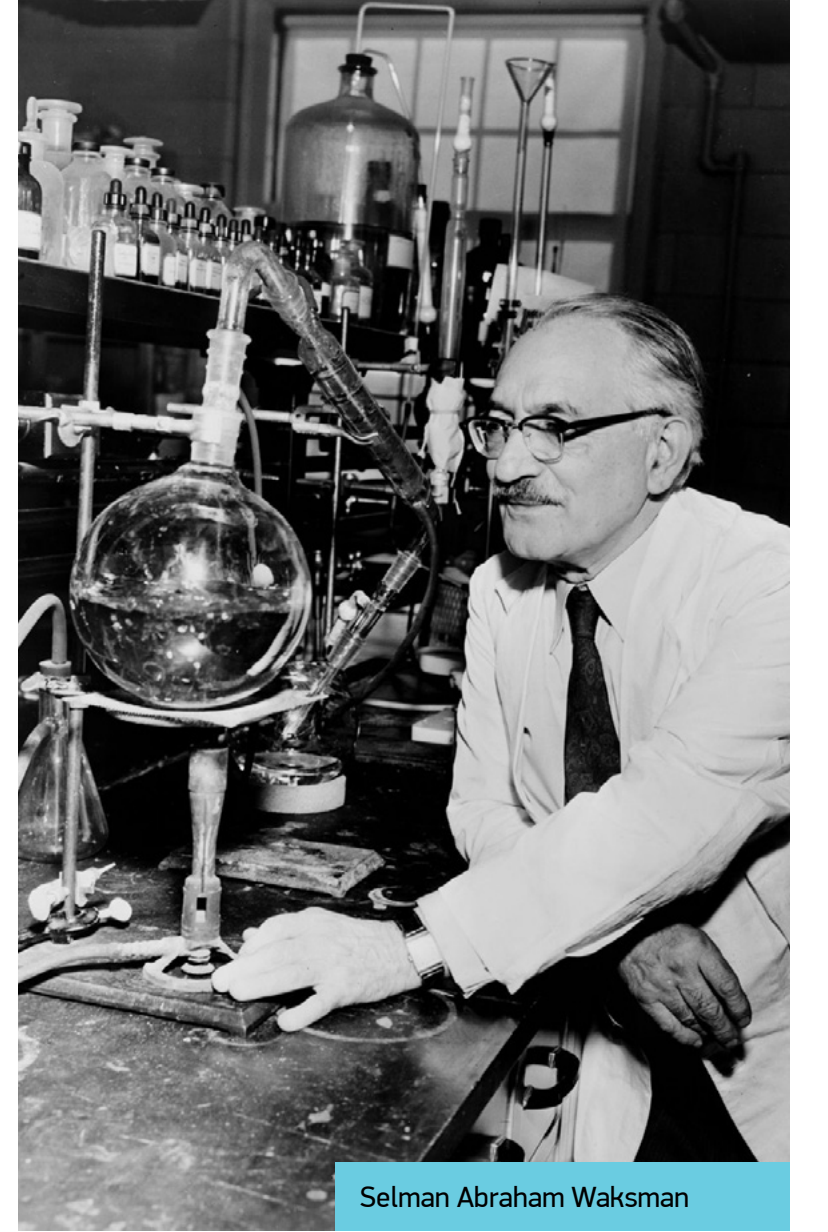

Streptomisin'in Keşfi, Tüberküloz Tedavisinde Bir Dönüm Noktası

1888 yılında Ukrayna'da dünyaya gelen Rus asıllı ABD'li mikrobiyolog Selman Abraham Waksman, yaşamının bir dönemini Ukrayna'da geçirdikten sonra ABD'ye göç etmiştir. Waksman ABD'de uzun yıllar toprak bakterileri üzerinde çalışmalar yapmıştır. 1940'lı yıllarda, İkinci Dünya Savaşı'nın yaşandığı dönemde, çalışmalarını yüzyıllar boyunca insanların ölümüne neden olan tüberkülozda yoğunlaştırmıştır.

1929 yılında penisilin Alexander Fleming tarafından keşfedilmiştir. Penisilin keşfi büyük yankı uyandırsa da, dönemin en önemli hastalığı olan tüberküloz için denenmiş ve etkisiz olduğu görülmüştür. Bunun üzerine Waksman tüberküloza karşı bir ilaç geliştirmek amacıyla laboratuvar çalışmalarını başlatmıştır. Uzun ve yorucu çalışmaları sonucunda tüberküloza karşı klinik olarak etki sağlayan ilk antibiyotik olan streptomisini 1944 yılında keşfetmiştir. Keşiften sonraki yıllarda streptomisin tüberküloza karşı etkili bir silah olarak kullanılmaya başlanmıştır. 1970'li yıllara gelindiğinde, sırasıyla izoniazid, etambutol ve rifampisin keşfiyle tüberküloz tedavisinin ana teması tamamlanmıştır. Özetle; uzun yıllar kombine tedavinin uygulanacağı tüberküloz tedavisinin ilk adımı Selman Abraham Waksman tarafından atılmıştır.

1952 yılında, tüberküloz tedavisine katkılarından dolayı Nobel Fizyoloji ya da günümüzdeki adıyla Nobel Tıp Ödülü'nü alan Selman Abraham Waksman, 1940'lı yıllarda laboratuvarında çalışan öğrencisi Albert Schatz'ın da yardımıyla bu başarıya ulaşmıştır.

Selman Abraham Waksman

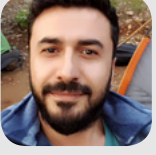
Hepimiz Bir Gün Çocuktuk...

Siyah beyaz fotoğrafların çektiildiği, güneşin daha farklı ısıttığı, şen kahkahalarla sokakların çınladığı, sanki daha kolay mutlu olabildiğimiz zamanlardı çocukluk yıllarımız. Büyüdük ama bir yanımız hep çocuk kaldı. Uzatsak elimizle dokunabileceğimiz, tutabileceğimiz kadar yakın gibi dünler... Çok sevdiğimiz, değerli hocalarımızın geride kalan o güzel günlerinde yaşadıklarını, hissettiklerini anlamak, bazı ilginç ve hoş hatıralarını dinlemek ve belki de hayata bakış açımızı değiştirecek ya da bizlere katkıda bulunacak anılarına başvurmak için bizimle çocukluklarıyla ilgili bir şeyler paylaşmalarını istedik... Hocalarımızla yaptığımız röportajlar alfabetik olarak sıralanmıştır.

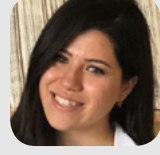
HAZIRLAYANLAR

Güle Çınar
gbinjune@gmail.com

Eyüp Arslan
dreyuparlan@hotmail.com

Yelda Ögütmen
yeldaogutmen@gmail.com

Prof. Dr. Ayşe Willke TOPÇU

Çocukken oynamaktan en çok hoşlandığınız üç oyun neydi?

Çocukken babam işten gelene kadar hep sokaktaydık. Seksek, beştaş, saklambaç gibi oyunlar oynardık.

En sevdiğiniz oyuncağınız hangisiydi?

Ablam Öğretmen Okulu'nda yatılı okuyordu, bana bir bez bebek getirmişti, onu çok severdim. O yıllarda oyuncak yoktu ki; yongalardan kendimiz bez bebekler yapardık.

Büyüyünce ne olmak isterdiniz?

Size şöyle cevap vereyim; köyde çocuklarla hep beraber hocaya giderdik, caminin hocası dinî bilgiler verirdi. O zamanın hocaları aydın hocalardı. Bir gün sordu "Büyünce ne olacaksınız?" diye. Ben daha beş yaşındaydım, "Doktor olacağım." dedim. Ortaokulda Türkçe öğretmenim sordu "Hangi meslekleri merak ediyorsunuz? Sorun, nasıl olunacağını anlatayım." dedi, ben de "Profesör nasıl olunur?" diye sordum, "Tabii herkes kendine göre soruyor." dedi. Profesör olmayı çok planlamıştım ama gerçekten doktor olmayı çok istiyordum ve oldum.

Çocukken en büyük hayaliniz neydi?

Çocukken en büyük hayalim büyük bir şehirde eğitim görmektir. Bir de denizi hiç görmemişim, deniz görmek istiyordum, denizin karşı kıyısı var zannediyordum. Tabii televizyon, internet vb. görsel malzeme yok o yıllarda, seyahat olanakları da sekiz çocuk okutan babamın ekonomik durumu da kısıtlı.

Bir kahramanınız var mıydı ve kimdi?

Tommiiks, Teksas okurduk, haftalık sinema dergileri okurduk, Gökşel ARSOY'u çok beğenirdim, bir de Türkan ŞORAY'ı. Ama belli bir kahramanım yoktu doğrusu.

Çocuk hâlinizi tanımlayan üç sıfat söyler misiniz?

Çocukluğumu tanımlayacak sözcükler herhalde; çalışkan, güzel ve akıllıdır.

Şimdiki sizin, çocuk hâlinize söyleyecekleri ya da tavsiyeleri neler olurdu?

Çocukluğumu çok güzel ve şenlikli yaşadım, istediğim mesleği edindim, "Şunu da yapsaydım!" dediğim bir şey yok galiba.

Nasıl bir çocukluğunuz oldu?

Orman bölge şefi olan babamın görevi nedeniyle bulunduğumuz Erzurum'un Oltu kazasında, ailenin 5. çocuğu olarak doğmuşum. Oltu ile ilgili tek hatırladığım; uçsuz bucaksız gelincik tarlası ve ağabeylerimle orada oynadığımız oyunlar. Sonra 3-3.5 yaşlarında Karabük'e geldik, erkek kardeşimin doğumunu ve evimizi hatırlıyorum. Sonra memleketimiz Düzce'ye geldik. Çocukluğumu hep mutlulukla hatırlıyorum, beş oğlan üç kız, sekiz kardeşin içinde büyüdüm, çok renkli ve hareketliydi. Yaz aylarında dedemin yanına giderdik, Elmacık köyüne, evin önünde büyük bir yeşil bahçe ve üç tane dut ağacı vardı, meyvelik, fındıklık ve ormanı vardı dedemin, amcam da köyde yaşıyordu. Onun çocuklarıyla sürekli dağ tepe dolaşırdık, meyve toplardık, mantar toplardık, ağaçlara tırmanırđık, her tarafım yara bere içinde dönerdim. Kış günleri zaten erken yatar erken kalkardık, ders çalışırdık, ev işlerine yardım ederdim. Kitap okumayı çok severdim, hâlâ da çok severim, okul kütüphanesinden ödünç roman alıp hafta sonu bitirir iade ederdim.

Prof. Dr. Ayşe YÜCE

Nasıl bir çocukluğunuz oldu?

Ben beş kardeşin ortancasıydım, yani 3. sıradayım. Evin şımarık, şakacı, canlı, hareketli biraz da dikbaşı çocuğuydum. Kimse bana istemediğim bir şeyi yaptıramazdı. Kardeşleri ve arkadaşlarıyla, sokakta oyunlar oynayan neşeli bir çocuktum.

Çocukken oynamaktan en çok hoşlandığınız üç oyun neydi?

Çocukken erkek çocuk oyunlarını oynardım. Ama en çok birdir bir, doktorculuk, saklambaç ve seksek oynadığımı hatırlıyorum.

En sevdiğiniz oyuncağınız hangisiydi?

En sevdiğim oyuncağım ablamın bana diktği bez bebeğimdi. Ona elbiseler dikmeyi, onunla evcilik oynamayı çok severdim. Onunla ortaokula gelene kadar oynadım.

Büyüyünce ne olmak isterdiniz?

Doktor olmak istedim. Rahmetli, çok kıymetli babaannem doktorluğumun temellerini atan insandı. Bana okuldan her geldiğimde "Bugün aferin aldın mı?" diye sorardı. Kendisi de köy halkının doktoru gibi hizmet verdiğinden; doktor olursam bana bütün bildiklerini öğreteceğini vadederdi.

Çocukken en büyük hayaliniz neydi?

En büyük hayalim doktor olmaktı.

Bir kahramanınız var mıydı ve kimdi?

Benim kahramanlarım babaannem ve annemdir. Annem realist, güçlü ve çok akıllı bir kadındı. Canım annem ve bir bankada memur olan biricik babam, beş çocuğunu da üniversitede okutmak gibi müthiş bir rekor kırmışlardır.

Çocuk hâlinizi tanımlayan üç sıfat söyler misiniz?

Zayıf yapılı, çalışkan ve neşeli.

Şimdiki sizin, çocuk hâlinize söyleyecekleri ya da tavsiyeleri neler olurdu?

O küçük kızı, çalışkanlığı, azmi ve mücadeleci ruhuyla, hayatta her istediğini başardığı için kutluyorum. 22 yıllık eğitim hayatından sonra, 42 yılını mesleğini icra ederek geçirdiğinden, bundan sonra kendine daha çok vakit ayırmasını tavsiye ederim.

Prof. Dr. Celal AYAZ

Nasıl bir çocukluğunuz oldu?

Çocukluğumda Diyarbakır'ın Üçtepe köyünden Bismil ilçesine taşındığımı hatırlıyorum, sanırım altı yaşındaydım. Evimizin büyük bir bahçesi vardı. Bahçede ailemize yetecek kadar sebze yetiştiriyorduk, ayrıca iki ineğimiz de vardı. Bahçeyi tulumbayla suluyorduk. Tulumbayla su çekmek en zor işlerden biriydi, kardeşler arasında bu konuda anlaşmazlığa düştüğümüzü hatırlıyorum. Yedi kardeşiz. Erkeklerin en büyüğü olmam nedeniyle sorumluluğum daha fazlaydı. Babam ticaretle uğraştığı için, okul dönemlerinde okuldan sonra dükkâna gidip babama yardım ediyordum ve böylece harçlığımı çıkarıyordum, bu sayede para sıkıntım olmadı. Okulum evimize çok

Prof. Dr. Fatma ULUTAN

Nasıl bir çocukluğunuz oldu?

Çok şanslı bir çocuktum. Öğretmenlik yapan bir ailenin beşinci çocuğu olarak doğmak, ailenin gözbebeği olmak, sevgi ve ilgi ortamında yaşamak, kişiliğimi ve tüm yaşamımı olumlu etkiledi diye düşünüyorum. Çocukluğum kışları Ankara'da, başkentin sunduğu kültürel sosyal imkânları değerlendirerek, yazlarıysa aile büyüklerinin yaşadığı ilçede, vadi içinde akan akarsu kenarındaki bağlar, bahçeler içinde geçti. Yemyeşil doğa ve hayvanlarla iç içe geçen o günler doğa ve hayvan sevgimin şekillenmesinde önemli rol oynadı sanırım.

Çocukken oynamaktan en çok hoşlandığınız üç oyun neydi?

Mahalle arkadaşlarımı organize ederek, anlatılan veya okuduğum masalları oyun olarak canlandırmak en sevdiğim oyundu. Çoğu ev kadını olan annelerimiz ve büyük kardeşlerimiz bize bu konuda yardımcı olurlardı. İp atlamayı ve evcilik oynamayı çok severdim.

yakındı, zil çaldığında evimizden duyuluyordu. Ortaokul ve liseyi Batman'da okudum. Ortaokulum eve uzak olduğu için gitmekte çok zorlandığımı hatırlıyorum.

Çocukken oynamaktan en çok hoşlandığınız üç oyun neydi?

Çember döndürmek, bilye ve çelik çomak.

En sevdiğiniz oyuncanınız hangisiydi?

Çocukluğumda bir oyuncagım olduğunu hatırlamıyorum ama annem çaydanlıkla oynadığımı söyler. Çocukluğumda diğer arkadaşlarımın da bir oyuncacı olduğunu hatırlamıyorum ama yeni harman yenice sigaralarının kutularını biriktirir ve onlarla “yutmaca” oynardık. Bir bisikletim vardı, ona binmeyi çok seviyordum.

Büyüyünce ne olmak isterdiniz?

Orta hâlli bir ailem olmasına karşın toplumdaki sıkıntılar hep düşünmeme neden olurdu, neden toplumun bu kadar geri kaldığını düşünürdüm. Sanki, toplum gelişimine katkıda bulunacak bir kişi olmak istiyordum. Belki siyaset olabilirdi ama Türkiye’de siyaset düzgün yapılmadığı için gerçekleşmesi mümkün olmadığını düşünmüş olabilirim. Mühendislik dallarını daha çok sevmeme rağmen öğretmenlerimin ve çevremın baskısıyla tıp fakültesini seçtim.

Çocukken en büyük hayaliniz neydi?

En büyük hayalim düzgün bir ülkenin bireyi olmaktı.

Bir kahramanınız var mıydı ve kimdi?

Kahramanım bir siyasetçi olabilirdi, maalesef buna uyacak bir adayım yoktu.

Çocuk hâlinizi tanımlayan üç sıfat söyler misiniz?

Hassas, duygusal ve dürüst.

Şimdiki sizin çocuk halinize söyleyecekleri ya da tavsiyeleri neler olurdu?

Hayat kısa, hayatını yaşamaya bak!

En sevdiğiniz oyuncanınız hangisiydi?

Benim çocukluğumda çok fazla oyuncak yoktu. Bu nedenle oyuncaklarımı, çeşitli artık materyallerden; kibrit kutuları, karton vs. ile kendim imal ettim. Bezden bebekler yapıp onlara elbiseler diktim. Kendi imalatım olmaları nedeniyle hepsini çok severdim. Böylece üretmenin, eser yaratmanın keyfini yaşamayı tatma şansım oldu.

Büyüyünce ne olmak isterdiniz?

Çok küçükken ressam veya müzisyen olmayı isterdim.

Çocukken en büyük hayaliniz neydi?

Gittiğim çocuk tiyatrosu ve Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası konserlerinin etkisi olsa gerek kendimi hep sahnelerde alkış alırken ve selam verirken düşlerdim. Sonraki yıllarda ayaklarım yere basınca hayalim çok iyi bir öğretmen olmak olarak değişti. Lise yıllarında doktor olma ve fakültenin daha ilk yıllarında da tıp fakültesinde hoca olma hayalleri kurmaya başladım. Ama resim ve müzikle olan yakın ilişkiimi hobi olarak daha da sıkı sarılarak sürdürdüm. Hayallerim kısmen de olsa gerçekleşti sanırım.

Bir kahramanınız var mıydı ve kimdi?

Kahramanım babamdı. Babam cumhuriyetin ilk öğretmenlerindendi. Konya Muallim Mektebi (Konya Öğretmen Okulu) 1923 yılı mezunu olan babam Ali Galip ULUTAN, zor koşullarda, fedakarca ve idealist bir ruhla cumhuriyetin o ilk yıllarında sadece çalıştığı okullarda değil, halk eğitiminde de görevler alarak devrimler için coşkuyla çalışmış, gerçek bir yurtsever, mükemmel bir eğitimciydi. Atatürk tarafından gönderilen teşekkür telgrafı ailemiz için bir gurur kaynağıdır.

Çocuk hâlinizi tanımlayan 3 sıfat söyler misiniz?

Mutlu, sevecen, hassas.

Şimdiki sizin çocuk hâlinize söyleyecekleri ya da tavsiyeleri neler olurdu?

“Sevgili küçük Fatma, biliyor musun, seni ve yaşadığın o güzel günleri çok özliyorum.”

Prof. Dr. Firdevs AKTAŞ

Bu sorular bana yöneltildiğinde biraz şaşırdım. Soruların alt anlamı; bugüne ulaşmada çocukluktan izleri yakalamak. Geçmişe dönüp kendimi irdeleme fırsatı bulduğum için mutluyum. Mükemmel ve yaratıcı bir portre çizmediğimin farkındayım ama söylediklerimde dürüst ve samimi olduğumu söyleyebilirim.

Nasıl bir çocukluğunuz oldu?

Bursa'nın Muradiye semtinde üç katlı ahşap bir evde dünyaya geldim. Şimdiki gibi müze değilken, padişah, ölmüş veya öldürülmüş şehzade ve valide türbeleri, okul yolunda Osmanlı sivil mezarlıkları ile iç içe bir çocukluk. Mezarların ölümü düşündürmediği bir çağdı. Belki de kavuklu mezar taşları başka bir zaman dilimini çağrıştırdığı için korku uyandırmıyordu. Bebek şehzadelerin küçük sandukaları içimi acıttırdı. Bahçemizdeki meyve ağaçları... Baharda erikler bembeyaz çiçek açardı, sonra dut, incir... Sonbaharda ayvalar... Kışın döngel (muşmula) ağacımız meyve verirdi. Kar altında açan pembe elmasiye çiçeklerinin verdiği haz... Ağaçlarımızın her dalını ezbere bilirdim. Yiyeceklerimi ağaçta yiyebilecek kadar iyi bir tırmanıcıydım. Sonra hayvanlar, karıncalar, sümüklü böcekler, solucanlar.... Ve bin bir hikâyesi olan özgür kediler... Onların doğumları, çocuklarını büyüttmeleri, süttten kesilmelerini izlerdik. Evimizi koruduğu söylenen temel yılanımız, fare ve sayısız böcek vardı. Karınca ve yağmurdan sonra beliren solucan yuvalarını izlerdim. Ben hiçbir hayvandan korkmadım. Onlara dokunmayı sevdim.

Çocukken oynamaktan en çok hoşlandığınız üç oyun neydi?

Hava karardığında saklambaç (karanlıkta aramak daha zor ve daha heyecanlı)

Ağaçlara tırmanmak ve dünyaya oradan bakmak

Evde oynanan oyunlar: Dağ, nehir, isim, şehir, hayvan; kızma birader (el yapımı), yılan yuttu(el yapımı)

En sevdiğiniz oyuncanınız hangisiydi?

Çocukluğumda şimdiki gibi gelişmiş oyuncaklar yoktu. Ablamla birlikte bez bebekler yapardık. Ama onların annesi değildik. Bebekle oynamayı değil onları oynatmayı severdim. Her bebeğin farklı bir karakteri ve hikâyesi vardı. Mesela Bilginur fettan ve kötü bebek. Gelin bebek Nesrin, iyi huylu ve masumdu. Çocukları olurdu. Hayatları başka bir kötü bebek tarafından mahvedilirdi. Bahçeye onlar için evler yapardık. Güzel evde oturan bebeğin hayatını karartmak için yapılanlar, sonra mutlu son. Kedilerimizin de karakterleri vardı. Sarman, çirkin fakat seksi ve doğal olarak doğurgan bir kediydi. Tekir, babacan ve iyi huyluydu. Bolluk, güzel fakat aseksüel. Hikâye kurmayı çok severdik. Sonra okuduğumuz romanları çizgi roman hâline getirirdik. Hatta bir dergi bile oluşturmuştuk. Çevremizdeki düşün ve doğum gibi olayları da aşama aşama resmederdik.

Büyüyünce ne olmak isterdiniz?

Veteriner (hekim olarak, kısmen hedefime ulaştım).

Bir kahramanınız var mıydı ve kimdi?

Okuduğum kitaplardaki kahramanlar, onların karakterleri ve yazarlarıyla ilgili çok düşünürdüm. Mükemmel kahramanları değil, eksikleri olanları daha insanî bulurdum. İlkokulda sınıfımızdaki Sema, Feray, Muhittin, Nedim, öğretmenim Fatma GÜL varlıklı, temiz bir hayatın temsilcileriydiler. Farklı bir sınıfın nasıl olabileceğini anlamaya çalışırdım.

Çocuk hâlinizi tanımlayan üç sıfat söyler misiniz?

Küçük şeylerle mutlu olan

İnatçı (Yapamadığım şeyleri başarma konusunda takıntılıydım. Teriksiz hayvan şeklinde kalıp yapıp alçı dökmek için az mı uğraşmıştım.)

Dürüst (Sonuçlar kötü de olsa tüm el işi ödevlerimi kendim yapar, sonra diğer arkadaşlarımın yardım aldıkları için mükemmel çalışmalarını gördüğümde, bunun yanlış olduğunu düşünsem de yılmazdım.)

Şimdiki sizin çocuk hâlinize söyleyecekleri ya da tavsiyeleri neler olurdu?

Çocukluk özellikleri yaşla fazla değişmiyor. Bu değerleri değiştirip yerine bir şey koyabilir miyim bilmiyorum. İnatçılığımın bedeni ve zihni yetersizliklerim ortaya çıktığında sorun oluşturabileceğini sık sık düşünüyorum ve kendimi uyarıyorum. Oyun kurmak, sözcükler, anlamlar, hikâyeler hayatımı yönetti. Mesleğimde de faydalandım. Bu özellikler şimdiki yaşımda da işe yarayabilir. Sözü kısası tavsiye vermek becerebildiğim ve onayladığım bir şey değil, herkes iyi veya kötü kendi hikâyesini oluşturuyor.

Prof. Dr. İlhan ÖZGÜNEŞ

Nasıl bir çocukluğunuz oldu?

Çok oyunlu, sokakta geçen bir çocukluktu. Belki evde yapacak bir şey yoktu da ondan. Bir de havalar iyiye eve dönüş radyo tiyatrosu saatini bulurdu. Ansiklopedilerin fasikül fasikül yayınlanmaya başladığı, ders çalışmak için bile eve gidilmeyip halk kütüphanesinde

çalışılan günlerdi. Oyun ve okul birbiriyle bütünleşmişti. Memur tayinlerine bağlı okul-öğretmen-arkadaş değişiklikleri yaşamı hareketlendiren anılar oluşturunuyordu. Yaz tatillerinin vaz geçilmezi “Şans, talih, kader, kısmet beş kuruş!” diye haykırarak zamanın kazı kazanında gofret ya da çikolata çektiren çocuklardık. Yazlık sinema, frigo dondurma ve gazoz unutulmaz üçlümüzdü.

Çocukken oynamaktan en çok hoşlandığınız üç oyun neydi?

Kimin uçurtması daha yüksekte yarışıyla uçurtma uçurmak, yaz gecelerinde toplu saklambaç ve misket (bilye) oynamak.

En sevdiğiniz oyuncağınız hangisiydi?

Kendi yaptığım tornet, biraz gürültülü olduğu için çok azar işitsem de en iyisiydi.

Büyünce ne olmak isterdiniz?

İlkokul yıllarından beri hep öğretmen olmak istedim. Kim bilir köy enstitülü babanın etkisi ya da ilkokul öğretmenlerimin sevgisi nedeniyle öğretmen okuluna gideceğim diye sorun çıkardığım günlerdi. İlkokuldan sonra hazırlık sınıfında İngilizce öğretmenim günlerce uğraşıyordu benimle ve öğretmen okuluna gitmeden de öğretmen olunabileceğine ikna etmişti.

Çocukken en büyük hayaliniz neydi?

Ağaç kabuğundan yaptığım yelkenlilerin gerçeği en büyük hayalimdi.

Bir kahramanınız var mıydı ve kimdi?

Mahalledeki Korkut Ağabey, en güzel ve en büyük uçurtmaları yapar, ışıklandırır, hep ona özenirdim.

Çocuk hâlinizi tanımlayan üç sıfat söyler misiniz?

Biraz yaramaz, biraz hayalci, oyuna düşkün.

Şimdiki sizin çocuk hâlinize söyleyecekleri ya da tavsiyeleri neler olurdu?

“Hayal kurup peşinden koşmaktan vazgeçme!” derdim.

Uzm. Dr. Muzaffer FİNCANCI

Nasıl bir çocukluğunuz oldu?

Çocukluğum şehirde ve olabildiğince de sokakta geçti. Yemek, uyumak gibi zorunlu hâller dışında evde kalmamaya büyük özen gösterirdim. Sokak; oyun, arkadaş, eğlence ve keşfetmek demektir. Yeni ve bilinmeyen her şey beni heyecanlandırıyordu. Sabahın köründe kaçmaya çalıştığım bir yaz günü, annem “Sokağa çıkarsan seni

döverim.” dedi. Aslında dövmek dediği terlik fırlatmaktan ibaretti ama yine de kafamda bu düşünceyle sokakta huzur içinde oynayamazdım. Ben de o zamanlar çok sevdiğim ve beni koruyacağına bütün kalbimle inandığım kalın deri ceketimi giyerek annemin yanına gidip “Hadi döv de dışarı çıkayım.” dedim. Sonraki hayatımı nasıl yaşamam gerektiğini belki de kahkahalar atan annemi arkamda bırakıp kafama terlik yemedi dışarı çıkmayı başardığım o gün anladım.

Çocukken oynamaktan en çok hoşlandığınız üç oyun neydi?

Misket, uzun eşek ve kızılderilcilik. Sonuncuya kendimi fazla kaptırmış olmalıyım ki uzun süre akşam yemeklerinde masada kafamda bir tüyle oturdum.

En sevdiğiniz oyuncağınız hangisiydi?

On santim uzunluğunda, plastik, at üzerinde ok atan kızılderili. Biriktirdiğim harçlıklarımınla almıştım.

Büyüyünce ne olmak isterdiniz?

‘Maceracılık’ diye bir meslek olduğunu sanıyordum. Buna o zamanlar ‘Lord Jim’ isimli bir film seyretmem yol açmış olabilir.

Çocukken en büyük hayaliniz neydi?

Bir karavanda yaşayıp Afrika ormanlarında maceradan maceraya koşmak.

Bir kahramanınız var mıydı ve kimdi?

Kahramanım Mister No’ydu. Bir macerasının adı ‘Şahane züğürt’ tür.

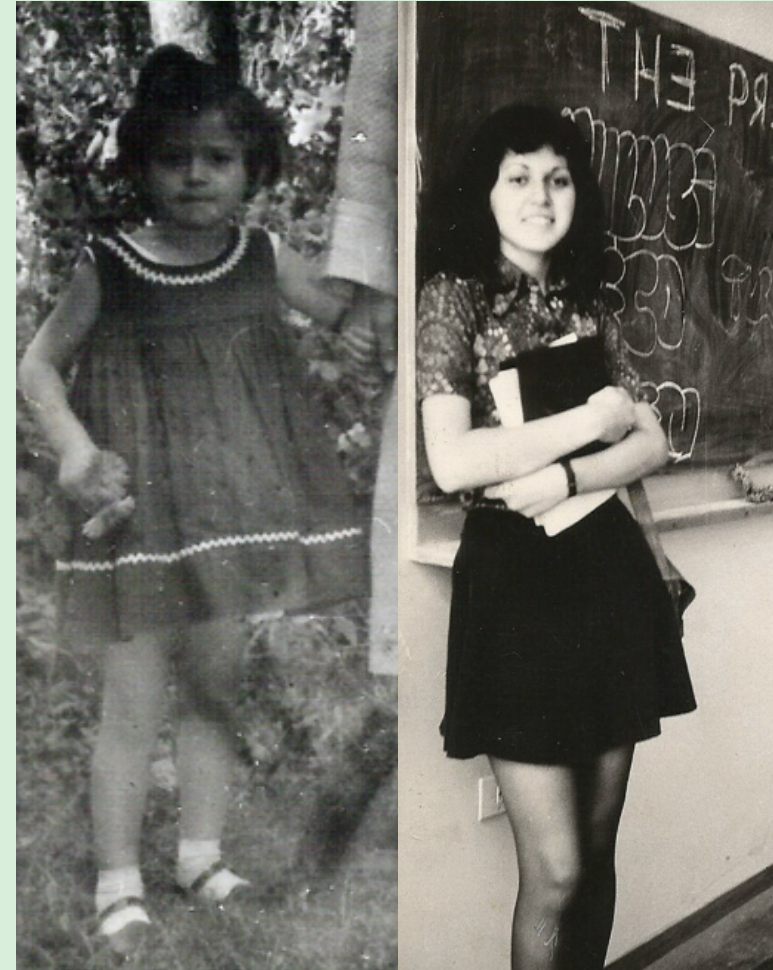
Çocuk hâlinizi tanımlayan üç sıfat söyler misiniz?

Neşeli, meraklı, yaramaz.

Şimdiki sizin çocuk hâlinize söyleyecekleri ya da tavsiyeleri neler olurdu?

“Yavrum bi dur!”

Prof. Dr. Necla EREN TÜLEK

Nasıl bir çocukluğunuz oldu?

Ankara’nın küçük bir ilçesinde eski bir konakta; bahçeler, çiçekler, akşamları fasıl ve sokakta oynayan çocuk sesleri içinde geçen, evreni; aile, akrabalar, okul, arkadaşlar, kitaplar, kütüphane, radyo ve sinemadan oluşan bir çocukluğum oldu.

Çocukken oynamaktan en çok hoşlandığınız üç oyun neydi?

Çok keyifle, özgür, korkusuz oynardık. En sevdiğim oyunlar ise çizgi, yedi kule, istop idi.

En sevdiğiniz oyuncağınız hangisiydi?

En sevdiğim oyuncak kardeşimin bisikletiydi. Ayrıca oyuncak sayılmaz ama köpeğimiz Fındık.

Büyüyünce ne olmak isterdiniz?

Büyüyünce kimyacı olmak istiyordum.

Çocukken en büyük hayaliniz neydi?

En büyük hayalim bir şeyler bulmak, keşfetmekti.

Bir kahramanınız var mıydı ve kimdi?

Bizim dönemlerimizde kahramanımız Mustafa Kemal Atatürk idi.

Çocuk hâlinizi tanımlayan üç sıfat söyler misiniz?

Sessiz, seçici ve öğrenmeyi seven.

Şimdiki sizin çocuk hâlinize söyleyecekleri ya da tavsiyeleri neler olurdu?

“Sakin büyüme!”

Prof. Dr. Neşe SALTOĞLU

Nasıl bir çocukluğunuz oldu?

Çocukluğum aslında tüm çocukların yaşaması gerektiği gibi geçti. Mutlu, başarılı bir çocuktum. Birçok yeğenim -kuzenimle sık sık bir araya gelirdik. Birlikte sohbet eder, oynar, eğlenirdik. Okul arkadaşlarımız ve mahalle arkadaşlarımızla birlikte sokak oyunları oynardık. Birlikte ders çalışır, ortak çalışmalar da yapardık. Okulda çok çalıştım, sınıf birincisi ve okul birincisi olarak eğitim hayatımı tamamladım. Ancak, arkadaşlarımla birlikte olmayı da ihmal etmedim. Lisede atletizmle ilgilendim. İlkokulda müzik, mandolin dersleri aldım.

Çocukken oynamaktan en çok hoşlandığınız üç oyun neydi?

Tiyatro kurgulamak, yakan top, ip atlama ve diğer çocuk oyunları,

bireyselden çok bir arada yapılan faaliyetler

En sevdiğiniz oyuncağınız hangisiydi?

Bisikletim ve küçük oyuncak bir piyanom.

Büyünce ne olmak isterdiniz?

Büyüyünce doktor olmayı, insanlarla yardımcı olabilmeyi istedim. Hatta direkt olarak çocuk doktorluğu istedim. Ayrıca iç mimari de oldukça ilgimi çekiyordu.

Çocukken en büyük hayaliniz neydi?

Çocukken en büyük hayalim başarılı bir çocuk doktoru olmaktı.

Bir kahramanınız var mıydı ve kimdi?

Kahramanım Mustafa Kemal Atatürk’tü. Tüm çocuklar gibi ben de ona hayrandım.

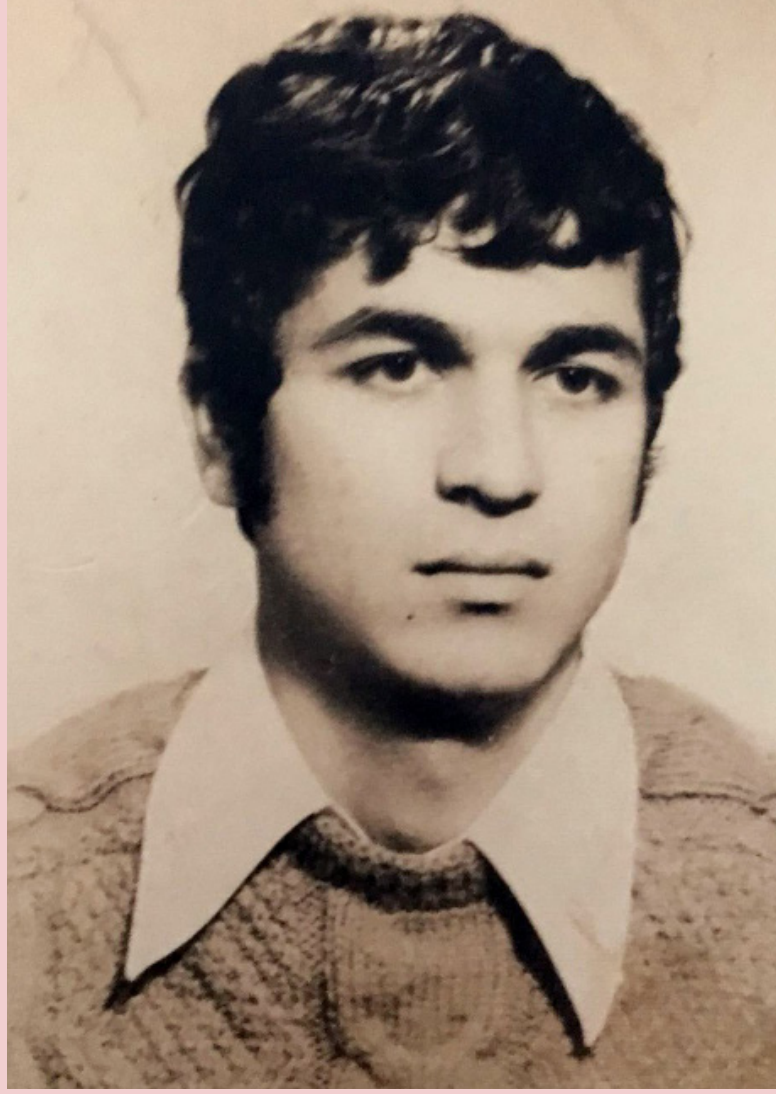
Çocuk hâlinizi tanımlayan üç sıfat söyler misiniz?

Çalışkan, mutlu, iyimser, hareketli

Şimdiki sizin çocuk hâlinize söyleyecekleri ya da tavsiyeleri neler olurdu?

“Hep böyle olmaya devam et, insanlara yardımcı ol, çalış ancak kendine de biraz daha fazla zaman ayır.”

Prof. Dr. Reşit MISTIK

Nasıl bir çocukluğunuz oldu?

Kısaca çok mutlu. Avlu dediğimiz geniş bir bahçesi olan evimizde, ailenin en küçüğü, en nazlısı, anne-babanın koruduğu en küçük çocuğu, ablalarımın sevgili kardeşleri ve bunu fırsata çevirip 25 m yakınımızdaki bakkâla ekmek almaya bile gitmeyen bir şımarık çocukluk. Yani anlayacağınız el bebek gül bebek büyütülen bir çocuk.

Tabii ki ablalarım aynı zamanda ilkokula başladığımda da derslerime ve hayata hazırlanmamda da yardımcı oldular. Komşularımızın çoğu aynı zamanda akrabalarımızdı ve benzer - yakın yaşlardaki kuzenlerle (Daha sonra İstanbul’da üniversite döneminde de aynı evde kaldık) ve diğer mahalle arkadaşlarıyla sokak aralarında ve evlerin geniş bahçelerinde çocuk oyunlarının çoğunu oynardık.

Çocukken oynamaktan en çok hoşlandığınız üç oyun neydi?
Yakar top, çelik çomak, saklambaç

En sevdiğiniz oyuncağınız hangisiydi?

Çoğu mahalle arkadaşlarımın yaptığı gibi sadece tekerleklerini çıkıkıkıda yaptırdığımız, kendi yeteneğimizle paralel olarak yaptığımız tahtadan kamyon.

Büyüyünce ne olmak isterdiniz?

İki meslek biliyorduk: Mühendis ve doktor

Çocukken en büyük hayaliniz neydi?

İlkokul döneminde hayalim oyun oynamak, okumak ve dersterde başarılı olmaktı. Yaş arttıkça; Beatles müzik topluluğuyla 1960’lardan itibaren başlayan ve ülkemizde de yankı bulan, moda olan ve birçok müzik topluluğunun doğmasıyla gençleri peşinden sürükleyen bu akım hâliyle çocukluk döneminden sonra ortaokul-lise çağlarına geçen bizleri de etkiledi. Tebrikler! ESCMID üyeliği kazandınız! Bu sayfayla çekilmiş resminizi Klimik AGUH iletişim grubumuza ilk gönderen siz olun ve üyeliğinizi alın!” Bu yaşlarda en büyük hayalim Moğallar, Dadaşlar, Silüetler, Beyaz kelebekler vb. müzik topluluklarının bir üyesi olmaktı.

Bir kahramanınız var mıydı ve kimdi?

En büyük rahmetli abim. Meslek dışı kitap okuma kültürü de olan abim, ben ilkokula başlamadan önce İTÜ’yü kazanıp orada eğitimine devam ederken İstanbul’dan getirdiği renkli-ofset baskılı çocuk klasikleri hikaye kitaplarıyla okuma alışkanlığını kazandırması da çabası.

Çocuk hâlinizi tanımlayan üç sıfat söyler misiniz?

Sessiz, sakın ve verilen görevi yapan

Şimdiki sizin çocuk hâlinize söyleyecekleri ya da tavsiyeleri ne olurdu?

Oyun oynamak beceriyi artırır, çocuk hikâye kitaplarını okumak hayalinizi güçlendirir, hobi sahibi olmak (mesela bir müzik enstrümanı çalmak, bale yapmak, bir spor dalında eğitim almak) disiplini beraberinde getirir .

Ezgi Gülten

ezgioztop@gmail.com

“-Mış, -Miş, -Muş, -Müş”

Güzel dilimizin en sevdiğim yanlarından biridir geçmiş zaman. “-di’li”sine de “-miş’li”sine de hayranlığım büyüktür. “-Miş”lerle ilk arkadaşlığım henüz küçük bir çocukken lahana bebeğime sarılıp yatağıma yattığımda, annemin anlattığı masallarla başladı. Bazen kırmızı başlıklı kız olup ormanda sepetimi sallayarak kurabiye taşıyordum, bazen balkabağından dönüşmüş at arabamda seyahat eden bir külkedisiydim, kimi zaman da uyuyan güzel. Masallarımın kahramanları her akşam değişse de girizgâh hep aynıydı. Şöyle derdi annem:

“Bir varmış, bir yokmuş.

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde,

Develer tellal iken, pireler berber iken,

Ben kızımın beşiğini tıngır mıngır sallar iken...”

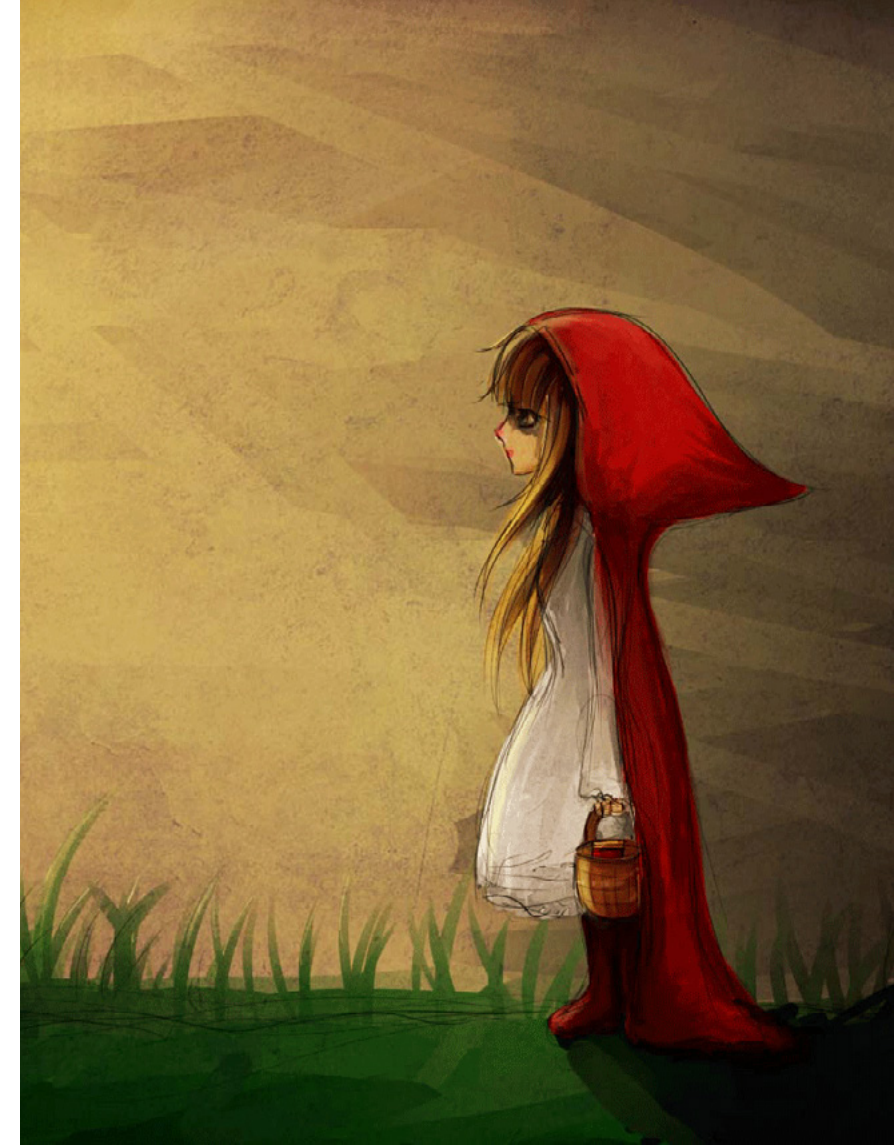
İlköğretim çağlarına geldiğimde “-di”lerle de tanıştım. Ve böylece başladı hikayem; ya “-di”li geçmiş zamanda etken olmak vardı bu hayatta ya da “-miş”li geçmiş zamanda edilgen olmak. Şöyle öğrendik hepimiz: Geçmişte kendi başımızdan geçen ya da şahit olduğumuz olayları anlatırken “-di’li” geçmiş zaman kullanırız. Başkalarının hayatlarını anlatırken, parasız terapi seanslarında arkadan atıp tutup çoğu kez dedikodu yaparken ya da gözümüz görmedikçe gönlümüzün katlandığı tüm aksiliklerse “-miş”tir bizim için. Hatta inatla “-di”leştirmeye çalıştığımız “-miş”ler kaplamıştır dört bir yanı. Farklı kişilerden, birçok kez dinlediğimiz aynı hikayeleri kendimizinmiş gibi sahiplenir, öznesiyle yüklemine yaptığımız ustaca değişikliklerle başrolü kapmaya çalışırız. Basit bir hesaplama yapacak olursak; “-miş”lerimizden “-di”lerimizi çıkardığımızda elde ettiğimiz negatif sonucun ayna halidir kendi hayatımızı gerçekleştirebilirliğimiz.

“-Miş”ten soğumaya başlamıştım, “-di”ye kendimi daha yakın hissediyordum. Derken birinci tekil şahsı öznesine koyduğum cümlelerimin fillerini “-cek, -cak”larla tamamlamayı öğrendim. İşte bu! Geçmiş zaman ya da şimdiki zaman değil, gelecek zamandı insanı bu dünyada var eden. Hayallerimiz, umutlarımız, yarınlarımız hep gelecekteydi.

Kendi aydınlanmamı henüz tamamlamadığımı çok iyi biliyorum. Aydınlanmaya ne zaman başladığımsa tam bir muamma. Evliya Çelebi, Fuzuli, Sabahattin Ali, Orhan Veli, Murathan Mungan, Nermin Bezmen, Elif Şafak, Zülfü Livaneli, Tolstoy, Dostoyevski, Dan Brown, Jean Christophe Grange miydi yoksa Rûmî, Dante, Sokrates, Nietzsche ya da Freud’un satırlarında kaybolurken mi görmüştüm o ilk ışığı, hiç hatırlamıyorum.

Bugünse, meselenin aslının, geçmiş, şimdiki ya da gelecek zamanda değil, bu üçünün harmanlandığı yerde yattığına

inaniyorum. Sizce de magazinleştirilen ve uyutulan hayatlarımızın kontrolünü ele geçirme vaktimiz gelmedi mi? Hayal edebilen ve hayal ettiğini gerçekleştirebilen tek canlılar olan biz insanlar, en derinlerimizdeki yüksek potansiyelimize ulaşabilmek için daha ne bekliyoruz?

Çalışalım dostlar, çalıştıkça ılıdayalım. Üretelim, yaratalım, somutlaştıralım. Bir olalım, uyumlu olalım. Okuyalım. Birbirimizden öğreneceklerimiz olduğunu unutmayalım. Hor görmeyelim. Böbürlenmeyelim. Şımarımayalım. Ve ne olursa olsun hayal etmekten asla vazgeçmeyelim.

Gelecek nesillerin masal kahramanı biz olalım!

Biliyorum, yapabiliriz!

E. Kübra Dindar Demiray
e.kubradindar@hotmail.com

Aşkın Hep Tortusu Kalır...

Yapraklarını saydığımız ağacın altında seni beklerken, belki de hiç gelemeyeceğini bilen yüreğimi avutmayı ne çok istediğimi düşünüyordum. Hava karmaya çalışırken, arkamdan gelen ayak seslerinin kime ait olduğunu biliyorsun; yine annem. “Burada ne yapıyorsun?” diyor. Bazen insan cevap vermekten bir an olsun kaçmak ister ya, kafamı çevirip susuyorum ama ısrar ediyor. Neyi duymayı bekliyor diye düşünüp bu sefer de “Hiç...” diyorum. “Sen git, ben geliyorum.” diye ekliyorum peşi sıra. Gidiyor. Keşke gitmesi gerekenler ve gerekmeyenler ayrımı insanoğluna bırakılmasaydı diye düşünüyorum. Bazen gidenler,

bazen kalanlar, bazen gidemeyenler, bazen kalamayanlar pişmanlık duyuyor ve bu hep acıtıyor birilerini. Ağacımız, rüzgarın da yardımıyla hafif bir uğultuyla destekliyor sanki düşündüklerimi. Ayağa kalkıyorum. Ne çok yorulmuşum bugün. Eskiden, sen yanımdayken, hiç yorulmazdım, şaşırırdın bana. Ama artık çok yoruluyorum ya da belki de yorulduğum demeliyim, çok yorulmuşum. Neden mi? Hangi birini sayayım sana? Beni anlamamalarını mı, seni anlayamamalarını mı? Onca çelişkiler içinde bocalayan ruhumla barışamamam mı? Karanlık oldu. Eve gidiyorum. Kapımız hala aynı, eski. Sanki üzerindeki her çizikte benim parmaklarımın izi var. Her şey tanıdık. Ama bazen tanıdıklar da iyi gelmez ya insana. “Anne ben geldim.” Yine aynı ben. Kimse var mı sence annem ve benden başka evde? Evet, herkes burada. Bir tek sen yoksun. Hiçbir zaman olamazdın ve yine yoksun, ben, yok olmayı dileyip kendini her seferinde burada bulan ben, buradayım, onların yanında. Yemek yiyoruz. Son kaşık darbesiyle, tabağın boş yüzünü gördüğüm anda yine durağanlaşıyorum. Hayatın çok acı yönleri var; çaresini

bilemediğimiz, bulamayacağımız dertlerimiz var. Eskiden saçımda bir tane beyaz yoktu. Ama artık var. Seni düşünüp de ağlayamadığım günler de var. Tek bildiğimse bütün günlerimde ve bana ait olan her hücremde senin olduğun. Oturma odasına geçiyorum. Babam gidiyor. Her zamanki gibi. Onun gidişlerine karşı artık daha dayanıklıyım. Geri gelecek biliyorum. Ona dayanarak sensizliği aşmaya çalışıyorum. Ama geçmiyor. “Televizyonda ne var?” diyen bir ses... Öylesine sorulmuş bir soru... Cevabı beklenmiyor zaten. Tek başıma seyre diyorum. Bir süre ruhsal bir sessizlik, düşünmeme hali... Yalnızlık yine ebedi...

Senin olmadığın her yer aynı... Odama geçiyorum. Kitap raflarını karıştırmak ve elime bir kitap almak, yedi, sekiz ya da on birinci dakikada elimden bırakma hali. Sonra duvara doğru dalıyorum. Duvar birden bire yok oluyor. Keşke elimden bir şeyler gelse. O kadar yalnızım ki... Kendi kendime “Nasıl?” deyip yankılanan seslerle uyutuyorum ruhumu. Bilseydim, keşke bilebilseydim sensizliğin böyle korkunç bir şey olduğunu, her şey daha farklı olurdu. Hayatta en tehlikeli olabilecek olan yalnız ruhlar. Geç oldu sanırım, tamam yatmalıyım. Yatıyorum. Yorganımın altındayım. Şimdi bir şey deneyeceğim. İşe yarar mı bilmiyorum, ama denemeliyim. Şu an tüm düşüncelerden uzaklaşıp, sadece sana konsantre oluyorum. Uyudun mu uyumadın mı anlayacağım. Henüz uyumamışsın. Özledim... Dünyanın sonunu bekleyen sevgililere acıyanlar bilirler ki aşk diye bir şey vardı. Ama sahte dünyanın sahte sevgilerine köle olmuş insanlar arasında çürüyüp gitti. Hep seni bekleyeceğim deriz de bazen yalnız bekleyemeyiz be sevdiğim... Ya da yalnız beklerken başkalarını bekleyenler çıkar köşe başlarından. Beraber vazgeçeriz beklemelerden. Açık senetler gibi çilingir anahtarları veririz vazgeçemediklerimize ama onlar geldiklerinde ya kapılar küften açılmaz ya

da korkudan duvarlar örmeşüzdür kapıların ardı sıra. Geçmez seneler geçer olur, yollar değişir, mevsimler değişir, renkler değişir... Biliyorum belki bir gün şu dilenciler yurdu dünyama geri geleceksin. Seni en çok ben sevdim bileceksin. Ama yine de dağları sürgün edemeyip, bahaneler yurduna yalvaracak umutlarım. “Ben senin için yaşıyorum.” diyeceğim. Hayattaki en doğru yalanı, ben sana söyleyeceğim. Ne kadar görüntü varsa kandiğin, rüzgarlı yağmurlu günlerde silinecek sayfalarından ama biliyor musun, yine yalnız, tek ben kalacağım. Çaresizlik yurdu sevdalılara yoktur. Kalbimde, gecenin bir saatinde, ansızın dünyanın bir yerinde, göklere yükselen nefesim kesilsin ki seni çok seviyorum. Bugün günlerden cumartesi, çaresizliğin ertesi, sensizliğin nedense hep sonrası... Kim bilir şu an neleri dinler, nelere bakarsın? Nelerden geçer, nelerde kalırsın? Aşkın hep tortusu kalırmış. Söyle açlık mı derdin, hastalık mı, sevdâ mı? Hangisi olursa olsun ben hep senin içinde, buradayım.

İnci Sezen
incinarin@hotmail.com

Kayıp Ruh

Hikayemizin kahramanı bir erkek. Boston’da yaşıyor. Çoğu Boston’lu gibi yarı İrlandalı. Amerika’nın en ünlü hastanesinde enfeksiyon hastalıkları hekimi. Mutsuz, hem de uzun zamandır. Ümitsiz ve bıkkın aynı zamanda. Nedeni anlaşılabilir bir boşluk içine düşmüş, debeleniyor. Son derece başarılı, hırslı, zeki bir adam oysa ki. Kendisini mesleğine adanmış, bu sırada hayatta çok şeyi ıskalamış. Yalnız yaşıyor, hiç evlenmemiş. Arada bir kız arkadaşları olmuş, bazen de erkek arkadaşları... Aradığını bulamamış, çoğu kez ne aradığını da bilmiyormuş zaten.

Bir gün, bu arayışların sonu gelmeyince, intihar etmeye karar verir. Madem bu hayat bu kadar anlamsız, varlığım son bulsun, bu acı bitsin diye düşünür. Kararını hemen uygulamaz, uygulayamaz. Bir plan yapmak ister, uzun süre düşünür. Ancak bir sabah uyandığında bunu asla gerçekleştiremeyeceğini fark eder. Bu ümitsizlikten kendisini kurtaracak çılgınca bir fikir gelir aklına. Kendini hasta ederek, o hastalığa kür bulmak...

Kendisine hastalık bulaştırmak kolaydır; sonuçta laboratuvar elinin altındadır. Bu sefer planını uygular ve çılgınca deneyler yapar kendi üstünde. Birkaç yıl içinde kür bulunmuştur. Tam kür sağlayan ilk ilaç onun eseridir ve kahramanımız hayatını anlamlandırmıştır sonunda.

Oysa gerek var mıydı tüm bu çileye? Kim bilebilir? Hayat anlamlıdır, biz hiçbir şey yapmıyor olsak bile orada bizi beklemektedir. Tüm bu savaşlara değer mi, bilinmez. Sadece güzelliğini fark edip, içindeki tılsımı yakalasak, anın gücünü fark etsek, neler yaratabildiğimizi görürdük.

Sadece doktor olmak yetebilirdi, başarılı bir bilim insanı olmak da. Sadece insan olmak da yetebilirdi. İnsanca davranmak tüm doğaya, hayvanlara ve insanlara... Sadece tadını çıkartmak da yetebilirdi hayatın. Bazen de böyle olur işte. Hiçbir şey yetmez. Ne yapsan dolmayan boşluk insana neler yaptırır. Girilen savaşlar da boşadır, kazanıldığı sanılan zaferler kadar. İçinde yaşadığımız üç boyutlu gerçeklikte kaybolup gitmek silkinip kendine gelmek kadar kolaydır.

Hayat öyle iyi bir öğretmendir ki; bir hamur gibi yoğurur hepimizi. Derslerimizi sırayla alırız, akıllanana, öğrenene ve sınavı verene kadar aynı konuları önümüze getirmekten hiç çekinmez. Bence kahramanımızın kür bulması önemli değildi, başarılı olması da. Çıktığı yoldu önemli olan, ümitsizlikleriyle mücadele edip edip, sonunda yorulması, sınırı gelmesi, bu sırada değişmeye karar vermesiydi durum. Kür bulmasaydı da olurdu. Yol onu çoktan düzlüğe çıkarmış, hayatın değerini fark ettirmişti.

Yeşim Uygun Kızmaz
yesimuygun@hotmail.com

Düşünce Harekete

Günümüzde spor kimileri için bir yaşam biçimi haline dönüşürken çoğu kimse yoğun çalışma temposu nedeniyle yeterli vakit ayıramamaktan yakınmaktadır. Bireyin fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişiminde olumlu etkileri olan bu faaliyetler bütününe nasıl oluyor da bir türlü başlayamıyoruz ya da kısa süreliğine başlayıp uzunca aralar veriyoruz? Küreselleşen dünyada günlük yaşantımızın başrolü haline gelen “stres” faktörüyle mücadele etmek enerjimizin büyük kısmını harcadığından, motivasyon eksikliği kaçınılmaz oluyor. İlgilenmek istediğimiz herhangi bir spor dalına başlamak içinse neden ve hedeflerimizi belirlememiz gerekiyor. Bu aşamada enerjisi yüksek bir eğitmeninden destek almak motivasyonumuzun oluşmasında etkili bir yöntem olarak karşımıza çıkıyor. Çalışma koşullarının ağırlığı, yeni anne olmanın acemiliği ve beraberinde getirdiği emosyonel stres gibi birçok olumsuz faktörler eşliğinde dört yıl önce karar verip bugün bir yaşam tarzı haline getirebildiğim pilatesten söz etmek istiyorum.

Neden pilates ?

Denge, beceri, hareket algısı ve kinestetik farkındalık yaş almakla ya da sedanter yaşamla birlikte azalmaya başlar. Ayrıca bu süreçte oluşan kas zayıflığı; güç kaybı, duruş ve hareket bozukluğuna neden olur. Bu aşamada pilates beden dengesi ve duruşuna yardımcı olan, omurga desteklenmesinde görevli kas grupları üzerinde yoğunlaşan, aynı zamanda nefes teknikleri ve zihinsel konsantrasyon da içeren güçlendirici, sıkılaştırıcı ve dengeleyici bir egzersiz programıdır. Kuşkusuz ki Joseph Pilates 1926 yılında New York’ta ilk stüdyosunu kurduğunda, yarattığı sistemi hayat tarzı olarak benimseteceğine ve böylece toplumun bütününe değiştirebileceğine inanmakla başlamıştı. Bugün dünyada 15 milyon insana ilham vererek yaşam biçimlerini etkilediğini görebiliyorsak, J. Pilates’in zamanın ötesinde düşünebildiğini söylemek hiç de yanlış olmaz.

Pilates, sağlıklı yaşama bütünsel bir bakış ve yaşam boyu gelişim yöntemidir ve dokuz temel hareket üzerine kurulmuştur: Nefes, konsantrasyon, kontrol, merkezleme, dikkat, postural simetri, ritm ve akış, hareket ve gevşeme.

Pilates gibi yoga, kardiyo ve son yıllarda uygulanmaya başlanan ve yağ yakımında çok daha etkili sonuçlar veren “yüksek yoğunluklu aralıklı egzersiz” türleri de güçlenme, esneklik kazanma ve stres yönetiminde etkinliği kanıtlanmış aktivitelerdendir. Böylece belli bir yoğunlukta yapılan egzersiz sonrası salgılanan endorfinin yarattığı “runner’s high” yani “aşırı mutluluk hali” terimi de bu sebeple ortaya çıkmıştır.

İlgilendiğimiz spor ne olursa olsun yaşantımızı bedensel ve ruhsal açıdan olumlu yönde etkilediği bir gerçektir. Sadece düşüncede kalmayıp bizi harekete geçirecek motivasyon kaynağına ihtiyacımız var. Breatnach’ın dediği gibi “Dünyanın

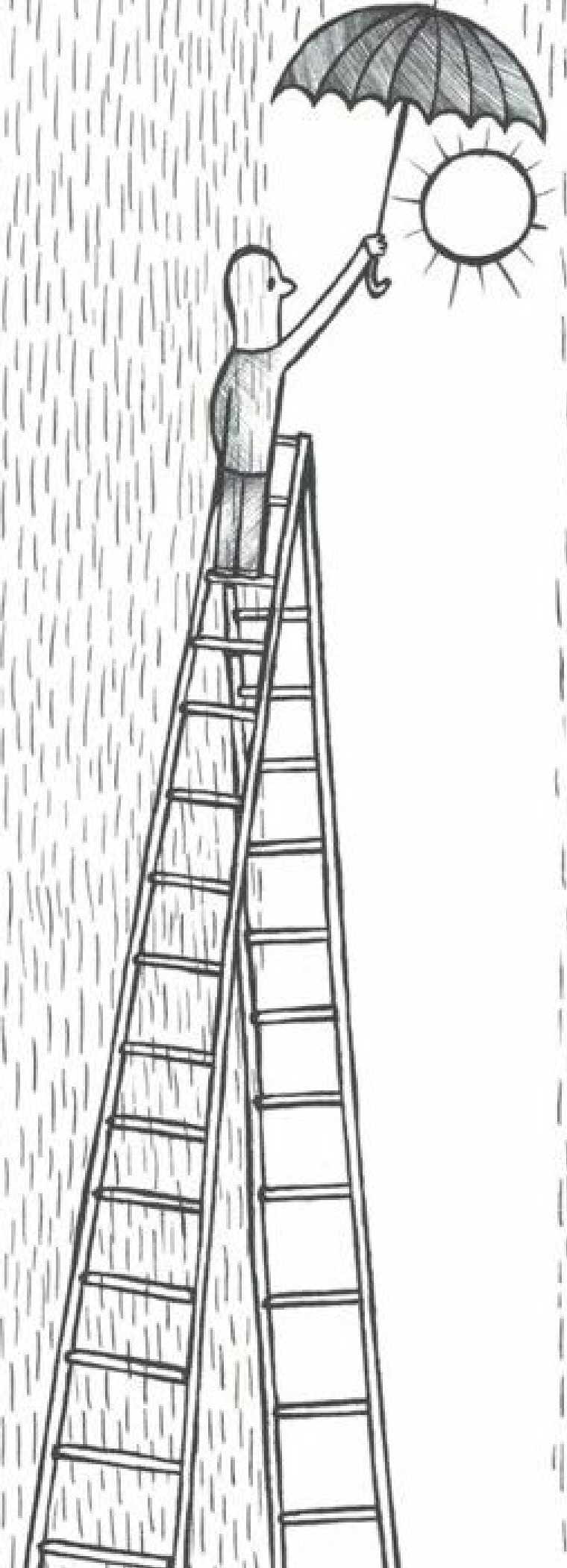

düşleyenlere de ihtiyacı var yapanlara da. Ama düşlediğini yapanlara daha çok ihtiyacı var.”

Hepimiz için negatif enerjiden uzak, özgür ve bol hareketli bir yaşam diliyorum.

Kaynaklar

1. Kopitzke R Pilates: a fitness tool that transcends the ages. Rehab manag. 2007 Jul; 20(6):28, 30-1.
2. <https://www.pilates.com/BBAPP/V/pilates/origins-of-pilates.html>
3. Campos JL, Vancini RL, Zanoni GR, et al. Effects of Mat Pilates training and habitual physical activity on thoracoabdominal expansion during quiet and vital capacity breathing in healthy women. J Sports Med Phys Fitness 2017 Oct 27. 41(2): 413-5.
4. <http://www.pilatesfoundation.com/pilates/the-benefits/>

Elif Sargin Altunok
ifsargin@hotmail.com

Daha Ne Kadar Sosyal Olabiliriz?

Hayatın en temel amacı sağlıklı kalabilmektir. Sağlıklı kalmak için iyi bir beslenme, egzersiz, düzenli uyku evet çok önemli ama asla yeterli değil. Gerçekten yaşamımızı sağlıklı olarak devam ettirebilmek için her zaman gülümseyebilmek, pozitif düşünebilmek ve en önemlisi de doğamız gereği sosyalleşmek gerekir. Sosyalleşme, doğduğumuz andan itibaren ailemizle başlar; okulda, iş yerinde, her yerde ve yaşadığımız süreçte devam eder. Sosyalleştığımız tüm alanlarda zamanı daha verimli ve akılcı kullanmak için yapılan etkinlikler hem kişisel hem de toplumsal gelişimimizi sağlarken başarıyı ve mutluluğu da beraberinde getirir.

Sağlık çalışanlarının günün büyük bir çoğunluğunu hastanede geçirdiği düşünüldüğünde, çalıştığımız yer demek yerine, yaşadığımız yer olan hastaneler demek çok daha yerinde olacaktır. Peki, yaşadığımız hastanelerde ne kadar

alıp belirlediğimiz bir süre içinde hepimiz o kitabı okuyoruz, sonrasında kitapla ilgili tartışmak üzere bir araya geliyoruz. Ve tabi o kitabın yazarının hayatından ve diğer eserlerinden de bahsediyoruz. Örneğin bu yıl okuduğumuz kitaplardan biri Suat Derviş'in 1968 yılında yayımlanan 'Fosforlu Cevriye' kitabı. Bu kitapla ilgili konuşmanın yanı sıra diğer Suat Derviş eserlerini ve yazarın biyografisini gözden geçirerek Suat Derviş'i gerçekten tanımaya ve anlamaya çalıştık. Tesadüfen iki hafta sonra Tiyatrokare'nin müzikal oyunu "Fosforlu'nun Hikayesi"ni Ayça Varlıer yorumuyla izlemek bizim için büyük bir keyif oldu. Yine bu yıl, önce okuyup kendi hayalimizde canlandırdığımız, sonra da Engin Alkan'ın yönettiği bir oyun ile tiyatro sahnesinde izlediğimiz bir diğer kitap da Sabahattin Ali'nin "Kürk Mantolu Madonna"sı. Yani ekip olarak yaptığımız en düzenli aktivitelerden biri de her ay mutlaka iki tiyatro oyunu izlemek oluyor. Şehir Tiyatroları'nın bir sonraki ayın programının açıkladığı gün, iki oyuna bilet alıyoruz ve programımızı buna göre ayarlıyoruz. En azından haftada bir ya da iki kez öğlen yemeğimizi hastane dışında güzel bir restoranda yiyoruz. Ve ayda bir kez hep birlikte müzikli bir mekânda akşam yemeği yiyerek enerjimizi topluyoruz. Keyifle yaptığımız etkinliklerden bir diğeri de farklı konularda yaptığımız çeşitli sunumlar. Örneğin mart ayında Edith Piaf'ın hayatını konu alan bir sunum hazırlayıp arkadaşlarıma anlatmam bana da çok şey öğretti. Bir önceki ay ise başka bir çalışma arkadaşım, şair ve ressam Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun hayatını anlatmıştı. Bu örnekleri arttırmak mümkün tabi ki. Yaptığımız en güzel sosyal aktivitelerden bir diğeri de gezilerimiz. Daha önce aramızdan tayin nedeniyle ayrılan ve şu an Sinop'ta yaşayan bir arkadaşımızın vesilesiyle Haziran ayı için Sinop gezisi düzenledik bile. Ve ayrıca İğneada Longoz Ormanları'na bir hafta sonu gezisi. Tabi bütün bunlara masa tenisi gibi her gün düzenli yapılan spor faaliyetleri de eklenebilir.

Elbette bütün bunları yapabilmemizin en önemli şartı doğru bir iletişim kurmaktan geçiyor. Zira bu, iş yerinde mutlu olabilmemizin kilit noktası. İş yerimizle güçlü bir memnuniyet bağı kurmanın uzun dönemde başarıyla birlikte mutluluğu da getireceğini ve bu mutluluğun hayatla olan bağımızı daha da güçlendireceğini düşünüyorum.

Sevgiyle ve sosyal kalın...

sosyalleşebiliyoruz, o kadar işin arasında kendimiz için neler yapabiliyoruz ve daha neler yapabiliriz? Bunu kendi hastanemde bizim yaptığımız sosyal etkinliklerden bahsederek örnekletmek istiyorum. Bizler, Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde enfeksiyon hastalıkları uzmanları ve kan merkezi çalışanları, büyük bir ekip halinde ve uyum içinde çalışıyoruz. Birbirimizi belki ailemizden daha çok görüyor ve birlikte çok daha fazla vakit geçiriyoruz. Birlikte geçirdiğimiz bu zamanın daha kaliteli ve faydalı olması herkesin çok istediği bir durum olduğu için birlikte yaptığımız pek çok etkinlik olduğunu söyleyebilirim. Örneğin; herkesin ilgilendiği bir yazarın kitabını

Mürşide Tunçel Başoğlu
mursidetuncel2@gmail.com

Objektiften Yansıyan HIV/AIDS Öyküsü

Fotoğraf 1

HIV/AIDS önlenabilir bir hastalıktır ve her hastalıkta olduğu gibi korunma önlemleri tedaviden daha ekonomiktir. Toplum tarafından dışlanma, işini ve çevresini kaybetme korkusu, HIV/AIDS olgularının kendilerini gizlemesine yol açan nedenlerdendir. Önemli olan; HIV/AIDS olgularını dışlamadan, el ele vererek bu hastalığa karşı mücadele edebilmektir.

Gerek ülkemizde gerekse dünyanın değişik ülkelerinde HIV konusundaki duyarlılığı ve farkındalığı artırmak için çeşitli etkinlikler düzenlenmekte ve sanatın farklı boyutlarıyla dikkat çekilmeye çalışılmaktadır. Fotoğraf sanatı, günümüzde özellikle sosyal medya aracılığıyla birçok görsel sanat türüne göre daha kısa sürede ve daha kolay bir şekilde hedef kitleye ulaşabilen, öğretici, eğitici ve etkili bir sanat olarak kendini göstermektedir ve gün geçtikçe fotoğrafa olan ilgi artmaktadır. 'Sanatın önemli dalı olan fotoğraf kareleriyle toplumumuzun ve sosyal medya yoluyla global kamuoyunun HIV konusundaki

duyarlılığını ve farkındalığını artırmak ve HIV/AIDS'in olağan bir enfeksiyon hastalığı olarak kabul edilmesine katkıda bulunmak' amacını taşıyan projemizin temellerini proje ve sanat danışmanımız, makine mühendisi ve fotoğraf eğitmeni Dr. Özgün ÖZER, proje asistanı, Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. İlker DAŞTAN ile birlikte attık. Bu projenin gerçekleştirilebilmesi için Ege Üniversitesi HIV/AIDS Araştırma ve Uygulama Merkezi'ne başvuran olgular rol model alındı. Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinden Gözde Nil OKAN, Selin YURTSEVER, Zeynep TAŞKIN, Uğur KILIÇÇIOĞLU ve Doğan PIRA'nın kurgusal çekimlere model oldular. Fotoğraflar Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin HIV/AIDS konusunda farkındalık oluşturma adına 1-8 Aralık 2017 tarihleri arasındaki düzenledikleri etkinlik haftasında Ekonomi Üniversitesi fuaye alanında sergilendi. Üniversite öğrencileri ve öğretim üyelerinin yanı sıra halka da açık olan sergi, katılımcılardan olumlu tepkiler aldı. Ayrıca İzmir Tabip

Fotoğraf 2

Odası'nın konuya gösterdiği hassasiyet ve verdikleri destek sayesinde 18 Ocak-14 Mart tarihleri arasında gerçekleşen sergiye meslektaşlarımız, öğrenciler ve halkın katılımı olduğu gözlemlendi ve farkındalığı yaşamımıza yansıtabilmeyi hedeflediğimiz sergi olumlu tepkiler aldı.

Bir deniz yıldızı da nefes almaya başladı engin okyanuslarında özgürce...

Fotoğraf 1 (Deniz yıldızı-Maske)

Yaşamın içinde kimi zaman gerçekleri gizlemek için, kimi zaman da sahtelikleri gerçekmiş gibi göstermek için güne, zamana, kişiye göre değişen maskeleri takıp çıkarırız. Ve maskelerin altında saklanan gerçeklerin farkına varmadıkça, farkındalık oluşturmak için çaba harcamadıkça kaybedilen, kurtarılamayan deniz yıldızlarının sayıları gün geçtikçe artacak. Bugün farklı bir şey yapalım; bir deniz yıldızının da engin okyanuslarda nefes almaya başlamasını sağlayalım...

Fotoğraf 2 (Elinde test sonucuna bakan kişi)

Hayatımızı değiştiren kanunlar, yasalar, kararlar, cezalar vardır çoğu zaman. Ve bir de hastanelerin soğuk koridorlarında, banklarında yüreği ağzında beklenen tahlil/test sonuçları. Test sonucu pozitif yazar ama, yaşama getireceği negatifikler, umutsuzluklar, korkular, bilinmezlikler peşi sıra kovalar ardından kişiye, koca bir boşlukta savrulurcasına...

Fotoğraf 3 (Kan vermede elini tutan kişi)

İhtiyacı olduğu günde belli eder kendini gerçek dostlar. Sımsıkı tutar ellerinden, bırakmamacasına çaresizlik girdabında sevdiğinin elini. Bilir ona dokununca, sarılınca, hayatı paylaşınca yaralarının çarçabuk iyileşeceğini. Gördünüz değil mi, sayenizde bir deniz yıldızının daha nefes alışverişlerini?

Fotoğraf 3

İrem Akdemir Kalkan

iremakd@yahoo.com

Doktordan Pek Gezilmiş, Çok Sevilmiş Bir Masal: Hasankeyf

Yolumun geçtiği günlerle elime kâğıt kalemi alabildiğim zamanlar kesiştiğinde Hasankeyf hakkında yazmamak imkânsız benim için. Öyle bir tutku bu. Bunun pek çok nedeni var ve bazıları zaten bu yazının konusu. Bu bir gezi yazısı mı? Hayır değil. Bu bir tarih yazısı mı? Hayır, hiç sanmıyorum. Bu olsa olsa bir iç dökme yazısı. Belki de kaybolmasın diye gözünün içine baktığım Hasankeyf'e kendimce vefa borcum. Görenlere başka bir göz olayım, görmeyenlerin de uzaktan da olsa kelimelerle ve fotoğraflarla bakabilmelerini sağlayayım. Evet, tüm istediğim bu.

Yolunuz Hasankeyf'e düşün isterseniz iki seçeneğiniz var. Batman merkezi ve Mardin'in Midyat ilçesi arasında yer alır Hasankeyf. Batman'ın ilçesidir aslında ama iki taraftan da yaklaşık 40 dakika süren bir karayolu yolculuğuyla ulaşılabilir. Havayoluyla bölgeye gelecekseniz, Batman ve Mardin'de havaalanından sonra belirttiğim güzergâhlara kara yoluyla ulaşılabilir.

Ulaşıncı ne göreceksiniz? Arabadan ineceksiniz. Etrafınızı dokuz-on yaşlarında çocuklar saracak. Hatta daha da küçükleri olacak belki içlerinde. Sarı saçları ama koyu tenleri olacak. Çoğu çilli yanaklı. Hatta bazıları turuncu saçlı! Güneşten kavruk tenlerinde gözleri, göz bebekleri öyle güzel gülüyor olacak ki hiç acı yaşamamalarını dileyeceksiniz. Ve evet rehber servisine hoş geldiniz! Size bakıp "Abi, abla sana Hasankeyf'in tarihini anlatayım mı?" diyecekler. Gözünüzde en ufak bir onay kıvrıntısı görürlerse hemen büyük bir coşkuyla anlatmaya başlayacaklar. Bir yerden mi okuduklarını, yoksa birinden mi öğrendiklerini çözememiş olduğum bilgileri dökmeye başlayacaklar aksanlı olarak. Bazen çok hızlı konuşacaklar, dikkatli dinlemeniz gerek. İşin en ilginç yanı; bir teşekkür de etseniz kâfi gelecek onlara, cebinizden para çıkarıp verseniz de. Daha iyisi yemek ısmarlasanız da. Gönlünüz bilir.

On yılda artık sayısını hatırlayamayacağım kadar Hasankeyf'e gittim. Önceleri kendim için turistik bir gezi gibi. Sonraları yakın çevrem için gezi amaçlı. Sonraları canım sadece orada olmak istediği için. Bazen belki bir daha göremem korkusuyla. Ama hep gittim ve gidiyorum. Bu satırları bunca yıldır gördüğüm Hasankeyfleri unutmamak için yazıyorum belki de. Çünkü arada

farklar var. Büyük ve ürkütücü farklar.

Kafanızı kaldırıp şehre bakınca sağda ve solda dağları göreceksiniz. Dağlardan gözlerinizi indirinceyse nehrin suyunu. Nehir derken Dicle yahu! Güneydoğunun anası Dicle nehri! Birkaç tane derme çatma masayla lokanta ve çay içilebilecek alan görebilirsiniz. Ama eğer on sene önce aynı yere bakıyor olsaydınız suyun içinde yapılmış pek çok lokanta görebilirdiniz. Düşünsenize Güneydoğunun annesinin eteklerinde çay

yudumluyorsunuz. Yapılan çalışmaların benim gözüme çarpan en önemli farklarından biri bu. Ama aslında çok daha önemli bir şey var. O da yaşam alanları diyebileceğimiz alanlar. Hasankeyf Mezopotamya'nın kalbi, bilinen en eski yerleşim yerlerinden biri. Kayalara oyulmuş yerleşim alanları insanlık tarihi açısından dünyadaki en kıymetli hazinelerden. Ama maalesef şu anda bu yerleşim alanları, bölgede gezmek tehlike arz ettiği için, ziyarete kapalı. Bir zaman önce bunları görebildiğim için kendimi şanslı mı hissedeyim, yoksa şu anda ziyaret edemediğimiz için üzüleyim mi? Asla cevap veremeyeceğim bir soru bu.

Aslında bu yazının konusu yapılmakta olan baraj projesi değil. Ama ondan bahsetmeden de olmaz. Çünkü belki benim çekmek istediğim fotoğraf zihnimin en derin, kalbimin en özel yerlerinde sakladığım Hasankeyf fotoğrafı. Herhangi bir yeri sular altında kalmamış bir Hasankeyf. Baharı yemyeşil bir Hasankeyf. O fotoğrafı çekebilirsem eğer, bir gün başka fotoğraflara bakacak olursam içimde Hasankeyf’i unutma korkusu olmayacakmış gibi geliyor. Çünkü unutursam, unutursak çok üzülürüm! Biraz anımsadıklarım biraz da okuduklarıma bakınca aslında bu konuda dile gelenler yok değil. Tarkan mesela, sonra Sezen Aksu, Orhan Pamuk ve Yaşar Kemal’in de adı geçmekte Hasankeyf için söz söyleyenlerde. Kimi şarkısı ile kimi cümleleri ile. En çok da Unesco Kültür Mirasları Listesi’nde yer alsın diye uğraşmış belki de. Aslında miras kriterlerinin çoğunluğunu da karşılamakta olduğu ısrarla savunulmuş ama listede ülkemizden pek çok önemli alan olmakla birlikte Hasankeyf henüz yer almıyor. Sanılmış ki; resmî olarak miras olabilirse kayıtsız şartsız saklamak, muhafaza edebilmek mümkün olacak! “Bize miras olanı illa belgelemek mi gerekiyor?” dedirtse de bu durum bana; eğer kültür mirası sayılabilseydi daha farklı olabilirdi içinde bulunulan durum, şu an için bu sorunun cevabını da bilmemiz mümkün görünmüyor.

Şu an yerleşim alanlarına giden yollar kapalı olsa da ufak bir çarşı hâlâ var. Bu çarşıda sağlı sollu dizilmiş küçük dükkanlar yer alıyor. Bu dükkânlarda çocukluğumuzun oyuncağı topaçlardan el dokuması halılara, el emeği takılardan, renk renk yazmalara pek çok hediyelik ürün bulmak mümkün. Aslında çok yöresel nitelikli ürün olmasa da yine ruhu yaşattığını düşünürüm. Diğer taraftan bu küçük dükkânların arasında yerleşmiş birkaç lokantayı da es geçmeyelim. Her ne kadar Güneydoğu Anadolu’nun mutfağı kırmızı et yemeklerinin kalbi de olsa, buralara kadar gelerseniz şanslıysanız başka bölgelerde pek bilinmeyen “şabot” balığının, onu bulamazsanız da alabalığın tadına bakmanızı öneririm.

Ah bir de efsaneler var. Anadolu efsaneler olmadan olur mu hiç! En etkileyici, en bilinen efsane Hasankeyf’in minarelerine ait. Vakti zamanında usta ve kalfası bir cami inşa etmeye başlarlar. Ama anlaşılmazlar ve usta kalfayı kovar. Kendi cami inşasına devam ederken kalfa da başka bir caminin minaresini inşa etmeye başlar! Gel zaman git zaman, kalfa minareyi tamamladığında ilk ustası görsün ister. Usta minareye çıkar tek başına bir de ne görsün, kalfa ondan önce varmıştır minarenin üst kısmına! Şaşkınlık içinde bunun nasıl olabildiğini sorar usta, kalfa da gururla minareyi özel bir teknikle yaptığı iki farklı yolu anlatır ustasına. Farklı yerlerden iniş ve çıkış sağlayabilen bu teknik o zamana dek hiç kullanılmamıştır minare inşaatlarında. Usta kalfayı takdir eder etmesine de, guruna da yediremez bu durumu, minareden atlayıp intihar eder. “Boynuz kulağı geçti.” sözünün bu efsaneden geldiği rivayet edilir, kim bilir?

Bunlar çok kolay öğrenebileceğiniz bilgilerdir. Ama gerçek efsaneleri halk bilir. Bana da öğrendiğimi sizinle paylaşmak düşer. Derler ki; bir oğlan bir kızı severse, kızın da oğlanda gönlü var ise, e tabii bu gönüller bu coğrafyada ise... Oğlan kıza kendisiyle Hasankeyf’e gelmesini teklif eder. Kızın gönlü varsa kabul eder. Bu bir gizli sevda sözüdür bu topraklarda. Eğer bu çift beraber gidip görebilirlerse Hasankeyf ‘i, bir aşk yemini gibi olur. Sadece ikisi bilir ama aşkın miladı budur, burasıdır. Bu kadar eski, bu kadar heybetli topraklardan âlâ şahit mi olur? Üstelik dili de yoktur şahidin. Kimseye sır vermez. Böylece büyük bir aşk başlamış olur. Açıkçası benden anlatması, inanması size kalmış. Ama bilin ki şahit benim yüreğime fısıldadı... Efsane doğrudur!

Hasankeyf Fotoğraf Açıklamaları: Hasankey’le ilgili yazı ve haberlerin fotoğraflarına bakınca içim burkulur. Çoğunlukla hep aynı açıdan çekilmiş bir ya da iki fotoğraf yer almakta tüm internet sitelerinde. Bu nedenle kendi çektiğim birkaç amatör fotoğrafla renklendirmek istedim bu yazıyı. Fotoğrafları çekmeden önce hayalimde parlak bir güneş ışığıyla süslenmişti manzara. Ama hava koşulları müsaade etmedi. Olsun! Benim aklıma da şu satır kazındı o günden beri : “Yazı baharı herkes sever, gönülden seven kişini da sever!”

Gülten Ünlü
cicekgulten@yahoo.com

Sydney’de Olmak

‘Sydney atmosferi nasıl acaba?’ ya da ‘Orada neler oluyor?’ sorularıyla, meraktan bir gün siz de soluğu dünyanın öbür ucunda, Sydney’de, alabilirsiniz. Her şeyden öte, organizasyon hazırlıkları tamamlanıp sıra valize geldiğinde ve aylardan ocaksa biraz bocalanabilir. Kabanla havaalanına gidip t-shirtle devam etmek, sokaklarda yağmurdan değil, güneşten korunmak için şemsiye kullananları görmek fantastik hissettirebilir.

Uçaktan indiğinizde; ‘Saat kaç?’, ‘Ne zamandır yoldayım?’, ‘Kaç saat geleceğe düştüm?’ sorularının cevaplarını düşünürken, havaalanında Çinli, Taylandlı, Hint, İngiliz veya Japon ulaşım şirketleriyle karşılaşılır. Çok eski bir geçmiş olmayan bu toprakların birkaç nesildir yaşayanlarıdır onlar.

Sokağa çıktığınızda, sürpriz bir şekilde, Victoria, Elizabeth, Oxford gibi isimlendirmelerle bolca karşılaşsınız caddelerde ve binalarda. Ancak, ruhu olan tarihi binalar ve yapılar şehre serpiştirildiği kadardır.

Yol çalışmalarında çalışan kadın işçiler, selam veren polisler, hafif keşmekeş ara sokaklar, *“homeless”* diye tabir edilen evsizler, kalabalık katılımlı, gökkuşağı görselli, meşhur Mardi Gras festivali hazırlıkları...

Sydney Opera Evi bu şehrin simgesi gibi. Çevresindeki köprü manzarasıyla birlikte poz verip, bol deklanşör kullanıp, içini gezip incelemek, birkaç etkinliğe katılmak mümkün. Ses ambiyansını sağlamak için yapımında kullanılan özel ahşaplarıyla, Danimarkalı mimarının portakal kabuğundan esinlenerek inşa ettiği dış cephesi ve toplam 5540 koltuklu salonlarıyla dünya mirası listesine alınan bu bina, her zaman limanda bol turist toplamayı başarıyor.

Sydney botanik bahçesi, Harbour, Pyrmont ve Anzac Köprüleri, Darling Limanı, restoranlar, kafeler, küçük lunapark, Tangoro hayvanat bahçesi, kangurular, koalalar ve parklarda

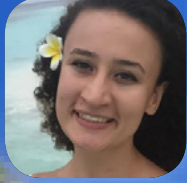
karşılaştığınız papağanlar, Çin Mahallesi, Bondi Plajı, Hyde Parkı, Anzac Binası, Blue Mountains gezisi, Avustralya Müzesi, Maritime Müzesi, alışveriş için Pitt Caddesi’nde yer alan mağazalar, sokaklarda vitamin kompleksi ve cilt ürünleri satan kozmetikçiler, Kitten D’amour butiği, Sydney kulesi – *“Skywalk”* etkinlik seçeneklerinden bazıları. Aborjinler ve görüp görülebilecek çoğu hediyelik eşyada kullanılan Aborjin el sanatları ve bumeranglar... Hepsi buraya özgü.. Gece sıcaktan bunalınca, bir nefes alma isteğiyle çıkılabilen güvenli sokaklar... Eğlenceli, keyifli ve rahat insan topluluğuysa, anlatılmazsa, eksik ve yavan kalacak nitelikte. Şehir merkezinde şehir turu otobüsleriyle gezilebilir, North Shire tarafına bu turlarla ya da limandaki yat gezileriyle katılınabilir. Ver elini Sydney..

Aborjinlerin hikayesi limanda müzik yapan Aborjin gruplarının görüldüğü kadar eğlenceli olsaydı keşke. 18. yüzyılda, ülkeye gelen İngilizlerin Aborjinleri katletmesi ve kutsal saydıkları topraklarından sürmesiyle sayılarının epey azaldığı ve bununla ilgili, yıllar sonra mecliste, Aborjinlerden özür dilendiği ve tazminat ödendiği anlatılır.

Herkes gittiği yerlerde kendinden bir şeyler bulmalı, olmazsa olmazını keşfedebilmeli. Video kıvamında anlatılsa bile hislerinizde ne kadar güçlü etkileşim uyandırabilir ki? İşte tam da bu noktada, görülecek, kalınacak yerler ve yenilecek yemeklerin yanında, bu hislerin de vurgulanması, Sydney yazısının en can alıcı kısmı olmaz mıydı?

Seyahat sebebiniz her ne olursa olsun Sydney’de uzak olmanın duygusu yaşanır. Yaşanan kaygıların, dert edilen başlıkların farklılığı biraz isyana sürükleyebilir. Ayrılmak mı? Zordu doğrusu. Limanda İsmail abi’ nin replikleri aklımda, - Mecnuun - hooop!! - O gemi bir gün gelecek abi... İlk ve son kez buradayım diye tanışsam da, bir gün belki yine, kim bilebilir ki...

Elif Agüloğlu Bali
elifaguloglu@hotmail.com

Tropik Adalar ve İnfeksiyon

Fotoğraflarına baktığımızda bile mest olduğumuz o muhteşem tropik adalara gidebilme şansını elde edersek hangi infeksiyonlarla karşılaşabileceğimizi biliyor muyuz? Türk Hava Yolları'nın direkt uçuşuyla gidilebilen, bu nedenle de daha çok tercih edilen Maldivler, Seyşeller ve Madagaskar adalarındaki duruma beraber bakalım.

Öncelikle her yolculuk öncesi rutin aşılarınızın güncel olduğundan emin olunuz. Bu aşılar: Kızamık-kızamıkçık-kabakulak(MMR), difteri, tetanos, boğmaca, polio ve yıllık grip aşısıdır. Tropik adalarda kontamine su veya yiyeceklerle hepatit A bulaşabileceğinden aşılama önerilir. Tifo riskinin yüksek olduğu endemik bölgelerde bir aydan fazla kalınması durumunda tifo aşısı önerilebilir.

Seyşeller

Seyşeller'de köpeklerde kuduz virusu bulunmaz ancak yarasalarda bulunabilir. Isırılma riski oluşturacak dış mekân aktiviteleri yapacaklara ve yarasalar etrafında çalışacak kişilere kuduz aşısı önerilir. Seyşeller, Çikungunya ve Dang Ateşi açısından da riskli bölge olarak kabul edilmektedir. Sıtma profilaksisi gerekmez.

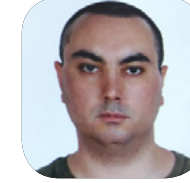
Maldivler

Maldivler Çikungunya, Dang Ateşi ve Zika virusu hastalığı açısından riskli bir bölgedir. Seyahat boyunca sivrisinek ısırtıklarına karşı koruyucu önlemler alınmalı, Maldivler'den gelen ve uyumlu semptomları olan hastalarda bu etkenler

de akla getirilmelidir. Maldivler' de sıtma görülmemektedir; profilaksi önerilmez.

Madagaskar

Madagaskar'da kuduz; köpekler, yarasalar ve diğer memelilerde bulunabilir. Hayvanlar tarafından ısırılma riski bulunan dış mekânlarda kalacak ve aktivite yapacak yolculara; veterinerlere, vahşi yaşam uzmanları ve araştırmacılara, hayvanlarla oynama eğiliminde oldukları için çocuklara, Madagaskar'a uzun yolculuk yapacak veya taşınacak insanlara kuduz aşısı önerilir. Sıtma tehlikesi (yaygın olarak P. falciparum'a bağlı) yıl boyunca tüm ülkede bulunur ve tehlikenin en fazla olduğu bölgeler sahil kesimleridir. Çikugunya, Dang Ateşi ve kene tutunmasıyla bulaşan benekli ateş açısından riskli bir bölgedir. Madagaskar'da Ağustos-Ekim 2017 tarihleri arasında veba salgını görülmüştür. Toplamda 194 kişinin hastalandığı ve 30 kişinin hayatını kaybettiği salgında 124 pnömonik veba, 68 bubonik veba ve bir de septisemik veba olgusu görülmüştür. Bir olgudaysa veba tipi saptanamamıştır. Olgular, Madagaskar'ın kuzeyindeki, doğusundaki ve merkezindeki 20 bölgede görülmüştür. Salgının kontrol altına alındığı belirtilse de bubonik vebanın Madagaskar'da neredeyse her yıl görüldüğü unutulmamalı ve seyahat edeceklerin önlem almaları önerilmelidir. Hasta ya da ölü hayvanlarla temastan kaçınılmalı, kemirgen ve sinek ısırtıklarına karşı dikkatli olunmalıdır.

Cumhur Özmen
cumhur_ozmen@hotmail.com

Eklem Bacaklıların İlginç Dünyası

Eklem bacaklılar... Çoğumuzun aklında bir şey oluşturamayan iki kelime.

Halbuki; günlük yaşantımızda hemen her gün bu canlılarla hayatlarımız kesişiyor. Hummalı çalışmalarına ve neredeyse mükemmel olan iş bölümü anlayışlarına hâlâ hayranlıkla baktığımız karıncalar, midemizi bulandıran sinekler ve hamamböcekleri, duvarda gördüğümüz zaman yediden yetmiş hepimizi korkutabilen örümcekler, soframızda olduğu zaman tadından parmaklarımızı yediğimiz zenginlik simgesi istakozlar, yaz mevsimlerinde ormanda gezerken başımıza musallat olan keneler...

Hepsinin tek bir ortak noktası var: Onlar birer eklem bacaklı. Biyolojik terminolojide “*Arthropoda*” diye bilinen eklem bacaklılar, segmetli vücutlara sahip ve segmentlerinde en az bir çift eklemli bacağa sahip olan omurgasız hayvanlardır. Vücutları ve bacakları “kitin” denen sert bir maddeyle zırhlandırılmıştır. Bu zırh onların büyümesini engellediği için büyürken deri değiştirirler. Genellikle yumurtlayarak ürerler. Büyürken yarı ya da tam başkalaşım (metamorfoz) geçirirler. Açık bir dolaşım sistemine sahiptirler, kılcıl damar sistemleri yoktur. Trakea, solungaç ya da kitap akciğer gibi organlar yoluyla solunum yaparlar. Şimdi gelin ve eklem bacaklıların büyüdü dünyasında biraz daha derine dalalım.

Eklem bacaklılar beş ana sınıfa ayrılmaktadır:

Trilobitomorpha: Eklem bacaklı sınıfları arasında, şu anda yaşayan üyesi bulunmayan tek sınıftır. Biz bu canlıları “trilobitler” olarak biliriz; hepimiz duymuşuzdur(!) Vücutları üç loptan oluşan bu canlıların soyu yaklaşık 250 milyon yıl önce tükenmiş, günümüze yalnız fosilleri ulaşmıştır.

Chelicerata: Bu eklem bacaklı sınıfının en önemli özelliği gerçek anlamda çenelerinin olmamasıdır. Çene yerine “keliser” ismiyle

bilinen bir çift ağız parçasına sahiptirler. Bu yapılar yoluyla beslenirler. Bu sınıfın en iyi bilinen üyeleri; örümcekler, keneler, akarlar, at nalı yengeçleri, deniz örümcekleri, kamçılı akrepler ve kitap akrepleridir. Keliserler örümceklerde bir çift iğne şeklini almıştır ve zehir keselerine bağlanır. Kenelerde keliserler birleşerek bir hortuma dönüşmüştür. Akreplerdeyse makas şeklindedir ve avlarını ezmeye yarar. Örümcekler, bu grubun ağ örme özelliğine sahip yegane ailesidir. En az dört çift bacağa sahiptirler.

Myriapoda: “Çok ayaklılar” diye de bilinen bu sınıfta; kırkayaklar ve çıyanlar bulunmaktadır. İnce ve uzun canlılardır. Her vücut segmentinde bir (çıyanlarda) ya da iki (kırkayaklarda) bacakları mevcuttur. Bacak sayısı çok değişken olmakla birlikte rekor 750 adettir.

Hexapoda: “Altı ayaklılar” anlamına gelen bu sınıfta erişkin hâli altı bacaklı olan eklem bacaklılar bulunmaktadır. Bu grubu, içerdiği “böcek ailesi” nedeniyle aslında hepimiz iyi biliyoruz. Böcekler dışında “sıçrar kuyruklular” diye bilinen ve artık böcek olarak sayılmayan küçük bir grup da bulunmaktadır. Günlük hayatta karşılaştığımız karıncalar, arılar, hamam böcekleri, kelebekler, güveler, bit ve pireler, karasinekler ve sivrisineklerin hepsi böcektir. Vücutları başlı göğüs (sefalotoraks) ve karın (abdomen) olarak ikiye ayrılır ve başlı göğüs kısmından üç çift bacak çıkar.

Crustacea: “Kabuklular” olarak da bilinirler. Diğer eklem bacaklılardan bacaklarının iki parçalı olmasıyla ayrılırlar. En iyi bilinen örnekleri; yengeçler, istakozlar, karides, kerevitler ve tespih böcekleridir.

Asiye Yir
dryirasiye@hotmail.com

Çok severek dinlediğimiz bir şarkının çarpıcı hikâyesi: Ceviz Ağacı

Başım köpük köpük bulut, içim dışım deniz
Ben bir ceviz ağacıym Gülhane Parkı'nda
Budak budak, şerham şerham ihtiyar ceviz.
Ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında.
Ben bir ceviz ağacıym Gülhane Parkı'nda.
Yapraklarım suda balık gibi kıvıl kıvıl.
Yapraklarım ipek mendil gibi tiril tiril,
Koparıver gözlerinin gülüm, yaşını sil.
Yapraklarım ellerimdir, tam yüz bin elim var.
Yüz bin elle dokunurum sana, İstanbul'a.
Yapraklarım gözlerimdir, şaşarak bakarım.
Yüz bin gözle seyredirim seni, İstanbul'u.
Yüz bin yürek gibi çarpar, çarpar yapraklarım.
Ben bir ceviz ağacıym Gülhane Parkı'nda.
Ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında.

Nazım Hikmet

Cem KARACA'dan severek dinlediğimiz ve birçoğumuzun söylediği bu şarkı aslında bir Nazım HİKMET şiiri. Cem KARACA ise bu şiiri 1987 yılında yayınladığı "Merhaba Gençler" isimli albümünde müzik eseri olarak seslendirdi. Bu sebeptendir; birçoğumuz bu şiiri ve hikâyesini değil de Cem KARACA tarafından seslendirilen halini biliriz.

Rivayete göre Nazım HİKMET hakkında yakalama kararı çıkmıştır. Kaçak bir yaşam süren Nazım HİKMET, Gülhane Parkı'ndaki ceviz ağacının altında sevgiliyle buluşacaktır. Sevgiliye haber yollayan aracı aynı zamanda polise de haber

vermiştir. Nazım HİKMET, sevgiliyi beklerken uzaktan polislerin geldiğini görür ve ceviz ağacına tırmanır...

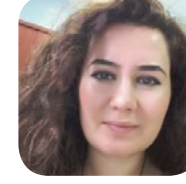
Polisler gelirler, ağacın altında beklerler, dolaşırlar ama Nazım HİKMET yok!

Nazım ağacın tepesindeyken sevgilisi gelip her şeyden habersiz ceviz ağacının altında beklemeye başlar, bakınır ama Nazım'ı bulamaz ve buluşamazlar.

Oysa Nazım sevgili Piraye'sini görmekte ama memleket hasreti gibi Piraye'ye de hasretle bakmakta ve tepede şiirini yazmaktadır.

Bir rivayet de odur ki; şiir aslında memleketine yazılmıştır. "Budak budak, şerham şerham ihtiyar ceviz" olarak tanımladığı köklü memleketidir ve "Ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında." diyerek aslında farkında olunmayan memleket özlemini dile getirmektedir.

Her iki rivayetin de doğru olma ihtimalini düşünürsek, ikisi de üzücü ama yıllardır bu şarkıyı hem dinlediğimizde hem de şiir olarak okuduğumuzda bize çok içten bir dille sevgiliyi de, memleketi de hatırlatmaktadır. Nazım HİKMET ve Cem KARACA'yı anarak ellerine ve ağızlarına sağlık demek ve iyi ki var oldular diyerek sözlerimi bitirmek istiyorum.

Ceren Atasoy Tahtasakal
cerenatasoy.i@gmail.com

Bunları Biliyor muydunuz?

Edebiyat dünyası size de ucu bucağı olmayan sonsuz bir dünya gibi gelmiyor mu? Bu sonsuzluğun, yazarların hayal gücünün sınır tanımazlığıyla alakası olabilir mi? Pek tabi. Ama onların yaşanmışlıkları, takıntıları, korkuları, alışkanlıkları da muhtemeldir derinliklerini etkilemesinde. Peki hiç sordunuz mu kendi kendinize: 'Kim bunlar?' 'Nasıl yaşamışlar?' 'Nasıl ölmüşler?' 'Gündelik hayatlarında nasıllarmış?' diye. O zaman, severek okuduğumuz ve tüm bunları bir insan nasıl yazabilir, nasıl milyonlarca insanın yüreğine aynı anda dokunur diye sorguladığımız yazarların ve şairlerin bilinmeyenlerine birlikte şaşalım.

John Steinbeck'in köpeğinin "Fareler ve İnsanlar"ın orijinal taslağını yediğini,

Tolstoy'un, kadınlarla yaşadığı cinsel maceraları kaleme aldığı güncelyi düğün gecesinde yeni eşi Sonya'ya okuttuğunu, 48 yıl süren evliliğin ardından artık yalnız kalmayı ve dünya işlerinden vazgeçtiğini söyleyerek, 82 yaşında evinden ayrıldıktan sonra çok geçmeden bir tren istasyonunda donarak öldüğünü,

Virginia Woolf'un, ressam kız kardeşinden ilham alıp, yazılarını ayakta yazdığını,

Franz Kafka'nın, öldükten sonra üne kavuştuğunu ve eserlerinin hemen hepsinin yakılmasını istediği halde, hayata veda ettikten sonra en yakın arkadaşı Max Brod tarafından basıldığını, et yemeyi cinayete eş değer tutacak kadar vejeteryan olduğunu,

Nietzsche'nin, 24 yaşındayken profesör olduğunu ve o döneme kadar atanmış en genç profesör ünvanına sahip olduğunu,

Oscar Wilde'nin, eşcinsel sevgilisine yazdığı mektuplar ortaya çıkınca iki yıl hapis cezasına çarptırıldığını ve eşcinsel mağduriyetini ilk yaşayan insanlardan biri olduğunu ve eşcinsel sevgilisine yazdığı bu mektupların geçtiğimiz yıllarda açık artırımla satışa çıkarıldığını,

Charles Dickens'in, uyurken yüzü hep kuzey kutbuna bakacak şekilde yattığını ve bu uyku alışkanlığının sebebini yer küre ve elektrik akımı gibi terimlerle açıkladığını, boş zamanlarını kimsesizler morgunda geçirdiğini, bu garip alışkanlığınıysa "iğrençliğin çekiciliği" gibi bir ifadeyle tanımladığını, Agatha Christie'nin, disgrafi nedeniyle kitaplarını dikte ettirerek yazdığını,

Cemal Süreya'nın, gürültü olmadan yazamadığını ve iddia sonucu soyadındaki iki'y'harfinden birini arkadaşı Süreyya Enver'e verip "Elma" şiirinde de bundan bahsettiğini,

Sabahattin Ali'nin diksiyon takıntısını, yani yanlış telaffuz edilen her kelimeyi düzeltme dürtüsünü ve acıdır ki suikaste kurban gittiğini,

Yaşar Kemal'in, beraber büyüdüğü Yusuf'un camide kalbinden bıçaklanarak öldürülmesine şahit olduktan sonra 12 yaşına kadar kekeme olduğunu, sağ gözünüyse üç buçuk yaşındayken kurban kesen eniştesinin elinden fırlayan bıçağın isabet etmesiyle kaybettiğini,

Tebrikler! ESCMID üyeliği kazandınız! Bu sayfayla çekilmiş resminizi Klimik AGUH iletişim grubumuza ilk gönderen siz olun ve üyeliğinizi alın!"

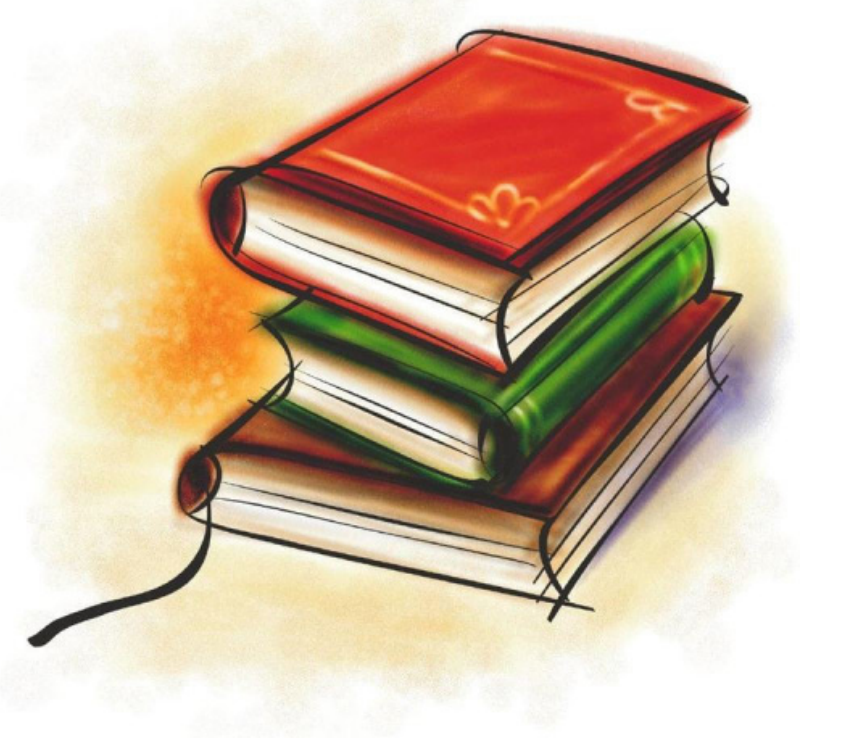
Ahmed Arif'in günde dört paket sigara içtiğini,

Oğuz Atay'ın mizah yönünün çok kuvvetli olup gençlik yıllarında karikatürist olduğunu,

Halikarnas Balıkcısı'nın, dergilerdeki yazılarından dolayı Bodrum'a sürgün edildiğini,

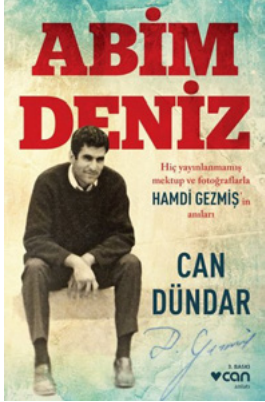
Ümit Yaşar Oğuzcan'ın, 'Galata Kulesi' adlı şiirinde Galata Kulesi'nden atlayarak intihar eden oğlu Vedat'ı anlattığını, Yahya Kemal'in hiç evinin olmadığını ve ölene kadar Taksim'deki Park Otel'de kaldığını,

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Kitap Önerileri

ABİMİZ DENİZ

Can Dündar
Can Yayınları, 2016

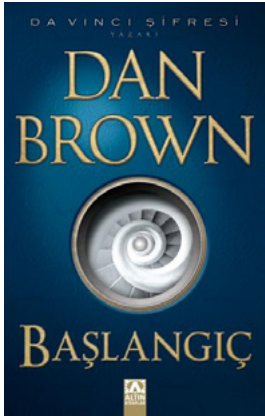
Elindeki bir kitap değil, bir hayat olduğunu düşününce, hele de yarım bırakılmış bir hayat; bi’ ağırlık çöküyor insanın yüreğine. Sonunu biliyorsun ya, gelmesin istiyorsun o son.

Tesadüf değil tabii, hayata sınırsız bağlı, yaşamayı delice seven bu insanların hep aynı sona mahkum olması. Onları saygı duyulması yapan da başından belli olan

bu sona giderken hiçbir adımlarına tereddüt bulaşmaması. Gülmeyi, sevmeyi, dostluğu hakkıyla beceren bu insanlar, ölmeyi de elbette iyi bilecekler.

“Tarih bizi haklı çıkaracaktır.” vurgusunu gölgede bırakan çok acıklı birkaç cümlesi var Deniz’in avukat Niyazi Ağırnaslı’ya söylediği: “... bizim asılma kararımızı çok önceden vermişlerdi zaten, bunu hep söyledik. Dileriz ki; biz boş yere ölmüş olmayalım ve vatan satıcılarının oyunları anlaşılсын, yoksul halkımızda... Boşa ölmüş olursak, işte o zaman yazık olur.”

Yazık olmasın... (Güle Çınar)

BAŞLANGIÇ

Dan Brown
Altın Kitaplar, 2017

Yaşıtlarım muhtemelen benden çok daha erken yaşlarda tanıştılar Dan Brown’la. ‘Dijital Kale’ ile başlayan macera, ‘Melekler ve Şeytanlar’ ve devamı niteliğinde olan ‘Da Vinci Şifresi’ ile öyle bir noktaya ulaştı ki; bu kült eserler ve başkarakter Robert LANGDON, yalnız edebiyat değil sinema dünyasının da ilgisini çekti ve usta oyuncu Tom HANKS’in oyunculuğuyla beyaz perdeye taşındı. Tüm kitaplarında mistik bir

sembolizmin varlığını apaçık ortaya koyan yazar, uçsuz bucaksız tarihi bilgilerle bizleri bir kültür denizinin tam orta yerinde can simidimiz olmadan bıraktı adeta.

Ve son darbe: Başlangıç, The Origin. Bugüne kadar birçok eserin konusu olmuştur yapay zeka. Peki, sizce bir yapay zeka nereden geldiğimizi ve daha da önemlisi nereye gittiğimizi, insanlık tarihinin geleceğini bilebilir mi? Bu gelecek cinayetlere neden olacak kadar korkutucu olabilir mi? Geleceğimizi bilmek ancak geçmişimizle mutlak bir uyum içerisinde olabildiğimizde mi mümkün olabilir? Bilim bir gün kontrolümüzden çıkacak mı? Bu kitap gerçek dünyamızı sarsabilir mi? Ya da gerçek dünyamız ne kadar gerçek?

Kitap Simgebilim Profesörü Robert LANGDON’ın eski öğrencisi Edmond KIRSCH’in fantastik sunum davetine katılmak üzere İspanya’ya seyahat etmesiyle başlar. Kendini, yine sonunu hiç tahmin edemediği bir görevi tamamlamakla yükümlü bulan Langdon, bir taraftan kraliyet muhafızlarıyla, diğer taraftan devrim niteliğindeki buluşun ortaya çıkmasını engellemeye çalışan tarikatlarla savaşmak zorundadır. Neyse ki, kimsenin tahmin edemeyeceği ve önleyemeyeceği bir destekçisi vardır: Yapay zeka!

Hiç şüphesiz, tek solukta okuyacaksınız. Benim gibi bir Dan BROWN fanatığıyseniz, kitabın bitmesini istemeyecek, diğer taraftan da sonunu merak eden yanınıza karşı koyamayacak ve sabahlara kadara okuyacaksınız. Ve kitap bittiğinde eminim siz de şu soruyu soracaksınız: “Tüm bunlar gerçek olabilir mi?” O gün geldiğinde, sizlerle tartışmak için sabırsızlıkla bekliyor olacağım, keyifli okumalar dilerim. (Ezgi Gülten)

PSİKONEVROTİK ATOMİK KEÇİLER

Alex Boese
Gürer Yayınları, 2012

Avrupa’daki sanayi devriminden başlayarak günümüze kadar inanılmaz bir hızla gelişen bilim ve teknolojinin hayatımıza kattığı kolaylıkları ve bugüne kadar hangi aşamalardan geçtiğini çok az düşünüyoruz. Şu anki bilgi denizine katkıda bulunmak isteyen bilim insanlarının izlemesi gereken metodoloji az çok bellidir. Ya bu metodolojinin henüz yerleşmediği, etik kuralların belirsiz olduğu, bilgi ağlarına erişimin kısıtlı olduğu, ölçüm yapacak aletlerin henüz icat edilmediği bir dönemde olsaydık? Şüphesiz bilimsel merakımızı gidermek şimdiki zamana göre çok daha zor olurdu.

Bilim tarihi alanında yüksek lisans yaparken okuduğu sıra dışı deneyleri, alanın konularından daha ilginç bulan yazar Alex BOESE bu deneylerin hikayelerini ‘Kafası Güzel Filler’ adlı kitabında toplamıştır. Daha sonra araştırmalarına devam eden Boese, ilk kitabın devamı olmasa da, eş değeri niteliğinde olan ‘Psikonevrotik Atomik Keçiler’i yazmıştır.

Psikonevrotik Atomik Keçiler; uzaydaki rögar kapağının hikâyesi, nükleer bomba denemelerinin nevroz belirtileri gösteren keçiler üzerindeki etkileri, icat ettiği devasa pille evlenmek isteyen adamın hikâyesi, elektriğin icat edildiği dönemde voltmetre olmadığından kimin ne kadar elektrik üretebildiğinin tespit edilmesi için hayvanlar üzerinde yapılan ölüm deneyleri, maymunlarla konuşma çabaları, cinsel terapi alan hastaların verilerini toplayabilmek için yatak odasına saklanan psikologlar, sirklerdeki bilim adamları, hastalıkları anlayabilmek için kendine bulaştıran doktorlar gibi onlarca farklı hikâyeyi trajikomik bir üslupla okuyucuya aktarıyor. Bu kitapta bilim tarihindeki en ilginç, en acayip, en “Yok artık!” dediyecek deneyleri ve bu deneylerin hikâyelerini sıkılmadan okuyacak, kitap bittikten sonra hemen ‘Kafası Güzel Filler’i de aramaya başlayacaksınız. (Eyüp Arslan)

BEYAZ ZAMBAKLAR ÜLKESİNDE

Grigoriy Petrov
İlk yayınlanma tarihi: 1923

Grigoriy Spiridonoviç PETROV’un 1925 yılında hayata veda etmeden biraz önce yayınlatabildiği ‘Beyaz Zambaklar Ülkesinde’ kitabı destansı bir mücadeleyi konu edinmektedir. Kitapta Finlandiya’nın, İsveç egemenliği altındayken yaşadığı zorluklar ve sonrasında Rusya egemenliğine geçince

otonomi kazanmasıyla başladığı kalkınma mücadelesi anlatılmaktadır. Finlandiya halkının ilerici, modern bir topluma evrilme sürecinde, öğretmenler, doktorlar, mühendisler, hukukçular halkı eğitmek ve ileriye taşımak için tarifsiz bir çaba göstermişlerdir. Atatürk’ün okulların müfredatına konulmasını istediği bu kitap okunduğunda, büyük, güçlü, ilerici ve aynı zamanda eşitliğe dayalı sosyal bir devlet kurabilmek için; çok çalışmanın, üretmenin ve toplumsal dayanışmanın önemi ve gerekliliği net bir şekilde görülebilmektedir. Finlandiya’nın bugünlere nasıl geldiğini anlayabileceğiniz ve ülkemizin kuruluş ve ilerleme felsefesiyle ortak özelliklerini bulabileceğiniz bu kitabı keyifle okuyacaksınız.(Şiran Keske)

ELON MUSK: TESLA, SPACEX VE MUHTEŞEM GELECEĞİN PEŞİNDE

Ashlee Vance
Buzdağı Yayınevi, 2015

Sosyal medya takipçisi fazla olan, halen yaşamakta olan birinin biyografisinin, aynı zamanda New York Times çok satanlar listesinde olması cezbediciydi. Kitabı okumaya başladığınızda akıcı anlatım, olayların örgüsünün tasarımı ve sade dili sayfaların su gibi akmasını sağlıyor. 1971 Güney Afrika-Pretoria doğumlu olan Elon Reeve MUSK’ın, 17 yaşındayken,

önce Kanada, daha sonra hayali olan Amerika’ya yolculuğu, evlilikleri, üçüzü, ikizi ve maceraları etkileyici.

Büyükbabasının tüm dünyayı uçuşunun maceralarını, slaytlarını izleyerek büyütülmüş olan Musk, ancak zor geçirilen bir çocukluk sonrası, roket teknolojisini kavramış ve kendini adanmış bir vizyoner olacaktı. Daha sonraları bu acıların, onda güç, irade ve stresle başa çıkabilme yeteneği geliştirdiğini düşünecekti. On iki yaşlarındayken ilk bilgisayar oyunu yazılımı ‘blastar’ ile 500 dolar kazanacak, daha sonra internet yazılımı şirketleri, ardından daha üniversitedeyken kaleme aldığı, herkesin dalga geçerek baktığı, güneş enerji sistemleriyle ultra kapasitörler hakkındaki yazılarıyla yüksek puanlar alacaktı.

Elektrikli otomobil, uzay teknolojileri ve güneş enerjisi panelleri şirketleriyle silikon vadisi girişimcilerinin çoğunda olmayan anlamlı bir dünya görüşü sunuyor Musk. Marc ZUCKERBERG bebek fotoğrafı paylaşmanızı isterken, o size kazara oluşabilecek yok olma durumundan korumayı hedefleyen, bu yolda rakiplerini sersemleten stratejilerle geliyor.

Kendisi gibi tutkuyu hisseden, ekip çalışmasına uyumlu, iyi üniversitelerden mezun, işe dört elle sarılan, ebedi umut üzerine çalışılan bir atmosfere ayak uydurabilen kişilerle çalışıp, kendisi de bir saniyeyi ziyan etmeden, bazen aceleci tavırlarıyla sinir bozucu olup, eleştiriler alacak, bazılarınca tapılıp idolleştirilecek, duygusallığa izin vermeden, analitik düşünüp, herkesten fazla çalışacak, hiper mantıklı kararlar ve riskler alarak yoluna devam edecektir.

Devasa egzotik alet edevat dükkânına benzeyen SpaceX fabrikasının giriş koridorunun duvarında resmi asılı o kızıl gezegende, Mars’ta, kim bilir onun sözüyle bir gün; ‘Oraya taşınır, bir işe girer ve işleri düzene sokarsınız!’

Hayalleri olanlar için ilham kaynağı olmaya aday bir kitap! (Gülten Ünlü)

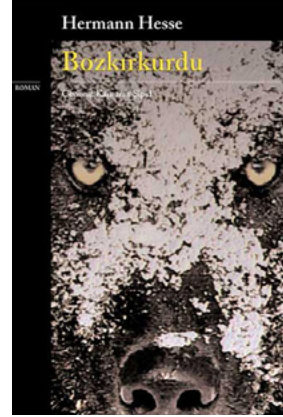

ASİ KIZLAR, BİLGE KADINLAR,

Kollektif
Kara Karga Yayınları, 2018
İllüstrasyonlar: M. K. PERKER

‘Sahnede, akademide, sokakta ya da evde, cesaretle ve inatla isteklerinin peşine düşen kadınlar, Türkiye kadınlarının gücü ve umudu oldular.’ İşte böyle başlar bu kitabın tanıtım bülteni. Ne de güzel özetlemekte!

Ülkemizden yolu geçen ve hala geçmekte olan tam 35 kadının hikâyesi bu kitap. Ayrıntılarda boğmamak ama can alıcı noktaları yakalamak şeklinde tanımlayabileceğimiz bir üslup ile kaleme alınmış. Türkan SAYLAN’dan İdil BİRET’e, Sezen AKSU’dan Tomris UYAR’a, güzel ülkemizin renkli kadınları ve onların hayatlarının zorlukları. Betül MARDİN’i okurken gözyaşlarınızı tutamayabilirsiniz. Mutlaka okumalı ve tanıdığınız tüm güçlü kadınlara ve elbette onları koşulsuzca destekleyen erkeklere de hediye etmelisiniz. (İrem Akdemir Kalkan)

BOZKIRKURDU

Hermann Carl Hesse
İlk yayınlanma tarihi: 1927

“İnsanların büyük çoğunluğu yüzmeyi öğrenmeden yüzmek istemez. Ne anlamlı bir söz değil mi? Yüzmek istememeleri doğal, çünkü karada yaşamak için yaratılmışlar, suda değil. Ve düşünmek istememeleri de doğal, çünkü yaşamak için yaratılmışlar, düşünmek için değil. Evet kim düşünürse, kim düşünmeyi kendisi için temel uğraş yaparsa, bunda ileri bir noktaya ulaşabilir; ne var ki,

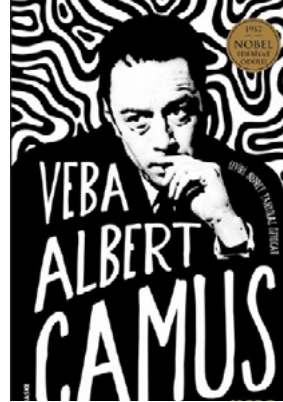
karayla suyu deış tokuş etmiştir böyle biri ve bir gün gelir suda boğulur.” (S:17)

Almanya’da doğmuş, Nobel Ödüllü İsviçreli yazar ve ressam Hermann Carl HESSE, 20. yüzyılın büyük yazarları arasındadır. Üslubu oldukça yalın ve gösterişsiz bu romanında insanın kendine yabancılaşmasını, birden çok kişilikle içinde verdiği savaşı ve toplumdan izolasyonunu anlatır. Mozart dinleyen, Goethe hayranı Harry HALLER’in içinde bir kurt vardır, sakince ve sürekli insanı izler. Hamle zamanı geldiğindeyse tereddüt etmez. Fakat aynı zamanda, Harry içinde bir insan bulur kurdun dizginlemeye çalışan. Birbirine yabancı ve düşman iki dünya bulmuş olsa da, yer yer birbirleriyle kardeş gibi geçindiklerini görür. Çok bildikleriyle övünenlerin, bu ego savaşında önemli ayrıntıları nasıl kaçırdıklarını tokat gibi yüzümüze vurarak hatırlatır.

Harry HALLER bu serüvende, geçmişe, ideallerine, pişmanlıklarına ve kutsal saydıklarına sadık kalmak için adeta bir lanet haline getirdiği yeteneğini, aslında ne kadar özel olduğunu ve kendi yaşamını yeniden kurabilecek gücün yine kendisinde olduğunu, akıp giden, değişen zamana, ona saçma sapan gelen tüm olup bitene hoşgörüsüzce bir tavır sergilemek yerine gülebilmeyi kısıcası yaşam içerisinde yalnızca ciddiye alınması gereken şeyleri ciddiye alması, geri kalanlaraysa gülüp geçebilmeyi öğrenmiş, en önemlisiyse farkında olmadığı, olsa bile görmezden geldiği kişiliğinin tüm yönlerini keşfetmiştir. Hesse ile aynı dönemlerde yaşamış ve eserlerinde kendisinden etkilendiği iddia edilen Thomas MANN kitabı şu sözlerle özetlemektedir:

“Bozkırkurdu’nun, deneysel cesaret anlamında Ulysses’ten aşağı kalmayan bir yapıt olduğunu söylemeye gerek var mı? Bozkırkurdu, okumanın ne demek olduğunu uzun zamandır ilk kez hatırlattı bana.”

Belki ben de bu sözlerden etkilenmiş olacağım ama Bozkırkurdu benim için de Hermann HESSE ile tanışmak ve okumanın ne demek olduğunu hatırlamak için güzel bir kazanım oldu. (Asiye Yir)

VEBA

Albert Camus
İlk yayınlanma tarihi: 1947

Dergi okurlarımızın hekim olduğu göz önüne alınırsa, hepimizin okuma listesinde olması gereken bu harika eser, 1957 yılında Nobel Edebiyat Ödülü’ne layık görülmüştür. Okurken çeviri biraz zorlarsa da inanın o zorlanmaya değer.

Okuyucuya Dr. Rieux’nun günlüğünden aktarılan hikâye, Cezayir’in Oran kentinde aniden ortaya çıkan veba salgınına ele alıyor. Üç yüz sayfa boyunca kendinizi Oran kenti sokaklarında hissederek, insanların bu hastalık karşısındaki çaresizliğini göreceksiniz. Sonrasında Dr. Rieux, Tarron ve Grand’in gösterdikleri dayanışma örneğinin, nasıl herkese güç ve umut kaynağı olduğuna şahit olacaksınız. Belki de siz de benim gibi romanın en can alıcı noktasının, “Dürüstlük nedir?” sorusuna, doktorun “İşimi yapmak, her durumda insan sağlığını korumaktır” demesi olduğunu düşüneceksiniz. (Zeynep Memiş)

Film Önerileri

İLK İSİM, 2012

Yönetmenler: Matthieu Delaporte, Alexandre de La Patelliere

Fransa-Belçika ortak yapımı “İlk İsim (Le Prénom)”, 2010’da tiyatro oyunu olarak sergilendikten sonra aynı oyuncularla sinemaya uyarlanmış. Tek mekânda geçen bu müthiş durum komedisini sıkılarak izleyeceğini düşünenler yanılırlar. Şimdiden söyleyeyim vaktin nasıl geçtiğini anlamayacaklar. Olaylar heyecanlı baba aday Vincent’in, kardeşinin evinde düzenlenen akşam yemeğinde

çocukluk arkadaşlarıyla bir araya gelmesiyle başlar; Vincent’in çocuğuna koyacağı ismi açıklamasıyla birlikte ortalık karışır. Karşılıklı eleştirilerle başlayan tartışmalarda herkes eteğindeki taşları döker ve bizleri eğlendirecek büyük itiraflar masadaki yerini alır. Uyumlu performansların yanı sıra başarılı diyaloglarıyla film 2013 César Ödülleri’nde iki ödüle birden layık görülmüştür. (Zeynep Memiş)

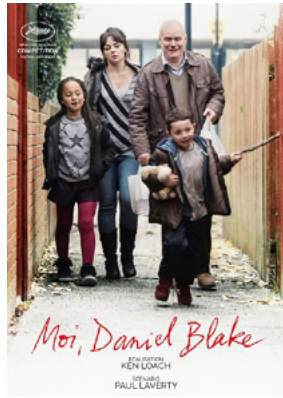

ASABİYİM BEN, 2014

Yönetmenler: Damián Szifron

“Asabiyim Ben (Relatos Salvajes)”; ana teması öfke olan ve öfkenin bedenimizde oluşturduğu stres ve öç alma duygusunun işlendiği, Buenos Aires ve çevresinde yaşanan altı küçük hikâyeden oluşan, hiçbir anında sıkılmayacağınız kara komedi türündeki Arjantin-İspanyol yapımı film. Hayat içinde basit bir tesadüf zannettiğimiz şeylerin aslında çok akıllıca bir plan olabileceği, sakın bir şekilde günümüze devam ederken

önemsemeyecekmişiz gibi gördüğümüz bir durumun bizi aklımıza bile gelemeyecek bir noktaya getirebileceği, en güzel anları koruma içgüdüsünün öfke sonrası berbat etme güdüsüne dönüşünü ve hayatın içinde gözümüzden çoğu zaman kaçan birçok detayın ince ince işlenerek bize sunulduğu, yerinizden kalkmadan ve gözlerinizi ayırmadan izleyeceğiniz, eğlence ve gerilim içeren bir film. (Asiye Yir)

BEN, DANIEL BLAKE, 2016

Yönetmenler: Ken Loach

Hastalığından dolayı artık işini yapamayan yaşlı bir marangozun işsizlik fonundan yararlanamama sürecini anlatan bir İngiliz filmi.

Halkın yaşam koşullarını iyileştirip düzenleme amacıyla kurulan devletin, halkın kendisine hizmet ettiği soğuk ve acımasız bir güce dönüştüğü gerçeğini en güzel anlatan filmlerden. Ömür törpüsü bürokrasi, muhatap bulamama, insana saygısızlığın

kurumsallaşması çok güzel işlenmiş.

Film öylesine sarıyor ki sizi, Daniel’in çaresizliğini iliklerinize kadar hissediyor, yumruklarınızı sıkıyorsunuz ya da küçük bir mutlu anında sizin gözleriniz doluyor onun yerine...

Daniel BLAKE’in savunmasından:

“Ben bir sosyal güvenlik numarası ya da ekranda yanıp sönen bir ışık değilim.”

“Ben bir insanım.” (Ümit Rezzukoğlu)

PHILADELPHIA, 1993

Yönetmenler: Jonathan Demme

Ön yargılar yıkılmak içindir!

Yetenekli ve başarılı bir avukatın (Tom HANKS) AIDS tanısı hukuk bürosundaki patronlarınca öğrenilir ve hemen işine son verilir. Şimdiye kadar kazandığı başarıların ya da bundan sonra ne yapacağını bir önemi yoktur. Beckett, işten atılma sebebinin hastalığı olduğundan emindir ve bir yandan hastalığıyla uğraşırken diğer yandan da hakları ve gururu için savaşımaya karar verir. 90’ların başında hem AIDS tanılı hem de eşcinsel bir bireyin bu amaçla avukat bulması hiç de kolay değildir.

Filmin diğer başarılı avukatı (Denzel WASHINGTON) ön yargılı, homofobik ve bu konuda bilgi sahibi olmadığı için hastalığın kendisine de bulaşabileceğinden korkan Miller’dir. Ön yargılar yıkılmak içindir ve onunkinin yıkılmaya başladığı an da kütüphane sahnesidir. Kendi sergilediği davranışı başka birinde görmek fırsatını yakalar, bunun Beckett üzerindeki etkisini görür ve bu an onun kırılma noktası olur. Sonunda davayı almaya karar verir.

HIV/AIDS tarihçesi için de oldukça anlamlı olan film, Tom HANKS’e en iyi erkek oyuncu dalında Oscar kazandırmıştır. Filmi izledikten sonra “Şu sahnede çalan şarkı neydi?” dedirtecek müzikleri de yine Oscar Ödülü’ne layık görülmüştür. (Cansu Çimen)

BAŞKAN, 2015

Yönetmenler: Muhsin Makhmalbaf

“Başkan (The President)”; İran’lı yönetmen Muhsin MAKHMALBAF’ın hayali bir ülkenin diktatör başkanının torunuyla birlikte devrim güçlerinden kaçışını anlatan film. Çok güçlü senaryosu ve çekimiyle yönetmene saygı duruşunda bulundurur nitelikte. (Ceren Atasoy Tahtasakal)

NEWTON, 2017

Yönetmenler: Amit V. Masurkar

Yeni bir devlet memuru olan Newton KUMAR, Maoçu teröristlerin kontrolü altındaki Chhattisgarh’ın çatışmalarla dolu ormanlarında seçim görevine gönderilir. Önüne çıkan birçok engele rağmen Newton Kumar, bölgede adil bir oy kullanma süreci yürütmek için elinden geleni yapmaktadır. Filmin arka planı seçim ve oylama süreci olmakla birlikte, ülkenin mevcut siyasi ve sosyal durumu başlık parası, çocuk yaştaki evlilikler ve yolsuzluk gibi diğer

unsurlar aracılığıyla da aktarılmaktadır. Newton, Forrest Gump’ı andıran jest ve mimikleri, çelik gibi iradesi ve etik ilkelerine bağlılığıyla sizi gülerken düşünmeye itmektedir. Seçimlerdeki tarafsızlığı korumaya çalışan idealist memurun, görevini tam anlamıyla yerine getirmek için, sınırlarını ne kadar zorladığını mizahi bir bakış açısıyla anlatan film, dünya prömiyerini 67. Berlin Film Festivali’nde yapmış ve Forum segmentinde Uluslararası Sanat Sinemaları Federasyonu (CICAE) Ödülü’nü kazanmıştır. (Gamze Doğan)

TEREDDÜT, 2017

Yönetmenler: Yeşim Ustaoglu

Yerli filmlere olan ön yargıları olanlara cevap niteliğinde, “Buradayımı!” dedirten ve yönetmeninin kadın olması sebebiyle ayrıca gurur verici olan, izlenilesi bir film. (Ceren Atasoy Tahtasakal)

MUCIZE, 2017

Yönetmenler: Stephen Chobosky

“Mucize (Wonder)”; doğumu bile sıradan olmayan, yüzünde deformasyonla doğup sonrasında 27 ameliyat geçiren, farklı görünmenin ardında koca bir yürek taşıyan ve bunu diğer insanlarla paylaşmak isteyen Auggie PULLMAN’ın hikâyesi.

Sosyal hayatta astronot kaskıyla dolaşıp kendisini dünyanın uzaylısı olarak tanımlayan, okulunda “Bakışım seni rahatsız ettiyse özür dilerim.” diyebilen bu küçük ama bir o kadar da büyük çocuğa

en büyük desteği, “Bulunduğun yeri sevmiyorsan, olmak istediğin yeri hayal et!” diyen annesi vermiştir. Böylece Pullman, herkesin hayal kahramanı maskeleriyle dolaştığı cadılar bayramında başını dik tutup dolaşabilmenin haklı sevincini yaşayabilmiştir.

Bulunduğu ortamlarda yaşadığı tüm hayal kırıklıklarına rağmen herkesin kalbini kazanmayı başaran küçük mucize Auggie, çocuk dünyasının bazen acımasız bazen de fantastik yüzünü gözler önüne seriyor. Kalbimize dokunan ve ön yargılarımızı sorgulayıp, insan olmanın gereklerini bizlere bir kez daha hatırlatan mucizevi bir film. (Yeşim Uygun Kizmaz)

KELEBEKLER, 2018

Yönetmenler: Tolga Karaçelik

Tolga Karaçelik’in “Gişe Memuru” ve “Sarmaşık”tan sonra çektiği son filmi “Kelebekler”. Film, Amerika’nın en prestijli bağımsız sinema festivali olarak kabul edilen Sundance Film Festivali’nde Büyük Jüri Ödül’ünü kazandı. Filmin Türkiye’de Kültür Bakanlığı’ndan destek alamamasıdan sonra, uluslararası bir başarı elde etmesi olayı, “Kelebekler” filminin kendisi kadar kara bir mizah içeriyor. Bu durum aynı zamanda filme

olan ilginin de artmasına sebep oldu. Film, annelerinin intiharından sonra dağılan Cemal, Suzan ve Kenan kardeşlerin, 30 yıl sonra babaları tarafından köylerine çağırılmasıyla başlıyor. Üç farklı hayat yaşayan kardeşler, çok da istekli olmadıkları bir yola çıkarak babalarının son isteğini yerine getirmeye çalışıyorlar. Yolculuk süresince tekrar bir aile olmayı hatırlayan ve birlikte zaman geçirdikçe aslında ne kadar da birbirlerinden kopmadıklarını gören kardeşler, yolculukta olduğu kadar köyleri olan Hasanlar’da da bir dizi absürt durum yaşarlar. Üç kardeş de, her ne kadar hayatlarına devam edip kendi yollarına gitmiş olsalar da, köylerine ve özlerine döndükleri zaman, kendi karanlık dehlizlerinde kaybolarak, geçmişle ve birbirleriyle bir hesaplaşmaya girerler. Tüm bu gerçekliğin arasına serpiştirilen absürt ve sürreal öğeler, filmi samimi bir durum komedisi haline getiriyor. (Güle Çınar)

HACİVAT KARAGÖZ NEDEN ÖLDÜRÜLDÜ?, 2006

Yönetmenler: Ezel Akay

Son dönemde sanata, sanatçıya, gerçeği görüp söyleyene saygının azaldığını, baskıyla susturulmaya çalışıldığını mı düşünüyorsunuz?

Maalesef bu, tarih boyunca var!

1300’lerde, bu devletin atılan temellerinde, iktidar hırsı olan insanların mayasında da var.

Anadolu’da henüz beylikler dönemi;

bölgesel hakimiyet hesapları, siyasi ve kültürel bir geçiş süreci, insanlar din değiştirme sırasında, yerleşik hayata geçiliyor... Böyle bir dönemde Bursa’da keşiş yolları Hacıvat ile Karagöz’ün. Bilmeden başlayan atışmaları ilgisini çeker insanların, sonra tiyatronun gücünü fark ederler. Aynı zamanda iktidar yolunda dönen oyunları da. İyi kalplidirler, cesurdurlar, sivridir dilleri. Ve canları pahasına anlatırlar! Ve biz biliriz: Hacıvat ile Karagöz neden öldürüldü!

Vurulur başları fakat gülümser ve konuşmaya devam eder gövdeden ayrılrsa da. Biliriz ki onlar ölmez aslında. Kılıçla vurun isterseniz başlarını, taşıyın, asın darağacına, kurşun sıkın, bomba kullanın, yakın yahut; Hacıvat ile Karagöz dirilir. (Ümit Rezzukoğlu)

İÇİMDEKİ YANGIN, 2011

Yönetmenler: Denis Villeneuve

Kanada-Lübnan ortak yapımı “İçimdeki Yangın (Incendies)” filminde hikâye çocukların kendilerine vasiyette söylenenleri yapmalarıyla başlıyor. Böyle anlatınca ne kadar da basit görünüyor, ancak bittiğinde uzunca bir süre nefessiz donup kaldığım tek filmidir belki de. Basit bir cümle insanı bu kadar mı sarsar, sarsarmış. Hikâyesiyle, görüntüleriyle, oyunculuklarıyla, tek kelimeyle “muhteşem” sıfatını hak eden bir filmdir kendileri. “İzlenmeden ölünmemesi gereken filmler” listesine alınmalı. (Ceren Atasoy Tahtasakal)

SADECE AŞIKLAR HAYATTA KALIR, 2013

Yönetmenler: Jim Jarmusch

Aşkın ömrü ne kadardır? Üç ay mı, üç yıl mı? Yoksa insanın ömründen bağımsız mı? Bir vampir filminden bahsediyoruz bu arada, ama diğerleri gibi değil, yönetmeni Jim JARMUSCH!

Bilenin öyküye göre ilk insandan başlayıp dünyada güzele ait ne varsa, özünde aşkın olduğunu anlatıyor film, çok farklı bir dille ve muhteşem müzikler eşliğinde.

Kâh çağlar arasında, kâh Tanca’nın arka sokaklarında, aşkla büyüyen sevgiyi soluyarak dolaşacaksınız, kulaklarınızda paslı bir gitar yada nazlı bir ud sesiyle... (Ümit Rezzukoğlu)

E. Kübra Dindar Demiray
e.kubradindar@hotmail.com

FEYHOA

Feyhoa, imkansız aşkım; sahip olamadığım güneş...
İçimi yakmak zevkinden mahrum kalma,
Zamanın kısı kacında, gözlerimi veriyorum sana.
Sessizliğimi ezdin, sevmedin beni!
Feyhoa, yüzüme vuran rüzgar,
Dudaklarımı çatlatan deniz,
Rüyalarımın tersi çıkmayacak,
Zamanın kısı kacında sevgimi veriyorum sana.
Kimsesizliğimi bildin, sevmedin beni!
Feyhoa, kayıp kentin tadı,
Aşkın düşmanı, sürül yaralarım,
Beraber gülememenin zevkinden mahrum kalma!
Feyhoa, çaresizliğim,
Kendine yabancı, sana kardeş ruhum,
Ölümü görmek zevkinden mahrum kalma,
Zamanın kısı kacında her şeyimi veriyorum sana.
Sensizliğimi gördün, sevmedin beni!
Feyhoa, imkansız aşkım; sahip olamadığım güneş...
Feyhoa, imkansız aşkım...

AŞK DA ÖLÜR

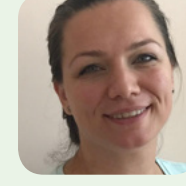
Bir kral soytarısı kelimelerim,
Çaresiz soğuk sütun bacaklarım.
Bir putperestin sevmediği,
Kilitler vurulmuş aynalarda yüzlerime
Söyle kim daha güzel sevebilir ki seni?
Usluca yatar Destamona, karanlık sefillik...
Severken daha güzel ölünür.
Bir ucube görünür söyledikleri anlaşılmaz,
Karanlık vadiler tüm saatler bozulmuş,
Kan bize yabancı değil, aşk kadar...
Gözlerim senin en ucuz esirin,
Yaşlı bir martı ruhum hiçbir denizin
istemediği.
Kilitler vurulmuş aynalarda ellerime,
Söyle kim daha güzel sevebilir ki seni?
Usluca yatar Destamona, yalnızlık sefillik...
Severken daha güzel ölünür.
Bir kral soytarısı kelimelerim, hüküm kesin.
Destamona öldüyse aşk da ölür.

Mustafa Deniz
drmustafadeniz@gmail.com

SAVRULMA

Dağların denize döküldüğü bir yerde başladı yolculuğum,
Yorgunluğu bu yüzden.
Sabah oldu, terler aktı,
Akşam oldu, yıldız kaydı.
Bazen yaş aldım tüm dünyadan,
Bazen çocuk oldum.
Yan yana dizilen kuş seslerinden
Her seferinde balçıktan bir yastıkta evren nöbetçisi,
Bir seferinde bulutları pamuk sandığım saatlerin
gözlemcisi.
Sahi ömür dediğimiz neydi?
Bir resim, bir şiir, tek bir his,
Ya da sadece sıradan, hüzünlü bir şarkı...

Semiha Çelik Ekinci
dr_semiha@hotmail.com

İNFEKSİYONCU OLMAK

İnfeksiyoncu olmak;
Klinik bulgusu olmayan lökositozun,
Lökositozsuz CRP artışının,
Pyürisiz TİT'in,
Anlamsız olduğunu diğer branşlara
anlatamamaktır!

İnfeksiyoncu olmak;
Acilde çözölemeyen vakaların
Triyajını yapmak,
Hastayı çözmektir!

İnfeksiyoncu olmak;
Cildiyeci yokken cildiyeci,
Dahiliyeye randevu alınamazsa dahiliyeci,
Acilde uzman yoksa acilci olmaktır!

İnfeksiyoncu olmak;
Yoğun bakımda hemşirelerin yanlışlarını,
Yemekhanede ameliyathane kıyafetiyle gezen
cerrahları,
Hastanın gaitasında saklanmış parazitleri,
Dedektif edasıyla yakalamaya çalışmaktır!

İnfeksiyoncu olmak;
Sürveyans adıyla tüm hastaneyi gezmek,
Her odasını ezbere bilmek,
Tüm personeli isim isim tanımak,
Hastane muhtarlığı yapmak demektir!

İnfeksiyoncu olmak;
Talimatların efendisi,

Şartnamelerin yaratıcısı,
Kural koyan demektir!
İnfeksiyoncu olmak;
Hepatitli hastanın soy ağacını çıkarmak,
İshalli hastanın yediğini içtiğini bilmek,
Ateşli hastanın gelmişini geçmişini sorgulamak,
Bruselloz düşündüğün her hastanın memleketini
bilmek,
Meraklı olmak demektir!
İnfeksiyoncu olmak;
Kocaman bir aileye sahip olmaktır!
Bir ortamda başka bir infeksiyoncu görünce
gülümsemektir!
Kongrelerde kendini evinde hissetmektir!

İnfeksiyoncu olmak;
Devamlı okumak,
Toplantıdan toplantıya koşmak,
Bilimsel olmak demektir!

İnfeksiyoncu olmak;
ARB bakarken, o renk cümbüşünde hayale dalmaktır!
Gaita mikroskobisindeki şekilleri bir şeylere
benzetmek,
Lowenstein-Jensen besiyerinde üreme görünce
sevinmek,
İçindeki çocuğu yaşatmak demektir!

İnfeksiyoncu olmak;
Merhamet ister merhamet!
Herkesin itelediği o diyabetik ayağı,
Yoğunluktan “NASILSIN?” denemeyen o gül yüzlü
amcaı,
Onlarca kişi görmüş ama gülen yüz görmemiş teyzeyi,
Şefkatle sahiplenmektir!
Gece, yastığa başını rahat koymaktır!

Ezgi Gülten
ezgioztop@gmail.com

Burçlara Göre Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanları

Çok eski çağlardan beri, insanın doğduğu andaki gökyüzü haritasının konumunun yaşamını etkileyeceğine inanılır. Astronomik burç haritasından başlayan yolculuk popüler kültürün de etkisiyle günümüz Batı Astrolojisi'nin eğlenceli dünyasında duraklamıştır. Kimilerince alaya alınsa da, hepimiz hayatımız boyunca en az bir kez burcumuzun özelliklerini gözden geçirmiş ya da günlük burç yorumumuzu okumuşuzdur. Eğer burçlar hayatımızı gerçekten şekillendiriyorsa, burçlarımıza göre hangimiz nasıl bir enfeksiyon hastalıkları uzmanı olurduk? Bu renkli sayfaya göz atmadan önce önemli bir hatırlatma yapmakta fayda var:

Ne güzel söylemiş üstad...

“Niyetimiz kimseyi kırmak değildir,

Şuradakini buraya koymak değildir,

Arada bir zülfü yâre dokunduk,

Tam yerine rast geldi manzara koyduk.”

OĞLAK
22 Aralık - 19 Ocak

Mantıklı ve gerçekçi oğlaklar başarıya giden yolun çok çalışmaktan geçtiğini bilirler. Risk almaktan, düşünmeden konuşmaktan, bilgisizlik ve cehaletten uzak dururlar. Engelleyemedikleri merak duygusu, onları sürekli okumaya sevk eder. Bir oğlak, ikilemde kaldığınız tüm konularda ilk danışacağınız meslektaşınız olabilir, bilmiyorsa bile sizin için araştırır ve mutlaka sonuca ulaşır. Tam bir takım elemanıdır, kendilerine verilen işi en güzel şekilde yaparlar. Aynı zamanda zeki ve dikkatli olan oğlakların tüm bu özellikleri sayesinde arzu ettikleri akademik başarıya ulaşacaklarına şüphe yoktur.

KOVA
20 Ocak - 18 Şubat

Yenilikçi, yaratıcı ve ileri görüşlü olan kova burcu hekimleri, her koşulda inandıkları yolda ilerlemeye devam ederler. Hemen her konuda teorik bilgiye sahiptirler. Erken yaşlarından itibaren büyük düşünürlerin biyografilerini hatmetmiş ve benimsemiş olan kovalarla tartışmaya girmek çoğumuzun korkulu rüyası olabilir. Daima dürüsttüler ve bilginin mutlak güç olduğuna inanırlar. Bir konuda desteğe ihtiyacınız varsa, başvuracağınız kişi yardımsever bir kova burcu hekiminden başkası olmamalıdır çünkü sizinle birlikte sabahlamaktan asla çekinmez. Fikirleri organize etmek ve zaman yönetiminde de çok başarılı olan kovalar, iyi ki varlar!

BALIK
19 Şubat - 20 Mart

Bir balık burcu enfeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji hekimi, önce hayal eder, sonra gerçekleştirir. Sayısız bilimsel araştırma kurgulayabilir. Mistik ve felsefi olayları öğrenmeyi seven balık burcu, bundan mıdır bilinmez, güçlü bir hafızaya sahiptir, okuduğundan ziyade duyduğunu asla unutmaz. Hedefine yol alırken o kadar heyecanlanır ki, siz de onun bu heyecanına ortak olmaktan büyük keyif alırsınız. Mesleki tutkularının yanı sıra, resim, müzik ve edebiyat gibi sanat dallarına da ilgi duyan balıklar çevrelerinde çok renkli kişilikleriyle tanınırlar.

KOÇ
21 Mart - 19 Nisan

Cesaretleri, isteklerini yerine getirmek için kitleleri peşinden sürükleyebilme yetenekleri ve zafere olan tutkularıyla koç burcu meslektaşlarımız sıklıkla lider konumundadırlar. İlgiyi üstlerine çekmeye bayılırlar, bunu hak ederler de. Pozitif bilimler hayatlarının her alanında egemendir. Başarılarını, engelleyemedikleri merak duygularına borçludurlar. Mesleklerine o kadar büyük bir tutkuyla bağlıdırlar ki, yanlarındayken çekimlerine kapılmamamız mümkün değildir. Son derece dinamik ve hareketli olan koç burcu hekimi hastaneden çıkar çıkmaz kendini spor salonunda bulur, adım attığı her spor dalında da başarıya ulaşır.

BOĞA
20 Nisan - 20 Mayıs

Şematik, düzenli ve yaş tahtaya basmayı sevmeyen boğa burcu hekimler, en çok da inatçı yönleriyle nam salmışlardır. Önlerine çıkan engelleri aşmak için çok çalışırlar, dayanıklıdırlar, kendilerinden emindirler ve asla vazgeçmezler. O kadar sabırlıdırlar ki, çoğumuzun yarı yolda bıraktığı uzun soluklu prospektif çalışmaları hep boğa burçları tamamlar. İstemedikleri işe başlamaz, başladıkları iş asla yarım kalmaz, dikkati hiçbir zaman elden bırakmazlar. Bir boğa meslektaşımız, motivasyonumuzu kaybettiğimizde bizi yenileyebilecek tek kişidir. Müziğe ve özellikle de eskimeyen klasiklere büyük ilgi duyarlar.

YENGEÇ
22 Haziran - 22 Temmuz

Yengeç burcu hekimler, duyarlı ve duygusal yanlarını yansıtır biçimde, toplum sağlığını tehdit eden hastalıklarla ilgili yürütülen çalışmalarda ön plandadırlar. Geçmişte yaşananları asla unutmamaları, yeniliklere kuşkuyla yaklaşmaları ve harekete geçmeden önce avantaj ve dezavantajları ayrıntılarıyla düşünmeleri sayesinde çok az hata yaparlar. Bu durum sıklıkla bizleri de etkiler ve yengeç burcunun peşinden sürüklenirken buluruz kendimizi. Klasik ve tarihi bilimlerden daha çok hoşlandıkları bir şey varsa, o da gezmek ve özellikle deniz yolculukları yapmaktır.

BAŞAK
23 Ağustos - 22 Eylül

İşte geldi her hasta muayenesinden önce ve sonra ellerini yıkayan titiz başaklar. Akıllı, mantıklı ve gerçekçi yanlarını zaten biliyorduk da bu kadar mükemmelliyetçi olmaları bizleri de şaşırttı. Disiplinli ve çok çalışkan olan başaklar sıklıkla şu soruyla karşılaşır: ‘Bu kadar enerjiyi nereden buluyorsun?’ Cevapları da hemen hemen hiç değişmez: ‘Ne istediğimi biliyorum.’ İyi niyetli ve okumaya meraklıdırlar. Tartışma ilgi alanlarında dönüyorsa, uzun ve keyifli sohbetlerde saatlerin nasıl geçtiğini fark edemeyebiliriz bile. Başak burcu meslektaşlarımız daima ekibin sevilen ve beğenilen elemanları arasındadırlar.

AKREP
23 Ekim - 21 Kasım

Kararlı, hırslı ve kendine güvenen akrepler en çözümsüz görünen vakaları kolaylıkla sonuca ulaştırırlar. Çünkü doğuştan gelen bilgiyi uygulamaya dönüştürme yetenekleri vardır ve bu yeteneklerini hisleriyle birleştirmeyi çok iyi bilirler. Onları tanıyan tüm meslektaşları ne kadar zeki olduklarını bilir. Risk almaktan hoşlanmayan akrep hekimi, bir bilimsel çalışmaya daima bir pilot çalışma yaparak başlar. Bir akrep ‘Ya hep, ya hiç’ diye düşünür, dikkatli ve ihtiyatlıdır. Sonuçlardan emin olana dek gizli tuttuğu çalışmasını bir hasta başı viziti sırasında ortaya döküp sizi şaşırtmakta üstüne yoktur.

İKİZLER
21 Mayıs - 21 Haziran

Yaratıcı, zeki, hareketli ve çok yönlü kişilikleriyle bilinen ikizler hekimleri bizleri konuşma yeteneklerini ve cazibelerini çok iyi kullanmalarıyla kolayca etkileri altına alırlar. Üstün zekası, tatlı sözleri, zarif tavırları ve neşeli karakterleriyle her toplantının aranan ismi onlardır. Yazmaya büyük ilgi duyarlar, yazarak kendilerini en az konuşarak olduğu kadar iyi ifade edebilirler. Çok küçük yaşlardan itibaren edebiyat, resim, dans ve müzik alanlarında yetenekleri olduğu fark edilmiştir. İkizler burcu enfeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji uzmanları birlikte vakit geçirmekten en keyif aldığımız meslektaşlarımız olmaya adaydırlar.

ASLAN
23 Temmuz - 22 Ağustos

Kendinden emin ve kararlı biçimde eyleme geçen aslan burcu hekimler, duygularına çok güvenirler. Sıklıkla ön tanıları doğru çıkar. İsaetli karar verme özellikleri çok kısa süre içerisinde meslektaşları tarafından fark edilir. Analitik yönleri çok kuvvetlidir, neredeyse insan sarrafı sayılırlar. Bu sayede edindikleri bilgilerden ve bilgili insanlardan faydalanmakta da üstlerine yoktur. Tıpkı koç burçları gibi, aslan burcu meslektaşlarımız da çalışma gruplarında sivrilerek liderlik konumuna ulaşırlar. Elde ettikleri başarıyı cömertçe paylaşan aslan burçlarını takdir etmememiz mümkün değildir.

TERAZİ
23 Eylül - 22 Ekim

Bu kadar burç içerisinde diğer meslektaşlarıyla birlikte olmaktan ve bu birliğin ortaya ürün çıkarma halinden en çok mutlu olan enfeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji uzmanları hiç şüphesiz terazi burcunun üyeleridir. Bilgi ve zekalarını kişilikleriyle öylesine birleştirmişlerdir ki şaşarız çoğu kez. Haksızlığa tahammülleri yoktur, herkesin kendileri gibi adil olmasını beklerler. Bir terazi burcu meslektaşımız verdiği sözü mutlaka tutar. Düşüncelerini tartmadan asla konuşmayan terazilerin kalp kırdığına hemen hemen hiç şahit olmamışızdır. Eh tabi bu özellikler sayesinde de daima saygı gören ve özenilen hekimlerdir.

YAY
22 Kasım - 21 Aralık

Yay burcu meslektaşlarımız, neşesi, şirinliği, nezaketi ve nükte gücü sayesinde toplumda beğenilen ve aranan hekimlerdir. Bilgiye hayran olan yay burcu devamlı okur ve kendini geliştirmeye çalışır. Öğrendiklerini saklamaktan hoşlanmaz, bilginin yayılması gerektiğine inanır. O kadar güzel ve etkileyici konuşur ki, sunumların aranan ismidir. Kendisi çok istemese de bu sayede üne sahip olması kaçınılmazdır. Eğer bir yay burcu enfeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji uzmanıyla karşılaşırsanız bilin ki beklemeye tahammülü yoktur, riski sever, eyleme geçmekten çekinmez.

Klimik Derneği Asistan ve Genç
Uzman Hekimler (AGUH) Komisyonu

AGUH 2018

TEMEL EğİTİM PROGRAMI

30 Haziran 2018

Koç Üniversitesi Hastanesi
ArtLab Salonu
İstanbul

KLİMİK

TÜRK KLİNİK MİKROBİYOLOJİ VE
İNFEKSİYON HASTALIKLARI DERNEğİ

AGUH

KLİMİK DERNEğİ ASİSTAN VE
GENÇ UZMAN HEKİMLER KOMİSYONU